

FEAA

FACULTATEA DE ECONOMIE
ȘI ADMINISTRAREA AFACERILOR

UNIVERSITATEA
„ALEXANDRU IOAN CUZA”
din IAȘI

**UNIVERSITATEA „ALEXANDRU IOAN CUZA” DIN IAȘI
FACULTATEA DE ECONOMIE ȘI ADMINISTRAREA
AFACERILOR**

Școala Doctorală de Economie și Administrarea Afacerilor
Domeniul de doctorat: Economie

REZUMATUL TEZEI DE DOCTORAT

Coordonatoare de doctorat: Prof. univ. dr. Laura MAXIM

Doctorandă: Oana-Maria COZMA

Iași, 2025

FEAA

FACULTATEA DE ECONOMIE
ȘI ADMINISTRAREA AFACERILOR

UNIVERSITATEA
„ALEXANDRU IOAN CUZA”
din IAȘI

**UNIVERSITATEA „ALEXANDRU IOAN CUZA” DIN IAȘI
FACULTATEA DE ECONOMIE ȘI ADMINISTRAREA
AFACERILOR**

Școala Doctorală de Economie și Administrarea Afacerilor
Domeniul de doctorat: Economie

**Piața europeană a muncii în contextul migrației Est-
Vest
(REZUMAT)**

Coordonatoare de doctorat: Prof. univ. dr. Laura MAXIM

Doctorandă: Oana-Maria COZMA

Iași, 2025

CUPRINSUL REZUMATULUI

1. CUPRINSUL TEZEI DE DOCTORAT	1
2. LISTA SELECTIVĂ A FIGURILOR	3
3. INTRODUCERE	3
4. ANALIZA CONCEPTULUI DE MUNCĂ	6
4.1. Perspective economice ale muncii	6
4.2. Dreptul la muncă - între libertate și intervenție.....	7
4.3. Consimțământ versus moralitate pe piața muncii	8
5. FENOMENUL MIGRAȚIEI FORȚEI DE MUNCĂ ÎN CADRUL UNIUNII EUROPENE	9
5.1. Evoluția migrației forței de muncă în Uniunea Europeană.....	9
5.2. Factorii determinanți ai migrației forței de muncă în Uniunea Europeană	10
5.3. Impactul migrației asupra statelor europene gazdă și de origine ale migranților.....	11
6. PIAȚA EUROPEANĂ A MUNCII ȘI MIGRAȚIA EST-VEST.....	13
6.1. Particularități ale pieței europene a muncii	13
6.2. Analiza evolutivă a principalilor indicatori ai pieței europene a muncii	14
6.3. Provocări și oportunități pentru tinerii de pe piața muncii din Uniunea Europeană .	15
6.4. Provocări și perspective ale pieței muncii europene	16
6.5. România și piața europeană a muncii în contextul migrației Est-Vest	17
7. CERCETARE EMPIRICĂ - PIAȚA EUROPEANĂ A MUNCII ȘI PARTICULARITĂȚILE ROMÂNILOR ÎN CONTEXTUL MIGRAȚIEI EST-VEST	18
7.1. Scopul și obiectivele cercetării.....	18
7.2. Metodologia cercetării.....	19
7.3. Rezumatul cercetării empirice.....	19
8. CONTRIBUȚII, RECOMANDĂRI, CONCLUZII, LIMITE ȘI DIRECȚII VIITOARE DE CERCETARE.....	21
8.1. Contribuții personale	21
8.2. Recomandări privind politicile europene în domeniul muncii și mobilității.	27
8.3. Concluziile tezei de doctorat	28
8.4. Limitele cercetării	30
8.5. Direcții viitoare de cercetare	31
9. BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ	32

1. CUPRINSUL TEZEI DE DOCTORAT

REZUMAT

MULTUMIRI

INTRODUCERE

Capitolul 1. Analiza conceptului de muncă

1.1. Perspective economice ale muncii

- 1.1.1. Școala clasică
- 1.1.2. Școala neoclasică
- 1.1.3. Școala austriacă
- 1.1.4. Economia keynesiană
- 1.1.5. Economia instituțională
- 1.1.6. Economia marxistă
- 1.1.7. Economia feministă

1.2. Dreptul la muncă - între libertate și intervenție

- 1.2.1. Drepturile naturale, libertatea negativă și libertatea pozitivă
- 1.2.2. Dreptul la muncă - un drept natural?
- 1.2.3. Abordări privind dreptul la muncă

1.3. Consimțământ versus moralitate pe piața muncii

- 1.3.1. Libertarianismul și noțiunea de consimțământ
- 1.3.2. Despre etică și morală în cadrul pieței muncii
- 1.3.3. O perspectivă instituțională: munca decentă și calitatea condițiilor de muncă

Capitolul 2. Fenomenul migrației forței de muncă în cadrul Uniunii Europene

2.1. Evoluția migrației forței de muncă în Uniunea Europeană

- 2.1.1. Stabilirea Comunității Europene Economice (1957)
- 2.1.2. Căderea Cortinei de Fier (1989)
- 2.1.3. Extinderea către Europa Centrală și de Est (2004, 2007)
- 2.1.4. Criza financiară (2008)
- 2.1.5. Criza refugiaților sirieni (2015)

2.2. Factori determinanți ai migrației forței de muncă în Uniunea Europeană

2.2.1. „Push factors” - de ce oamenii pleacă dintr-o anumită țară?

- 2.2.1.1. Factori economici
- 2.2.1.2. Factori noneconomici

2.2.2. „Pull factors” - de ce oamenii pleacă într-o anumită țară?

- 2.2.2.1. Factori economici
- 2.2.2.2. Factori noneconomici

2.3. Impactul migrației asupra statelor europene gazdă și de origine ale migranților

2.3.1. Efectele migrației asupra țărilor gazdă ale migranților

- 2.3.1.1. Efecte economice
- 2.3.1.2. Efecte sociale și demografice
- 2.3.1.3. Brain Gain

2.3.2. Efectele migrației asupra țărilor de origine ale migranților

- 2.3.2.1. Efecte economice

2.3.2.2. Efecte sociale și demografice

2.3.3.3. Brain Drain

Capitolul 3. Piața europeană a muncii în contextul migrației Est-Vest

3.1. Particularități ale pieței europene a muncii

3.1.1. Politicile Uniunii Europene privind migrația forței de muncă

3.2. Analiza evolutivă a principalilor indicatori ai pieței europene a muncii

3.2.1. Rata de ocupare a forței de muncă

3.2.2. Rata șomajului

3.2.3. Rata de participare a forței de muncă

3.2.4. Evoluția salariului minim

3.2.5. Diferența de remunerație între femei și bărbați

3.2.6. Factori determinanți în evoluția indicatorilor pieței europene a muncii

3.3. Provocări și oportunități pentru tinerii de pe piața muncii din Uniunea Europeană

3.3.1. Relația educație – angajabilitate în rândul tinerilor pe piața europeană a muncii

3.3.2. Programe de inserție a tinerilor pe piața muncii

3.3.3. Migrația tinerilor în cadrul Uniunii Europene

3.4. Provocări și perspective ale pieței muncii europene

3.4.1. Schimbări demografice

3.4.2. Transformări digitale și munca la distanță

3.4.3. Șomajul structural: cauzele și efectele decalajului de competențe

3.4.4. Cetățenii din afara Uniunii Europene și diversitatea etnică

3.5. România și piața europeană a muncii în contextul migrației Est-Vest

3.5.1. Dinamica și caracteristicile fenomenului emigraționist în România

3.5.2. Profilul emigranților români

3.5.3. Factori determinanți ai emigrației românilor în UE

3.5.4. Consecințe socio-economice și demografice ale fenomenului emigraționist asupra României

Capitolul 4. Piața europeană a muncii și particularitățile emigranților românilor în contextul migrației Est-Vest

4.1. Scopul și obiectivele cercetării

4.2. Metodologia cercetării

4.2.1. Tipul cercetării și abordarea metodologică

4.2.2. Instrumentul de cercetare

4.2.3. Structura chestionarului

4.2.4. Eșantionarea, colectarea și analiza datelor

4.2.5. Limite ale cercetării

4.3. Rezultate, contribuții, recomandări, limite și direcții viitoare de cercetare

4.3.1. Rezultate descriptive

4.3.1.1. Contextualizarea rezultatelor descriptive în literatura de specialitate

4.3.2. Contribuții personale și discuții

4.3.2.1. Rezultate ale analizei statistice și testarea ipotezelor

4.3.2.1.1. Compararea rezultatelor analizei statistice inferențiale cu literatura de specialitate și evidențierea contribuțiilor proprii

4.3.2.2. Contribuții în urma analizei rezultatelor descriptive din chestionarul aplicat

4.3.2.3. Contribuții în urma discuțiilor legate de factorii ce determină emigranții români să plece și să lucrează în străinătate

4.3.3. Recomandări privind politicile europene în domeniul muncii și mobilității

4.3.4. Limite ale cercetării

4.3.5. Direcții viitoare de cercetare

CONCLUZII

BIBLIOGRAFIE

ANEXE

LISTA FIGURILOR

LISTA ANEXELOR

2. LISTA SELECTIVĂ A FIGURILOR

Fig. 1 (pag. 26) - Contribuții originale privind emigranții români și piața europeană a muncii în contextul migrației Est–Vest (rezultate statistice inferențiale și compararea cu literatura de specialitate);

Fig. 2 (pag. 28) - Contribuții originale privind emigranții români și piața europeană a muncii în contextul migrației Est–Vest (rezultate statistice descriptive și compararea cu literatura de specialitate).

Fig. 3 (pag. 30-31) - Sumar Recomandări privind politicile europene în domeniul muncii și mobilității.

3. INTRODUCERE

Prezenta teză de doctorat analizează piața muncii europene în contextul migrației Est-Vest, cu accent pe mobilitatea forței de muncă din România, un fenomen esențial în dinamica socio-economică a Uniunii Europene. Libera circulație a persoanelor, prevăzută în Tratatul de la Roma și consolidată în cadrul Pieței Unice Europene, a modelat evoluția pieței muncii europene, facilitând alocarea eficientă a resurselor umane și influențând direct echilibrele regionale. În ultimele decenii, România a devenit unul dintre principalii furnizori de forță de muncă din UE, cu o emigrație majoritară est-vestică, influențată de factori economici, sociali și educaționali. Așadar, lucrarea se înscrie în analiza fenomenului migrației forței de muncă în Uniunea Europeană, cu accent pe direcția Est–Vest și pe experiența emigranților români, în cadrul mai larg al procesului de integrare economică și al funcționării pieței unice a muncii.

Scopul general al lucrării constă în investigarea pieței muncii europene în contextul migrației Est-Vest, cu accent pe cazul românesc. Pe scurt, obiectivele specifice urmărite sunt următoarele:

- Os1: Analizarea conceptului de muncă în cadrul principalelor teorii economice;
- Os2: Identificarea factorilor determinanți ai migrației în UE;
- Os3: Analiza caracteristicilor pieței europene a muncii în prezent și a rolului României în acest cadru;
 - Os4: Realizarea unei cercetări empirice prin aplicarea unui chestionar adresat cetățenilor români care lucrează sau au lucrat în trecut în state membre ale Uniunii Europene, cu scopul de a înțelege motivațiile, dificultățile de integrare profesională și percepțiile acestora, în vederea formulării unor recomandări generale relevante pentru politicile europene în domeniul muncii și mobilității.

În acord cu scopul și aceste obiective specifice, teza formulează următoarele ipoteze:

- I(0) Migrația Est–Vest oferă un cadru util pentru recomandări privind politicile europene de muncă și mobilitate;
- I(1) Conceptele economice influențează modul de înțelegere al muncii și relației acesteia cu libertatea;
- I(2) Factorii economici au o pondere mai mare decât cei sociali în determinarea migrației;
- I(3) Migrația Est-Vest accentuează dezechilibrele pieței muncii europene;
- I(4) Emigranții români întâmpină dificultăți semnificative în integrarea profesională în țările gazdă, în special din cauza barierelor lingvistice și a recunoașterii calificărilor.

Metodologia cercetării îmbină analiza calitativă și cea cantitativă într-o abordare coerentă și riguroasă. Dimensiunea teoretică este susținută de analiza conținutului și revizuirea critică a literaturii de specialitate, utilizând surse academice, statistici oficiale și rapoarte internaționale. Componenta aplicativă presupune analiza datelor colectate printr-un chestionar adresat cetățenilor români care lucrează sau au lucrat în spațiul Uniunii Europene. Prelucrarea statistică a datelor include indicatori descriptivi (frecvențe, medii, corelații), teste ANOVA pentru evidențierea diferențelor semnificative între grupuri, precum și Analiza Componentelor Principale (PCA), pentru identificarea principalelor dimensiuni care stau la baza deciziilor de migrație. Pe lângă indicatorii analizei statistice descriptive, au fost aplicate și teste ANOVA, Analiza Componentelor Principale (PCA), Testul Chi-Square (Goodness of Fit), Coeficientul de corelație Spearman, Testul t pentru eșantion, Regresia liniară simplă, Analiza factorială exploratorie (EFA), Testul Kruskal-Wallis și Coeficientul Cronbach's Alpha pentru testarea ipotezelor cercetării empirice. Metoda abductivă este utilizată în interpretarea rezultatelor,

formulând explicații plauzibile pentru modelele observate. Această triangulare metodologică contribuie la creșterea validității și relevanței rezultatelor.

Așa cum reiese din metodologia cercetării, în cadrul acestei lucrări, fenomenul migrației forței de muncă în contextul est-vest este abordat într-o manieră integrată, printr-o combinație de analiză teoretică și cercetare empirică. În plan teoretic, teza explorează, pe de o parte, evoluția conceptului de muncă (Capitolul 1), iar pe de altă parte, dinamica migrației în cadrul Uniunii Europene și transformările pieței muncii europene în contextul migrației Est-Vest. Capitolul 2 analizează evoluția istorică a migrației muncii în UE, de la înființarea Comunității Economice Europene până la crizele recente, și investighează factorii determinanți ai migrației și impactul acesteia asupra țărilor de origine și de destinație. Capitolul 3 se concentrează pe particularitățile pieței europene a muncii, evoluția indicatorilor economici, provocările legate de tineri, schimbările demografice și tehnologice, precum și pe rolul României ca furnizor major de forță de muncă în spațiul european. Împreună, aceste capitole fundamentează contextualizarea fenomenului migrației est-vestice și oferă cadrul necesar interpretării cercetării empirice din ultima parte a lucrării. În plan aplicativ, lucrarea valorifică o cercetare cantitativă originală, bazată pe un chestionar detaliat adresat cetățenilor români care au lucrat sau lucrează în state membre ale Uniunii Europene și în Regatul Unit, investigând motivațiile de emigrare, experiențele profesionale, dificultățile de integrare, raportul dintre calificări și locul de muncă obținut, precum și intențiile de reîntoarcere în România. Datele colectate permit conturarea unui profil socio-economic al emigranților și evidențierea principalelor dinamici ale migrației forței de muncă românești în cadrul pieței europene.

Relevanța temei rezidă în actualitatea și amploarea fenomenului migrației forței de muncă a românilor în contextul Uniunii Europene, cu implicații directe asupra parcursului profesional al lucrătorilor migranți și asupra înțelegerii mecanismelor de integrare profesională în statele de destinație. Teza aduce o contribuție semnificativă prin focalizarea pe experiențele concrete ale lucrătorilor români care au emigrat în scop profesional în state membre ale Uniunii Europene, analizând motivațiile economice, dificultățile de integrare pe piața muncii, raportul dintre nivelul de calificare și locul de muncă ocupat, precum și intențiile privind reîntoarcerea în țară. Structura lucrării urmează o progresie de la general la specific, pornind de la o analiză teoretică aprofundată a conceptului de muncă, până la investigarea empirică a migrației forței de muncă românești în cadrul pieței muncii europene. Această articulare între fundamentele teoretice și analiza aplicată permite înțelegerea fenomenului într-o manieră coerentă și interdisciplinară, punând în evidență atât cadrul conceptual, cât și realitățile trăite de lucrătorii migranți. Prin această abordare, lucrarea oferă nu doar un cadru solid pentru reflecții

academice, ci și un punct de plecare pentru formularea unor recomandări generale, bazate pe date empirice, cu potențial de utilitate pentru politicile europene privind mobilitatea forței de muncă, ocuparea și integrarea profesională.

4. ANALIZA CONCEPTULUI DE MUNCĂ

4.1. Perspective economice ale muncii

Această parte analizează evoluția conceptualizării muncii în cadrul principalelor școli de gândire economică, reliefând trăsăturile definiției și diferențele majore dintre acestea.

Economia clasică a pus bazele teoriei valorii muncii, abordând munca drept sursă fundamentală de valoare economică. Adam Smith a fost primul care a formulat această teorie, subliniind rolul diviziunii muncii, salariului ca „preț al muncii” și dinamica cererii și ofertei în determinarea ocupării forței de muncă (Smith, 1776). David Ricardo a extins teoria valorii muncii, adăugând distincția dintre prețul natural și cel de piață al muncii, în funcție de condițiile de subsistență ale lucrătorilor (Balan, 2010). John Stuart Mill a adăugat considerații despre impactul demografiei, tehnologiei și despre rolul limitat al intervenției statului (Mill, 1848), iar Jean-Baptiste Say a introdus ideea că nu toată munca este egală, punând accent pe calitatea muncii și rolul antreprenorului în coordonarea eficientă a resurselor (Say, 2001; Heyne et. al., 2014). Economia neoclasică a adus o abordare formalizată, bazată pe utilitatea marginală și maximizarea comportamentului economic. Salariile și nivelul ocupării sunt determinate de productivitatea marginală a muncii, iar echilibrul pieței muncii este rezultatul interacțiunii dintre cerere și ofertă într-un cadru competitiv (Clark, 1899; McNabb, 1987). Conceptul de capital uman (Becker, 1975) este introdus pentru a explica diferențele în productivitate și remunerare. Școala Austriacă respinge teoria obiectivă a valorii muncii și insistă asupra subiectivității valorii, văzând munca ca o alegere individuală într-un context antreprenorial. Piața muncii funcționează prin schimburi voluntare și decizii descentralizate (Mises, 1949; Hayek, 1945), iar accentul se mută de la echilibru către procese dinamice și individuale de coordonare (Kirzner, 1973).

Economia keynesiană se distinge prin atenția acordată șomajului involuntar și prin pledoaria pentru intervenția activă a statului în perioade de recesiune. Keynes a susținut că cererea agregată scăzută poate duce la subutilizarea forței de muncă, iar salariile sunt rigide pe termen scurt (Keynes, 1936). Criticile aduse acestei școli privesc potențialele efecte negative ale politicilor guvernamentale asupra datoriilor publice și ale distorsiunilor pieței (Hazlitt, 1995; de Soto, 2009). Economia instituțională accentuează rolul instituțiilor formale și informale în funcționarea pieței muncii, considerând că relația angajat-angajator este

influențată de norme juridice, sociale și politice (Katselidis, 2019; Kaufman, 2010). Muncitorii nu sunt văzuți ca simple inputuri economice, ci ca indivizi cu nevoi sociale și politice (Commons & Andrews, 1916). Economia marxistă plasează munca în centrul producției și teoriei valorii. Marx susține că valoarea bunurilor este determinată de munca necesară producerii lor, iar exploatarea apare atunci când muncitorii sunt plătiți mai puțin decât valoarea pe care o generează (Marx, 1996). Teoria plusvalorii este cheia în critica adusă capitalismului, deși a fost intens contestată pentru fundamentele sale teoretice și consecințele practice (Bohm-Bawerk, 1975; Bowles & Gintis, 1981). Economia feministă propune o reevaluare a muncii dintr-o perspectivă de gen, evidențind munca neremunerată, inegalitățile de remunerare și importanța muncii de îngrijire (Barker, 2005; Folbre, 1991). Această abordare contestă ipotezele economiei ortodoxe și încearcă să includă dimensiunea socială și genul în analiza economică.

Analiza de față evidențiază modul în care conceptualizarea muncii reflectă premisele epistemologice, valorile normative și obiectivele analitice specifice fiecărei școli de gândire economică, demonstrând astfel că munca nu este doar un factor de producție, ci și un construct teoretic modelat de contextul istoric, ideologic și metodologic în care este analizat.

4.2. Dreptul la muncă - între libertate și intervenție

Secțiunea de față explorează fundamentele teoretice ale dreptului la muncă, prin prisma drepturilor naturale, a conceptelor de libertate negativă și pozitivă, precum și prin analiza istorică, juridică și economică a evoluției acestui drept.

Pornind de la teoriile despre drepturile naturale, John Locke formulează drepturile inalienabile la viață, libertate și proprietate în cadrul unei stări de natură pre-politice, în contrast cu perspectiva mai pesimistă a lui Thomas Hobbes (Locke, 1993; Hobbes, 2008). Aceste idei au influențat conceptualizările moderne ale libertății, culminând cu distincția lui Isaiah Berlin dintre libertatea negativă – absența constrângerilor externe – și libertatea pozitivă – capacitatea de a-ți realiza potențialul (Berlin, 1969). În cadrul dezbaterii privind caracterul natural al dreptului la muncă, apar două perspective majore. Dintr-o perspectivă liberală, gânditori precum Friedrich Hayek susțin că acest drept nu este natural, ci derivat, și că piața liberă trebuie să reglementeze alocarea muncii fără intervenție guvernamentală, orice reglementare fiind o potențială încălcare a libertății individuale (Hayek, 1997; Diener, 2013). În opoziție, viziunea normativă, formulată inclusiv în documente ale ONU (E/C.12/GC/18, 2006), consideră că dreptul la muncă este esențial pentru demnitatea umană și presupune o responsabilitate activă a statului în garantarea sa.

Din perspectivă istorică și normativă, dreptul la muncă apare pentru prima dată ca idee formulată de Charles Fourier (Scotto, 2019), iar astăzi este consacrat în documente precum Declarația Universală a Drepturilor Omului (UDHR, 1948) și Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene (2012). Acesta este recunoscut ca un drept hibrid: negativ, în sensul protecției împotriva discriminării, și pozitiv, ca obligație a statului de a asigura condiții decente de muncă (Collins, 2015; Mantouvalou, 2015). În plan economic, dezbaterile actuale se concentrează asupra reglementărilor asociate acestui drept – cum ar fi salariul minim sau condițiile de muncă. Unii economiști susțin că acestea cresc bunăstarea și eficiența (Bazen, 1994; Branco, 2019), în timp ce alții avertizează că pot genera efecte adverse, precum șomajul (Belman et al., 2015; Heyne et al., 2014). Critici mai largi vizează și fezabilitatea conceptului într-o economie capitalistă globală, unde șomajul este adesea văzut ca un instrument de echilibrare a pieței (Branco, 2006) sau ca o restricție asupra libertății individuale în cazul garanției locului de muncă (Standing, 2012).

Explorarea conceptului de drept la muncă evidențiază faptul că acesta, departe de a fi univoc, se află la intersecția dintre filosofie politică, drept internațional și economie, reflectând tensiunea constantă dintre idealurile normative ale demnității și incluziunii și constrângerile structurale ale economiilor contemporane bazate pe piață.

4.3. Consimțământ versus moralitate pe piața muncii

Această secțiune examinează fundamentele etice ale relațiilor de muncă, concentrându-se pe ideile libertariene despre consimțământ, pe fundamentele morale ale dreptului la muncă și pe noțiunea instituțională de muncă decentă.

Din perspectivă libertariană, piețele muncii sunt justificate moral dacă interacțiunile din cadrul lor sunt voluntare, informate și lipsite de coerciție. Aderând la teoria neoclasică a alegerii raționale, libertarienii consideră că muncitorii consimt liber la condițiile contractuale, iar coerciția apare doar dacă alternativa oferită este mai rea decât cea anterioară (Nozick, 1974; Friedman, 1982). Prin urmare, consimțământul, în sine, este suficient pentru a valida moral orice relație contractuală, fără a fi necesară o evaluare etică suplimentară (Munter & Lindblom, 2015).

În contrast, o serie de critici, precum Olsaretti (1998) și Peter (2004), argumentează că simplul consimțământ formal nu este suficient pentru a justifica moral un contract de muncă. Consimțământul real presupune existența mai multor opțiuni acceptabile, iar alegerea în lipsa acestora nu poate fi considerată voluntară în sens moral deplin. Aceste perspective subliniază tensiunea dintre autonomia formală și constrângerile structurale ale pieței muncii.

Totodată, dreptul la muncă este analizat și prin prisma fundamentului său moral, derivat din recunoașterea valorii intrinseci a persoanei și a contribuției muncii la realizarea scopurilor individuale (Rowan, 2000). Acest fundament implică extensii etice precum dreptul la un salariu echitabil, siguranță, intimitate și tratament corect la locul de muncă (Raz, 1987; Copp, 1992). În plan instituțional, noțiunea de „muncă decentă”, promovată de Organizația Internațională a Muncii (OIM), încearcă să integreze standarde sociale, economice și juridice pentru a asigura condiții de muncă echitabile la nivel global. Munca decentă include dimensiuni precum securitatea ocupării, tratamentul echitabil, veniturile adecvate și dialogul social (Anker et al., 2002; Ghai, 2003). Literatura de specialitate este însă divizată: în timp ce o parte a cercetătorilor subliniază contribuția pozitivă a muncii decente la promovarea justiției sociale și a incluziunii (Fields, 2003; Navajas-Romero et al., 2019), cealaltă critică lipsa clarității conceptuale și dificultatea operaționalizării indicatorilor propuși (Burchell et al., 2013; Spooner & Waterman, 2015).

Mai mult, unele critici economice atrag atenția asupra riscului ca impunerea unor standarde universale de muncă să genereze rigidități pe piață și să inhibe angajarea, în special în economiile emergente (Wilkinson, 1995; Neumark & Wascher, 2007). În contextul globalizării și al diversității culturale, aplicarea acestor principii necesită adaptări locale și sensibilitate față de condițiile regionale (Cooke et al., 2019).

Această incursiune în etica pieței muncii evidențiază complexitatea relației dintre consimțământ, moralitate și reglementare, dar sugerează totodată că, în pofida influenței condițiilor materiale și instituționale asupra alegerilor individuale, un cadru normativ centrat pe consimțământul informat și voluntar, așa cum propune abordarea libertariană, rămâne o soluție coerentă și legitimă pentru validarea relațiilor de muncă într-o economie liberă.

5. FENOMENUL MIGRAȚIEI FORȚEI DE MUNCĂ ÎN CADRUL UNIUNII EUROPENE

5.1. Evoluția migrației forței de muncă în Uniunea Europeană

Această secțiune oferă o incursiune istorică asupra evoluției migrației forței de muncă în Uniunea Europeană, analizând cinci momente definerii. Începând cu formarea Comunității Economice Europene în 1957, migrația a fost determinată de cererea de forță de muncă în statele din Europa de Nord-Vest, unde muncitorii locali refuzau tot mai frecvent locurile de muncă manuale și prost plătite, ceea ce a condus la atragerea de lucrători din sudul Europei și din statele nord-africane (Van Mol și de Valk, 2016; Dietz și Kaczmarczyk, 2008). Această primă etapă a fost influențată ulterior de criza petrolului din 1973, care a dus la restrângerea

migrației și la transformarea muncitorilor temporari în rezidenți permanenți (Stalker, 2002). Al doilea moment-cheie a fost căderea Cortinei de Fier (1989), care a deschis frontierele pentru milioane de potențiali migranți din Europa Centrală și de Est. Aceste țări, anterior supuse unui regim strict de control al mobilității, au devenit furnizoare importante de forță de muncă pentru Europa Occidentală (Abramitzky et al., 2022; Kosic și Triandafyllidou, 2004). Al treilea reper îl reprezintă extinderile Uniunii Europene din 2004 și 2007, care au oferit cetățenilor est-europeni dreptul la libera circulație, influențând major modelele de migrație intra-europeană. Deși tratatele de aderare au permis introducerea unor perioade de tranziție în accesul la piața muncii, liberalizarea treptată a sporit mobilitatea est-vest, determinată în principal de factori economici (Favell, 2008; Dobson, 2009).

Criza financiară globală din 2008 a reprezentat al patrulea moment major, cauzând o încetinire generală a fluxurilor migratorii și stimulând implementarea de politici mai restrictive în materie de imigrație și integrare. Totuși, migrația nu a scăzut uniform, iar în unele cazuri s-a intensificat ca urmare a creșterii șomajului în statele sudice ale UE, transformând foste țări de destinație în țări de emigrație (Lafleur și Stanek, 2017; de Haas, 2018). Ultima etapă analizată este criza refugiaților sirieni (2015), care a testat solidaritatea UE și a produs o reacție inegală între statele membre. Refugiații sirieni, adesea educați, s-au confruntat cu dificultăți în integrarea pe piața muncii din cauza barierelor lingvistice, a nepotrivirii între competențe și oferte și a politicilor naționale divergente privind azilul (Betts et al., 2017; Hudson, 2018). Germania și Suedia au adoptat politici deschise, în timp ce alte state precum Ungaria au aplicat măsuri restrictive (Hudson, 2018; Nancheva, 2015).

În concluzie, evoluția migrației forței de muncă în Uniunea Europeană reflectă interacțiunea complexă dintre factori economici, politici și geopolitici, marcând tranziția de la migrația reglementată în context industrial la mobilitatea extinsă în cadrul pieței unice și la gestionarea provocărilor legate de refugiați și crize economice. Aceste transformări au modelat nu doar politicile UE în materie de muncă și mobilitate, ci și conturul socio-economic al continentului.

5.2. Factorii determinanți ai migrației forței de muncă în Uniunea Europeană

Prezenta secțiune analizează factorii determinanți ai migrației forței de muncă în Uniunea Europeană prin prisma paradigmei funcționaliste, utilizând modelul push and pull. Factorii „push” reflectă motivele pentru care indivizii părăsesc țara de origine, iar factorii „pull” surprind elementele atractive ale țărilor de destinație. Pe partea „push”, determinanții economici principali includ nivelul scăzut de dezvoltare economică, diferențele salariale, lipsa oportunităților de angajare și condițiile precare ale pieței muncii (Taylor, 2006; Clemens, 2014;

Sandu et al., 2018). Totodată, secțiunea subliniază că migrația tinde să crească în etapele incipiente ale dezvoltării economice ale unei țări, fenomen explicat de modelul tranziției migrației (Carling & Talleraas, 2016). Factorii non-economici importanți includ instabilitatea politică și corupția (Poprawe, 2015; Ariu & Squicciarini, 2013), precum și accesul precar la educație, servicii medicale și tulburările sociale (Fargues, 2017; Bohra-Mishra & Massey, 2011). Situația României, caracterizată de un nivel ridicat de corupție și lipsa oportunităților de carieră, este utilizată drept studiu de caz ilustrativ al acestor dinamici (Nicola et al., 2021; McEvoy, 2023).

Factorii „pull” includ, în principal, cererea crescută de forță de muncă, salariile mai atractive, condițiile de muncă mai bune și perspectivele economice din țările de destinație (OECD, 2017; Peri et al., 2021). La acestea se adaugă stabilitatea economică și politică, nivelul ridicat al PIB-ului și sistemele de protecție socială, deși legătura dintre generozitatea statului bunăstării și migrație rămâne controversată (De Giorgi & Pellizzari, 2006). Printre factorii non-economici se regăsesc rețelele de migranți, proximitatea lingvistică și culturală, precum și procesul de reîntregire a familiei, toți contribuind la reducerea costurilor migrației și facilitarea integrării (Gurak & Fe Caces, 1992; Adserà & Pytlikova, 2012; Belgiojoso & Terzera, 2018). Secțiunea subliniază că migrația în cadrul UE este profund influențată de diferențele structurale Est–Vest și de politicile care permit libertatea de circulație, iar factorii economici, culturali și politici se combină într-un sistem interdependent care modelează mobilitatea forței de muncă la nivel european.

Analiza factorilor determinanți ai migrației forței de muncă în Uniunea Europeană evidențiază natura multidimensională a fenomenului, în care determinanții economici se intersectează cu factori sociali, culturali și politici. Aplicarea modelului push and pull oferă un cadru analitic robust pentru înțelegerea motivațiilor migranților, dar subliniază și necesitatea unor politici publice coerente, capabile să răspundă diferențiat realităților socio-economice ale statelor membre. Aceste constatări confirmă faptul că migrația este nu doar un proces economic, ci și unul profund social și politic, cu implicații majore asupra coeziunii și funcționării pieței unice europene.

5.3. Impactul migrației asupra statelor europene gazdă și de origine ale migranților

Această parte analizează impactul migrației asupra statelor europene gazdă și de origine, evidențiind efectele economice, sociale, demografice și implicațiile asupra pieței muncii. În țările gazdă, migrația influențează piețele muncii, salariile, creșterea economică și fiscalitatea. Deși teoria economică standard susține că imigrația reduce salariile și ocuparea în rândul nativilor (Borjas et al., 1996), numeroase studii arată efecte negative modeste sau inexistente

(Card, 2005; Brucker et al., 2002), iar impactul variază în funcție de complementaritatea abilităților (Fairlie & Meyer, 2003; Foged & Peri, 2015). Imigranții contribuie la reducerea prețurilor în anumite industrii (Cortes, 2008), dar și la creșterea cererii (Borjas, 1999), în timp ce dovezile privind efectele asupra prețurilor rămân neconcludente (Orrenius & Zavadny, 2012). Migrația stimulează PIB-ul pe cap de locuitor, productivitatea și inovația, fiind asociată cu rate mai mari de brevetare (Ortega & Peri, 2014; Hunt & Gauthier-Lauselle, 2010) și antreprenoriat (Aghion & Howitt, 1992). Fiscal, imigranții pot fi inițial o povară, dar contribuie pe termen lung la veniturile publice (Razin & Wahba, 2014; Hennessey & Hagen-Zanker, 2020). Social și demografic, imigrația modelează diversitatea culturală, structura de vârstă și coeziunea socială (Joly, 2000; Gsir, 2014; Vasile et al., 2023). Tinerii migranți pot influența politicile sociale (Razin & Sand, 2007), iar imigrația poate avea efecte mixte asupra sistemelor de educație și sănătate (Zaiceva & Zimmermann, 2014; Fox, 2018). Efectele asupra criminalității sunt neconcludente, deși percepțiile publice rămân negative (Butcher & Piehl, 1998; Koczan et al., 2021). Demografic, imigrația influențează fertilitatea (Kahn, 1994; Adsera & Pytlikova, 2012) și mortalitatea (Abraido-Lanza et al., 1999), deși efectele pot fi distorsionate statistic (Di Napoli et al., 2021). În ceea ce privește migrația înalt calificată („brain gain”), aceasta aduce beneficii statelor gazdă prin inovare, completarea deficitelor de competențe și antreprenoriat (Weinar & von Koppenfels, 2020 ; OECD/European Commission, 2023), având un impact esențial asupra pieței muncii europene (Goga, 2020).

În țările de origine, migrația are efecte economice complexe: reduce presiunea asupra pieței muncii (Funkhouser, 1992), dar poate conduce și la pierderea capitalului uman. Impactul fiscal depinde de caracteristicile migranților (Desai et al., 2009), iar remitențele au efecte mixte, stimulând consumul și investițiile, dar și reducând stimulentele de muncă și putând cauza „boala olandeză” (Chami et al., 2018; Vacaflores, 2012). Social, migrația influențează dinamica familială, instituțiile și rețelele diasporale. Copiii rămași acasă pot beneficia de sprijin financiar (Yang, 2008), dar suferă din cauza separării familiale (D’Emilio et al., 2007). Migranții reîntorși pot impulsiona cererea de responsabilitate politică și reforma instituțională (Baudassé et al., 2016; Batista & Vicente, 2011). Demografic, migrația accelerează îmbătrânirea în țările de origine (Poutvaara, 2021) și influențează fertilitatea și echilibrul de gen (Adsera & Valdivia, 2023; Azarnert & Yakubenko, 2021). „Brain drain”-ul afectează negativ țările de origine prin pierderea capitalului uman (Grebiniyk et al., 2021) și a potențialului instituțional (Omar Mahmoud et al., 2014). Totuși, migrația calificată poate genera efecte pozitive indirecte prin remitențe, migrație circulară și stimularea educației (Beine et al., 2001; Gibson & McKenzie, 2011). În Europa de Est, „brain drain”-ul afectează în special

domeniile medical și IT, ridicând provocări majore pentru dezvoltarea regională (Boncea, 2015; Comisia Europeană, 2022).

Migrația în cadrul Uniunii Europene produce efecte multiple și interconectate, influențând profund dinamica economică, socială și demografică atât în statele de destinație, cât și în cele de origine. Beneficiile și costurile acestui fenomen variază în funcție de contextul național și de caracteristicile migranților, reflectând complexitatea sa structurală. În ansamblu, migrația se dovedește a fi o forță modelatoare esențială a pieței muncii și a societății europene contemporane.

6. PIAȚA EUROPEANĂ A MUNCII ȘI MIGRAȚIA EST-VEST

6.1. Particularități ale pieței europene a muncii

Această secțiune analizează complexitatea și dinamica pieței europene a muncii, evidențiind principalele sale caracteristici și tendințele recente. Piața muncii din Uniunea Europeană este definită printr-o mare diversitate sectorială, ocupațională și legislativă, modelată în ultimele decenii de procesele de globalizare și de integrare economică europeană. Constituirea Comunității Economice Europene, urmată de tranziția către Uniunea Europeană, a dus la restructurarea industriilor, emergența unor sectoare noi, în special în domeniul serviciilor și tehnologiei, și la transformări în structura forței de muncă (Huberman & Lewchuk, 2003). Un pilon esențial al funcționării pieței muncii europene este piața unică, al cărei obiectiv principal este eliminarea barierelor în calea circulației bunurilor, serviciilor, capitalurilor și persoanelor (Comisia Europeană, 2020a). Această libertate de circulație are un impact direct asupra mobilității forței de muncă și contribuie la eficientizarea distribuirii competențelor pe teritoriul UE, reducând dezechilibrele regionale și nepotrivirile dintre cererea și oferta de muncă (Ilzkovitz et al., 2007; Comisia Europeană, 2023a).

Datele recente indică o piață a muncii europeană relativ rezilientă. În 2023, rata șomajului în UE a scăzut sub 6%, iar rata locurilor de muncă vacante a crescut la aproape 3%, semnalând o piață a muncii tensionată, în ciuda încetirii economice generale (Comisia Europeană, 2023b). Creșterea ocupării s-a concentrat în special în sectorul construcțiilor și în serviciile IT, în timp ce alte domenii precum artele și producția au cunoscut evoluții stagnante sau lente. Majoritatea statelor membre au înregistrat o tendință pozitivă a ocupării, cu excepția României, Lituaniei și Slovaciei, unde s-au semnalat scăderi (Comisia Europeană, 2023b). Un fenomen structural emergent este consolidarea muncii la distanță. Impulsionată inițial de pandemia COVID-19, această practică s-a stabilizat ulterior în mai multe state membre, cu o medie de 11% dintre angajați lucrând regulat de acasă. Disparitățile rămân însă semnificative: în Irlanda

și Finlanda, aproximativ 25% din salariați muncesc de la distanță, în timp ce în Bulgaria și România proporția este sub 2% (Eurofound, 2022; Statista Research Department, 2024). Această tendință implică provocări și oportunități noi atât pentru politicile publice, cât și pentru organizații, care trebuie să se adapteze la noile modele de muncă, echilibrând flexibilitatea cu nevoia de protecție a lucrătorilor. Se poate afirma că piața muncii europene se caracterizează printr-un echilibru fragil între stabilitate și transformare, iar dinamica mobilității, digitalizării și muncii la distanță redefineste constant parametrii de funcționare ai acesteia.

6.2. Analiza evolutivă a principalilor indicatori ai pieței europene a muncii

Această secțiune analizează dinamic evoluția principalilor indicatori ai pieței muncii din Uniunea Europeană în perioada 2009–2023, evidențiind traiectorii de redresare, reziliență și reformă structurală post-criză. Rata de ocupare a forței de muncă a urmat o tendință ascendentă constantă, crescând de la 66,9% în 2009 la 75,5% în 2023 pentru populația între 20–64 ani, cu un regres temporar în 2020 din cauza pandemiei COVID-19 (Eurostat, 2024a). În același timp, decalajul de gen în ocupare a fost în scădere, atingând o diferență de doar 10,8 puncte procentuale în 2022, iar în ultimele semestre ale lui 2023 s-a observat chiar o creștere mai accelerată a ocupării în rândul femeilor (Eurostat, 2024b). Rata șomajului a reflectat impactul crizei economice din 2008 și al pandemiei, cu un vârf de 10,7% în perioada 2012–2013 și o scădere constantă ulterior, ajungând la 5,6% în 2023 – cel mai redus nivel din ultimii 14 ani (Eurostat, 2024c). Aceste variații sunt corelate cu efectele crizei datoriilor și ale măsurilor de austeritate (Acharya et al., 2018) și, ulterior, cu relansarea post-pandemică (Botelho & Neves, 2021).

Rata de participare a forței de muncă a crescut treptat, atingând un maxim istoric de 75,2% în 2023, semn al unei implicări crescute a populației apte de muncă (OECD, 2024; Trading Economics, 2024). Salariul minim a înregistrat creșteri semnificative în majoritatea statelor membre, cu variații notabile între grupuri de țări. În 2024, Luxemburg înregistra cel mai ridicat salariu minim (2571€), în timp ce Bulgaria avea cel mai scăzut (477€), reflectând diferențele structurale economice și politice (Eurostat, 2024d). România a avut una dintre cele mai mari rate anuale de creștere a salariului minim între 2014 și 2024, cu 13,3% pe an. Diferența de remunerare între femei și bărbați a rămas un obstacol în calea echității, cu o medie UE de 12,7% în 2022, deși există state membre cu diferențe sub 5%, precum Luxemburg, România și Italia (Eurostat, 2024e). Uniunea Europeană a abordat această problemă printr-un set coerent de directive ce vizează egalitatea de remunerare și transparența salarială (Directiva 2006/54/CE; Directiva 2019/1158).

În final, analiza identifică principalii factori determinanți ai acestor evoluții: creșterea economică, care influențează pozitiv ocuparea și investițiile în capital uman (ILO, 2023; Wenekers & Thurik, 1999); educația, ce reduce rata șomajului și crește calitatea locurilor de muncă (OECD, 2021; Fasih, 2008); schimbările tehnologice, care determină reconversii profesionale și creșteri de productivitate (Frey & Osborne, 2017; Battisti et al., 2023); precum și normele culturale, ce modelează comportamentele pe piața muncii, deși sunt rareori integrate în abordările neoclasice (Austen, 2003; Giavazzi et al., 2009).

6.3. Provocări și oportunități pentru tinerii de pe piața muncii din Uniunea Europeană

Prezentul subcapitol analizează relația dintre tineri, educație, angajabilitate și migrație în contextul pieței muncii europene, evidențiind provocările și politicile specifice acestui segment demografic. Relația educație–angajabilitate evidențiază o scădere treptată a ratei șomajului în rândul tinerilor între 15–29 de ani în perioada 2009–2022, de la 16,3% la 11,3%, cu un vârf în 2013 (20,1%) (Eurostat, 2023a). Totuși, o mare parte dintre tineri rămân în afara forței de muncă, fiind implicați în educație cu normă întreagă. În 2022, 72% dintre tinerii europeni aflați în educație formală nu participau la activități de muncă, deși există diferențe semnificative între statele membre. Țările de Jos, Danemarca și Finlanda prezintă cele mai mari rate de angajare în rândul tinerilor aflați în educație formală, spre deosebire de România, Slovacia și Ungaria, unde peste 90% dintre acești tineri sunt în afara pieței muncii (Eurostat, 2023b).

Programele de inserție profesională a tinerilor joacă un rol esențial în facilitarea tranziției de la educație la muncă, răspunzând provocărilor precum lipsa de experiență și nepotrivirea competențelor. Printre cele mai importante inițiative se numără Garanția pentru tineret (2013/C 120/01), care asigură sprijin pentru tinerii între 15–29 ani în termen de patru luni de la ieșirea din educație, și Recomandarea privind educația și formarea profesională pentru competitivitate durabilă (2020/C 417/01). Inițiative complementare includ Alianța Europeană pentru Ucenicie, Rețeaua serviciilor publice de ocupare a forței de muncă (SPOFM), dar și programele Erasmus+, Corpul European de Solidaritate și Erasmus pentru Tineri Antreprenori, care contribuie la dezvoltarea competențelor, mobilitate și incluziune socială (Comisia Europeană, 2023c; Erasmus-plus, 2024; European Solidarity Corps, 2021).

Migrația tinerilor în UE este analizată ca un fenomen complex influențat de factori „push and pull”, reflectând atât oportunități de mobilitate, cât și riscuri de dezangajare profesională. Tinerii migranți proveniți din Europa Centrală și de Est, deși cu educație superioară, ajung adesea în ocupații slab calificate (Kureková, 2011; Voitchovsky, 2014). În 2022, aproape jumătate dintre imigranții din UE aveau sub 31 de ani, iar tinerii non-naționali (în special din

afara UE) prezentau un grad mai scăzut de integrare pe piața muncii: rata șomajului în rândul acestora era de 15,7%, comparativ cu 11% pentru naționali, iar ponderea celor expuși riscului de sărăcie sau excluziune socială ajungea la 48,2% (Eurostat, 2024c). Datele subliniază necesitatea unor politici coordonate pentru a facilita integrarea educațională și profesională a tinerilor migranți.

6.4.Provocări și perspective ale pieței muncii europene

Subcapitolul analizează patru direcții majore care influențează evoluția pieței muncii din Uniunea Europeană: schimbările demografice, transformările digitale și munca la distanță, șomajul structural generat de nepotrivirea competențelor și integrarea cetățenilor din afara UE.

Îmbătrânirea populației este una dintre cele mai semnificative provocări structurale. Ponderea persoanelor de peste 65 de ani în UE a crescut constant, de la 18,3% în 2013 la 21,3% în 2023 (Eurostat, 2024f). Această evoluție este determinată de creșterea speranței de viață și scăderea ratelor fertilității (Kurek & Rachwal, 2011; Naumann & Hess, 2021). Pe fondul scăderii populației apte de muncă, se intensifică presiunile asupra sistemelor de pensii și sănătate, precum și dificultățile în acoperirea cererii de forță de muncă în sectoarele cheie (Carone et al., 2005; Bodnár & Nerlich, 2022). Transformarea digitală și munca la distanță redesenează structura ocupării. Digitalizarea, automatizarea și platformele online modifică tiparele de muncă, oferind flexibilitate, dar și incertitudine și riscuri de precarizare (Woodcock, 2018; Crisan et al., 2023). În același timp, munca remote a fost accelerată de pandemia COVID-19 și a produs atât beneficii legate de eficiență și echilibrul muncă-viață, cât și dezavantaje privind sănătatea mintală, izolarea sau lipsa protecției sociale (Vasilescu, 2021).

Șomajul structural și nepotrivirea competențelor reprezintă o problemă persistentă în UE. Fenomenul are forme verticale (supracalificare) și orizontale (nepotrivirea domeniului de studii) și afectează mai ales migranții, din cauza transferabilității limitate a capitalului uman (Chiswick & Miller, 2009; Brunello & Wruuck, 2019). Efectele includ pierderi salariale, satisfacție profesională redusă, mobilitate crescută a angajaților și productivitate diminuată. Diversitatea etnică și integrarea cetățenilor din afara UE au devenit tot mai relevante. În 2022, 5,1 milioane de imigranți din state non-UE au intrat în UE, iar rata de ocupare în rândul acestora a fost de 61,9%, semnificativ sub media cetățenilor UE (Comisia Europeană, 2024b). Imigranții din afara UE sunt supra-reprezențați în ocupațiile cu deficit de forță de muncă (ESDE, 2023), dar se confruntă și cu discriminare, instabilitate contractuală, diferențe salariale și risc crescut de excluziune socială (Borjas, 1996; Bisin et al., 2011). Integrarea eficientă a acestora necesită

politici cuprinzătoare privind nediscriminarea, recunoașterea calificărilor și participarea civică (Sussmuth, 2007).

6.5. România și piața europeană a muncii în contextul migrației Est-Vest

Această secțiune analizează fenomenul migrației din România către alte state membre ale Uniunii Europene, punând accent pe dinamica istorică, profilul emigranților, factorii determinanți și consecințele socio-economice și demografice asupra țării. În perioada 2000–2015, România a înregistrat una dintre cele mai ridicate rate de emigrație din lume, fiind devansată doar de Siria (Națiunile Unite, 2016). De la migrarea etnică din perioada comunistă la liberalizarea deplină post-1989 și integrarea în UE din 2007, profilul migrației a evoluat semnificativ (Anghel et al., 2016; Horvath & Anghel, 2005). O contribuție recentă este modificarea fluxurilor migraționiste cauzate de pandemia COVID-19, când sute de mii de români s-au reîntors temporar în țară (Cristian et al., 2022). Profilul emigranților români include o concentrare în state precum Italia, Spania, Germania și Marea Britanie, cu o proporție ridicată de persoane aflate în vârstă activă și o participare semnificativă pe piețele forței de muncă din statele de destinație (OCDE, 2019). Femeile sunt ușor mai numeroase decât bărbații în rândul emigranților, iar nivelul de educație al acestora este în general mai redus comparativ cu media altor migranți din statele OCDE. Totuși, segmentul cu studii superioare este în creștere și indică un val de „brain drain” relevant economic și social (Eurostat, 2019; Bălan & Olteanu, 2017).

Determinarea emigrației este analizată prin modelul „push and pull”, evidențiindu-se factori precum veniturile scăzute, șomajul, lipsa oportunităților de carieră, corupția, instabilitatea politică, calitatea educației și aspirațiile pentru un trai mai bun (Roman & Voicu, 2010; Nica, 2015; Goschin, 2015; Iacob Bâra, 2018). Motivațiile identificate în cazul României sunt în concordanță cu cele ale altor țări din Europa Central-Estică, care înregistrează migrație către Vest în căutarea unei vieți mai stabile și prospere (Triandafyllidou & Gropas, 2014). Printre principalele efecte asupra României se numără remitențele, care au atenuat sărăcia și au sprijinit consumul gospodăriilor (Horvath & Anghel, 2009; Radu et al., 2020), dar au avut și efecte negative asupra pieței muncii și economiei interne (Boghean & State, 2014). Exodul creierelor afectează grav sectoare critice precum sănătatea, iar pierderea capitalului uman înalt calificat implică costuri semnificative pentru stat (Alexe et al., 2011). Alte consecințe includ migrația de revenire cu potențial antreprenorial modest (Grosu, 2015), impactul negativ asupra copiilor lăsați în urmă de părinții emigranți (Roman & Ileanu, 2010), și îmbătrânirea demografică accelerată în România (Rusu, 2022). În ansamblu, capitolul subliniază complexitatea și amploarea migrației românești contemporane în cadrul UE, precum și nevoia

unor politici integrate care să abordeze atât cauzele structurale ale emigrației, cât și efectele sale multiple asupra societății românești.

7. CERCETARE EMPIRICĂ - PIAȚA EUROPEANĂ A MUNCII ȘI PARTICULARITĂȚILE ROMÂNILOR ÎN CONTEXTUL MIGRAȚIEI EST-VEST

7.1. Scopul și obiectivele cercetării

SCOPUL: Analiza migrației forței de muncă a emigranților români în contextul pieței europene, cu accent pe factorii determinanți, profilul emigranților, impactul economic și social, rolul educației în integrarea profesională și aspecte ale condițiilor de muncă.

OBIECTIVE:

- O1 - Identificarea factorilor determinanți ai migrației forței de muncă a românilor în contextul migrației Est-Vest din cadrul U.E.;
- O2 - Identificarea profilului socio-demografic și profesional al emigranților români care lucrează în spațiul european;
- O3 - Analiza impactului migrației asupra bunăstării individuale a emigranților români;
- O4 - Analiza impactului emigrării forței de muncă asupra dezvoltării socio-economice a României ca țară de origine;
- O5 - Examinarea rolului educației și calificărilor emigranților români în accesul la piața europeană a muncii;
- O6 - Identificarea și analiza aspectelor de natură etică a condițiilor de muncă a emigranților români în contextul pieței europene a muncii.

IPOTEZELE CERCETĂRII:

- I1 - Migrația forței de muncă a emigranților români este determinată preponderent de factori economici;
- I2 - Activitatea profesională a emigranților români în Uniunea Europeană generează un impact pozitiv asupra României ca țară de origine;
- I3 - Accesul la piața europeană a muncii contribuie la creșterea bunăstării emigranților români prin câștiguri salariale mai mari;
- I4 - Migrația în UE determină o îmbunătățire a statutului social al emigranților români;
- I5 - Nivelul de studii și calificările profesionale ale emigranților români facilitează accesul acestora pe piața muncii europene.
- I6 - Condițiile de muncă ale emigranților români respectă, în majoritatea cazurilor, prevederile legislației europene privind drepturile lucrătorilor.

7.2. Metodologia cercetării

Metodologia cercetării îmbină abordarea calitativă și cantitativă, reflectând caracterul mixt al problemei investigate. Primele patru capitole sunt construite în paradigma socio-constructivistă, prin analiză de conținut și revizuirea literaturii de specialitate, în timp ce capitolul aplicativ este ancorat în paradigma empirico-pragmatică, bazându-se pe aplicarea unui chestionar standardizat adresat emigranților români din Uniunea Europeană și Regatul Unit. Instrumentul principal de colectare a datelor a fost realizat prin Google Forms și promovat prin rețele sociale, emailuri direcționate către organizații ale diasporei și distribuție informală în rețele personale. Structura chestionarului a inclus patru secțiuni: introducere și consimțământ informat, variabile socio-demografice și de context migrațional, itemi scalați Likert organizați tematic, precum și mulțumiri adresate respondenților. Metoda de eșantionare a fost non-probabilistică, de tip „snowball sampling”, adaptată populației greu accesibile. În perioada 27 iulie 2024 – 10 februarie 2025, au fost colectate 141 de chestionare, dintre care 131 valide.

Triangularea metodologică a combinat analiza calitativă (surse secundare, cadre teoretice diverse) cu analiza cantitativă (descriere și inferență statistică), utilizând indicatori clasici și teste precum ANOVA, PCA, Chi-Square, Spearman, regresie liniară, EFA, Kruskal-Wallis și Cronbach’s Alpha. Această strategie integrată a permis tratarea subiectului într-o manieră riguroasă și comprehensivă, valorificând atât perspectivele teoretice asupra muncii și migrației, cât și experiențele empirice ale românilor care au lucrat în străinătate.

7.3. Rezumatul cercetării empirice

Rezultatele cercetării cantitative bazate pe chestionarul aplicat unui eșantion de 131 de respondenți români care au emigrat în state membre UE și Regatul Unit confirmă caracterul predominant economic al migrației forței de muncă românești. Rezultatele analizei descriptive arată că cei mai mulți respondenți sunt tineri (51,9% între 18–35 ani), educați (peste 50% au studii universitare de licență sau masterat), provin din mediul rural (55%) și din macroregiunile Nord-Est și Sud-Est. Majoritatea locuiește în prezent în centre urbane din țările de destinație, activează într-o gamă variată de domenii (construcții, sănătate, industrie, transport, IT, educație) și sunt angajați prin contract de muncă formal, în proporție de peste 75%. Rețelele sociale au jucat un rol important în procesul de migrare: aproape 87% dintre respondenți aveau rude sau cunoștințe deja stabilite în străinătate, iar 49% declară că acestea le-au influențat decizia de plecare.

Evaluarea celor șase ipoteze formulate în cercetare prin intermediul analizei statistice inferențiale indică următoarele:

- Ipoteza 1: *Migrația forței de muncă a emigranților români este determinată preponderent de factori economici.*

Ipoteza este confirmată parțial. Deși factorii economici sunt importanți, motivațiile politice au fost cel mai frecvent percepute ca dominante (37,2%), urmate de cele economice (24,4%). Testul Chi-pătrat a indicat o distribuție semnificativ diferită de una aleatoare ($p < 0.001$), iar corelațiile Spearman au arătat interdependența dintre motivațiile economice și cele politice. Rezultatele sugerează că migrația este influențată de un set complex și interconectat de factori.

- Ipoteza 2: *Activitatea profesională a emigranților români în UE generează un impact pozitiv asupra României ca țară de origine.*

Ipoteza nu este confirmată statistic la nivel general ($t = -0.480$, $p = 0.632$), media percepției impactului fiind apropiată de valoarea neutră. Totuși, o analiză de regresie a arătat că impactul este perceput mai ales în dimensiunea economică (investiții, întreținerea gospodăriei), sugerând o validare parțială a ipotezei în termeni de conținut.

- Ipoteza 3: *Accesul la piața muncii europene contribuie la creșterea bunăstării emigranților români prin câștiguri salariale mai mari.*

Ipoteza este confirmată. Analiza factorială a evidențiat o dimensiune dominant economică a bunăstării (38,9% din variația). Regresia liniară a arătat o relație semnificativă între percepția creșterii salariale și bunăstarea economică ($\beta = 0.526$, $p < 0.001$), cu un $R^2 = 0.277$. Dimensiunile economică, socială și simbolică ale bunăstării sunt corelate, susținând o viziune multidimensională a impactului migrației.

- Ipoteza 4: *Migrația în UE determină o îmbunătățire a statutului social al emigranților români.*

Ipoteza este confirmată statistic prin testul Chi-pătrat ($p < 0.001$), deși descrierea arată o percepție preponderent neutră (75,2%) sau moderat pozitivă (16,5%). Nivelul educațional nu influențează semnificativ această percepție (Kruskal-Wallis, $p = 0.490$), ceea ce sugerează o experiență comună a îmbunătățirii simbolice a statutului social în rândul migranților.

- Ipoteza 5: *Nivelul de educație și calificările profesionale facilitează accesul pe piața muncii europene.*

Ipoteza este confirmată. Corelația Spearman ($\rho = 0.235$, $p = 0.007$) și regresia liniară ($B = 0.243$, $p = 0.009$, $R^2 = 0.052$) indică o asociere pozitivă între nivelul educațional și percepția asupra rolului studiilor în integrarea profesională.

- Ipoteza 6: *Condițiile de muncă ale emigranților români respectă, în majoritatea cazurilor, legislația europeană privind drepturile lucrătorilor.*

Ipoteza este confirmată. Media scorului perceput privind condițiile de muncă este semnificativ mai mare decât valoarea neutră ($t = 13.76$, $p < 0.001$). Corelațiile interne și analiza factorială au validat coerența constructului, evidențiind respectarea formală a drepturilor și existența unor dimensiuni contractuale și de autonomie.

Analiza inferențială a celor șase ipoteze formulate în cadrul cercetării evidențiază complexitatea și multidimensionalitatea fenomenului migrației forței de muncă din România. Ipotezele privind rolul educației, al câștigurilor salariale și al respectării drepturilor muncii sunt confirmate statistic, subliniind că migrația oferă în general oportunități reale de integrare profesională, creștere a bunăstării și îmbunătățire a condițiilor de muncă. În schimb, ipotezele legate de impactul pozitiv asupra României și de motivația exclusiv economică a migranților sunt confirmate doar parțial, sugerând că migrația este determinată de un set complex de factori, economici, politici și simbolici, și că beneficiile pentru țara de origine nu sunt percepute unitar. În ansamblu, rezultatele susțin ideea unei migrații funcționale, dar condiționate de factori structurali și percepții individuale variate.

8. CONTRIBUȚII, RECOMANDĂRI, CONCLUZII, LIMITE ȘI DIRECȚII VIITOARE DE CERCETARE

8.1. Contribuții personale

Contribuțiile personale ale cercetării se reflectă în multiple dimensiuni empirice și analitice, care aduc o perspectivă inovatoare asupra migrației forței de muncă românești în Uniunea Europeană. Studiul propune o abordare riguroasă, bazată pe analiza unui set de date originale obținute prin chestionar standardizat, și oferă o serie de concluzii care completează sau corectează literatura de specialitate. Pe baza **analizei statistice inferențiale și a comparației cu literatura de specialitate**, contribuțiile personale (Fig. 1) pot fi sintetizate astfel:

În ceea ce privește **motivațiile migrației**, studiul aduce o contribuție esențială prin evidențierea unei predominanțe a motivațiilor de natură politică și socio-politică, în contrast cu ipoteza clasică a supremației motivațiilor economice. Rezultatele pun în lumină interdependența complexă dintre factorii economici și cei socio-politici, conturând o viziune holistică asupra deciziilor de emigrare.

Legat de **impactul migrației** asupra României, cercetarea propune o scală compozită validată pentru măsurarea percepției emigranților asupra efectelor plecării lor asupra țării de origine. Unul dintre cele mai relevante rezultate obținute este identificarea unui decalaj notabil între contribuțiile economice individuale percepute și evaluarea generală a utilității colective,

cea ce sugerează o relație mai complexă decât se presupunea între migrație și dezvoltarea socio-economică a României.

Referitor la **bunăstarea emigranților**, studiul clarifică structura sa tridimensională (economică, socială și culturală) și evidențiază o corelație semnificativă între bunăstarea economică și integrarea socială în țara de destinație, demonstrând interdependența acestor două dimensiuni ale vieții migranților.

Analiza **statutului social** al emigranților a fost aprofundată prin construirea unei variabile compozite care combină aspecte materiale și simbolice ale statutului profesional. Datele empirice sugerează că migrația nu este percepută în mod dominant ca un vector de ascensiune socială, ci mai degrabă ca un mijloc de stabilizare și echilibru social. În plus, lipsa unor diferențe semnificative între categoriile educaționale în ceea ce privește percepția asupra statutului indică o posibilă tendință de egalizare simbolică în rândul emigranților.

Cercetarea acordă o atenție deosebită și **rolului educației**, documentând percepțiile subiective ale respondenților asupra valorii educației în integrarea pe piața muncii europene. A fost astfel validat un indicator perceptual relevant, care permite o evaluare mai nuanțată a eficienței capitalului uman în contexte migraționale.

În ceea ce privește **condițiile de muncă**, studiul surprinde percepțiile directe ale migranților asupra respectării drepturilor de muncă în țările de destinație, cu ajutorul unui instrument statistic riguros validat. În contrast cu literatura dominantă, care accentuează în special vulnerabilitatea structurală a migranților, cercetarea de față propune valorizarea perspectivei subiective, punând accent pe modul în care drepturile și condițiile de muncă sunt percepute de către cei care le experimentează. Mai mult, analiza factorială a permis definirea unor domenii-cheie ale muncii decente, cu relevanță atât teoretică, cât și practică pentru politicile publice europene.

**Contribuții originale privind emigranții români și piața europeană a muncii în contextul migrației Est-Vest
(rezultate statistice inferențiale și compararea cu literatura de specialitate)**

Motivații ale migrației	Impactul asupra României	Bunăstarea emigranților	Statut social	Rolul educației	Condiții de muncă
<ul style="list-style-type: none"> Evidențierea predominanței motivațiilor politice în rândul respondenților, în contrast cu ipoteza tradițională a primatului economic; Sublinierea interdependenței dintre motivațiile economice și cele socio-politice. 	<ul style="list-style-type: none"> Construirea unei scale compozite validate pentru percepția impactului asupra țării de origine; Identificarea decalajului dintre contribuțiile economice individuale și percepția generală de utilitate colectivă 	<ul style="list-style-type: none"> Clarificarea structurii tridimensionale a bunăstării percepute (economică, socială, culturală); Evidențierea corelației între bunăstarea economică și integrarea socială. 	<ul style="list-style-type: none"> Construirea unei variabile compozite care îmbină componente materiale și simbolice ale statutului profesional; Interpretarea migrației ca experiență de stabilizare socială mai degrabă decât de ascensiune; Lipsa diferențelor semnificative între grupurile educaționale – sugestie de egalizare simbolică 	<ul style="list-style-type: none"> Documentarea percepției subiective asupra valorificării educației în accesul la piața muncii europene; Validarea unui indicator perceptual cu relevanță metodologică pentru măsurarea eficienței capitalului uman. 	<ul style="list-style-type: none"> Captarea percepției directe a migraților asupra respectării drepturilor de muncă, printr-un instrument statistic validat; Contraponderare față de literatura dominantă privind vulnerabilitatea structurală – evidențierea valorii analizei perceptuale: <ul style="list-style-type: none"> Definirea domeniilor-cheie ale muncii decente în baza analizei factoriale.

Fig. 1

Sursă: prelucrare proprie în Microsoft PowerPoint

Pentru a completa analiza inferențială prezentată anterior, cercetarea a fost extinsă și printr-o **analiză statistică descriptivă** detaliată, care oferă o imagine contextualizată a profilului social, profesional și motivațional al emigranților români. Aceste contribuții (Fig. 2), fundamentate pe frecvențe, distribuții și corelări de tip cantitativ, nu doar confirmă unele tendințe existente în literatura de specialitate, ci aduc și elemente de noutate, relevante atât pentru cunoașterea științifică a fenomenului, cât și pentru fundamentarea politicilor publice.

Un prim aspect semnificativ vizează **statutul familial** al emigranților români, o dimensiune adesea trecută cu vederea în literatura de specialitate. Rezultatele evidențiază o predominanță a persoanelor căsătorite în rândul celor care emigrează, sugerând o legătură importantă între stabilitatea familială și intenția de migrație. Astfel, motivația migratorie poate include elemente precum reunificarea familială, asigurarea unui trai stabil pentru familie sau chiar dorința de reîntoarcere condiționată de factori familiari.

Totodată, cercetarea scoate în evidență **diversificarea țărilor de destinație**, cu o extindere a fluxurilor migratorii dincolo de Italia și Spania, considerate destinații tradiționale, spre alte state precum Olanda, Germania, țările nordice sau Polonia. Această diversificare reflectă adaptabilitatea emigranților români la noile condiții economice și oportunități profesionale, dar și impactul politicilor europene privind mobilitatea muncii.

Un alt rezultat important vizează **evoluția domeniilor de activitate** ale emigranților români. Dacă literatura tradițională subliniază dominanța agriculturii și construcțiilor, cercetarea de față arată o distribuție mai echilibrată, cu o creștere semnificativă a angajărilor în

transporturi, sănătate, servicii și chiar în sectorul IT. Această tendință sugerează nu doar o diversificare a profilului profesional, ci și o posibilă creștere a calificării medii a forței de muncă românești în diaspora.

Competențele lingvistice ale emigranților apar ca un alt factor esențial în integrarea pe piața muncii. Studiul oferă date cantitative care demonstrează nu doar varietatea nivelurilor de cunoaștere a limbii la momentul emigrării, ci și capacitatea de adaptare lingvistică a românilor în țările de destinație. Această dimensiune, rar cuantificată în cercetările anterioare, oferă informații valoroase pentru politicile de integrare lingvistică și profesională.

În ceea ce privește **intenția de reîntoarcere**, datele sugerează o tendință accentuată spre stabilizare în țările de destinație, dar și o diversificare a traiectoriilor migratorii. Un procent considerabil dintre respondenți exprimă incertitudine în privința reîntoarcerii, semnalând o tranziție de la migrația circulară la o formă de mobilitate mai flexibilă, bazată pe oportunități și condiții de integrare personală și profesională.

Contribuțiile cercetării se extind și asupra **motivațiilor de emigrare**, prin evidențierea unor factori adesea ignorați în abordările economice clasice. Lipsa recunoașterii muncii, dezechilibrul între viața profesională și cea personală, stresul la locul de muncă și aspirația către un stil de viață mai atractiv sunt identificate drept motive importante, alături de considerentele financiare. Această nuanțare aduce o schimbare de paradigmă, tratând migrația nu doar ca reacție la constrângeri, ci și ca alegere pozitivă, orientată spre împlinire personală.

Pe plan ocupațional, studiul detaliază **tipologia contractelor de muncă** ale emigranților, arătând că, deși contractele pe durată determinată sunt frecvente, ele nu implică întotdeauna precaritate. O proporție relevantă de respondenți declară respectarea drepturilor contractuale, iar dificultățile întâlnite sunt adesea suprapuse, indicând o precaritate multidimensională mai degrabă decât unidimensională.

Un aspect aparte îl reprezintă **modalitățile de accesare a locurilor de muncă**, unde se constată o tranziție de la dependența de rețele informale la metode mai formale, precum aplicările directe și interviurile. Această constatare contrazice parțial literatura dominantă și sugerează o profesionalizare treptată a accesului pe piața muncii europene.

În continuare, un domeniu aproape inexistent în cercetările anterioare, dar acoperit aici în mod sistematic, este **evaluarea performanței la locul de muncă**. Studiul arată că majoritatea muncitorilor români sunt evaluați conform reglementărilor, dar există încă segmente unde procesul este inexistent sau lipsit de transparență. Aceste date sunt relevante pentru înțelegerea nivelului de integrare instituțională a emigranților și pentru identificarea unor practici discriminatorii sau deficitare în managementul resurselor umane.

**Contribuții originale privind emigranții români și piața europeană a muncii în contextul migrației Est-Vest
(rezultate statistice descriptive și compararea cu literatura de specialitate)**

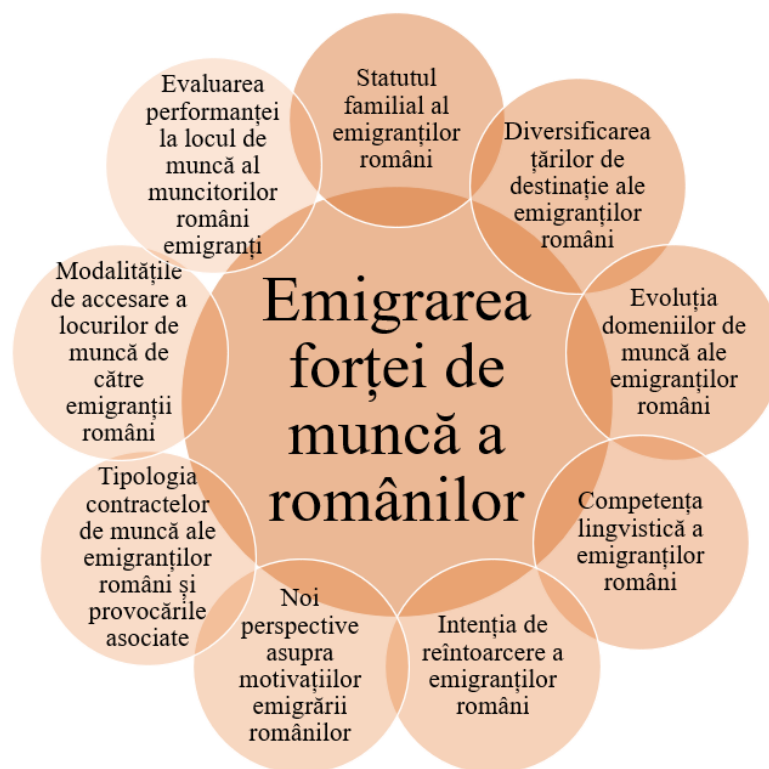

Fig. 2

Sursă: prelucrare proprie în Microsoft PowerPoint

Pe lângă contribuțiile bazate pe analiza descriptivă și inferențială, cercetarea aduce un plus de profunzime prin aplicarea unei **analize factoriale a componentelor principale (PCA)** și a **unor teste ANOVA**. Aceste metode au permis o înțelegere mai rafinată a dimensiunilor latente care structurează decizia de emigrare și a modului în care acestea variază în funcție de nivelul de educație și de regiunea de destinație.

Aplicarea **analizei factoriale** a condus la identificarea a **cinci categorii coerente de motivații**: factori economici și oportunități profesionale, condiții sociale și de muncă, siguranța locului de muncă, perspective politice și sociale asupra viitorului, respectiv reunificarea familiei și dorința unui stil de viață echilibrat. Această structurare statistic validată a oferit un cadru robust pentru explorarea diferențelor între grupuri și a generat o serie de contribuții originale.

În ceea ce privește **nivelul de educație**, rezultatele obținute prin ANOVA indică diferențe semnificative în direcția percepției asupra salariilor mici și a instabilității locului de muncă. Persoanele cu educație scăzută resimt aceste probleme mult mai acut decât cele cu studii superioare, ceea ce poate confirma vulnerabilitatea lor structurală pe piața muncii. În schimb, alți factori economici, precum dificultatea găsirii unui loc de muncă bine plătit sau lipsa

oportunităților de carieră, sunt percepuți relativ uniform de toate categoriile educaționale, sugerând un diagnostic mai generalizat al problemelor din piața muncii din România. O contribuție aparte rezultă din constatarea că motivele sociale și condițiile de muncă, precum lipsa aprecierii, stresul profesional sau discriminarea, nu sunt influențate semnificativ de nivelul educațional. Această percepție comună, transpusă statistic, sugerează că anumite deficiențe ale mediului de muncă din România sunt resimțite transversal, independent de nivelul de pregătire, contrar ipotezelor din literatura tradițională care pune accent pe migrația personalului calificat („brain drain”) din cauza lipsei recunoașterii profesionale. În mod similar, analiza nu a identificat diferențe semnificative între categoriile educaționale în ceea ce privește motivația legată de reunificarea familiei sau aspirația către un stil de viață mai echilibrat, ceea ce sugerează că aceste motivații au un caracter generalizat. Totuși, tendințele arată că persoanele cu educație scăzută sunt mai motivate de reunificarea familială, în timp ce cele cu educație superioară valorizează mai mult stilul de viață și echilibrul muncă-viață, diferențe care, deși statistic ne semnificative, oferă un tablou nuanțat al motivațiilor.

În ceea ce privește **diferențele în funcție de regiunea de destinație**, analiza ANOVA a evidențiat câteva contribuții notabile. Printre acestea, se remarcă faptul că nesiguranța locului de muncă este percepută drept un factor push mai puternic în rândul celor care au emigrat în Europa de Sud, comparativ cu cei din Europa de Nord sau Centrală. Acest rezultat reflectă caracteristicile mai instabile ale pieței muncii sud-europene și este o constatare rar explorată în literatura de specialitate. De asemenea, echilibrul între viața profesională și cea personală este perceput mai favorabil în Europa Centrală, comparativ cu Europa de Sud sau de Vest, ceea ce sugerează că diferențele geografice în calitatea muncii și în cultura organizațională influențează experiența migratorie a românilor. În schimb, alți factori precum aprecierea la locul de muncă, stresul sau discriminarea nu prezintă variații semnificative între regiunile de destinație, ceea ce subliniază caracterul structural al acestor probleme în percepția pre-migrație. Pe de altă parte, motivațiile politice și sociale, cum ar fi corupția, accesul la educație sau la servicii de sănătate, nu diferă semnificativ între regiuni, ceea ce sugerează o percepție generalizată a deficiențelor din România, fără a influența alegerea specifică a țării de destinație.

În concluzie, analiza factorială și testele ANOVA aplicate în cadrul acestei cercetări oferă o perspectivă integrată și empiric fundamentată asupra modului în care educația și contextul de destinație influențează percepțiile și motivațiile migratorii ale românilor. Aceste rezultate nu doar completează constatările descriptive, ci adaugă valențe interpretative suplimentare, contribuind la o înțelegere mai profundă a fenomenului migrației Est–Vest în Europa.

8.2. Recomandări privind politicile europene în domeniul muncii și mobilității.

Subcapitolul dedicat recomandărilor sintetizează, sub formă tabelară, direcțiile de acțiune propuse pentru îmbunătățirea politicilor europene în domeniul muncii și mobilității, formulate pe baza rezultatelor empirice obținute prin testarea ipotezelor și analiza factorială:

<i>Sumar Recomandări privind politicile europene în domeniul muncii și mobilității</i>	
Consolidarea pieței muncii din România prin politici economice active care să atenueze presiunea migratorie cauzată de lipsa perspectivelor profesionale interne.	<i>Ipoteza 1 a cercetării empirice</i>
Introducerea unor măsuri economice de retenție a forței de muncă, în special în rândul persoanelor tinere și calificate	
O abordare mai eficientă a mobilității economice.	
Integrarea indicatorilor privind calitatea guvernantei, stabilitatea politică și încrederea în instituții în modelele econometrice utilizate pentru analiza mobilității forței de muncă	
Dezvoltarea unor centre europene de informare și orientare profesională (eventual în cadrul rețelei EURES)	
Dezvoltarea unor instrumente financiare dedicate diasporei	<i>Ipoteza 2 a cercetării empirice</i>
Crearea unui cadru economic stabil și atractiv pentru reinvestirea capitalului acumulat în străinătate	
Promovarea mobilității circulare cu valoare economică adăugată	
Recunoașterea formală a remitențelor ca resursă macroeconomică strategică	
Crearea unor instrumente europene și naționale de transparență salarială și acces la informații economice relevante	<i>Ipoteza 3 a cercetării empirice</i>
servicii de consiliere financiară adaptate lucrătorilor migranți	
Promovarea de programe de calificare continuă și perfecționare profesională în context transnațional	
stimularea acumulării de resurse financiare transferabile și a capitalului economic utilizabil transnațional	
Promovarea schemelor de sprijin pentru avansare profesională post-migrație	<i>Ipoteza 4 a cercetării empirice</i>
Introducerea unor stimulente pentru ocuparea în sectoare cu potențial de statut social ridicat	
Susținerea mobilității verticale prin acces la servicii de consiliere profesională transnațională	
Consolidarea mecanismelor de echivalare automată a diplomelor și certificatelor profesionale în UE	<i>Ipoteza 5 a cercetării empirice</i>
Stimularea creării de consorții educaționale transnaționale între instituții de învățământ profesional și universitar din România și statele membre ale Uniunii Europene	
Dezvoltarea unor politici active de învățare pe tot parcursul vieții	
Consolidarea cooperării instituționale transnaționale între autoritățile de muncă din România și cele din statele de destinație	<i>Ipoteza 6 a cercetării empirice</i>

Dezvoltarea unor mecanisme economice de tip „early warning” pentru identificarea din timp a zonelor de risc ridicat privind nerespectarea drepturilor muncitorilor	<i>Analiza factorială a componentelor principale (cinci dimensiuni care influențează migrația și diferențele dintre nivelul de educația și țara de destinație)</i>
Digitalizare sporită a informațiilor privind drepturile lucrătorilor mobili	
Îmbunătățirea atractivității ofertelor salariale	
Consolidarea măsurilor de securizare a muncii	
Stabilitatea relațiilor de muncă și în condiții mai predictibile de angajare pentru lucrătorii slab calificați	
Investiții publice mai bine direcționate în educație	
Programe de dezvoltare a infrastructurii educaționale și de creștere a calității învățământului preuniversitar în regiunile defavorizate	
Creșterea calității integrării profesionale în statele din Europa de Sud	
Condiționarea unor fonduri europene de respectarea standardelor minime privind stabilitatea în muncă	
Modele flexibile și echilibrate de organizare a muncii	
Sprijin pentru implementarea programelor de lucru predictibile și flexibile	
Investiții în servicii de îngrijire accesibile (ex. creșe, afterschool) pentru lucrătorii mobili	

Fig. 3

Sursă: prelucrare proprie în Microsoft Word

8.3. Concluziile tezei de doctorat

Lucrarea de față a analizat migrația forței de muncă românești în contextul pieței europene, combinând o abordare teoretică amplă (capitolele 1–3) cu o cercetare cantitativă originală (capitolul 4). Partea teoretică a fundamentat conceptul de muncă din multiple perspective economice, juridice și etice și a conturat dinamica migrației Est–Vest în Uniunea Europeană, alături de provocările structurale ale pieței muncii europene. Cercetarea empirică a oferit o perspectivă cuprinzătoare asupra migrației forței de muncă românești în Uniunea Europeană cu accent pe motivații, profiluri socio-demografice, integrare profesională și impact perceput. Pe baza unei metodologii cantitative riguroase, care a inclus analiza unui chestionar aplicat unui eșantion de migranți români activi pe piața muncii europene, teza formulează o serie de concluzii relevante atât pentru literatura de specialitate, cât și pentru reflecția asupra politicilor europene în domeniul muncii, mobilității și integrării profesionale.

În cadrul cercetării au fost formulate cinci ipoteze, corespunzând principalelor direcții de analiză teoretică și empirică. Ipotezele au fost confirmate integral sau parțial, contribuind la validarea conceptuală și aplicativă a demersului științific.

Prima ipoteză a cercetării (I0) pornește de la premisa că rezultatele analizei teoretice și empirice privind migrația Est–Vest pot contribui la conturarea unor recomandări generale relevante pentru politicile publice europene în domeniul mobilității, ocupării și integrării profesionale. Ipoteza generală a cercetării este confirmată prin prisma rezultatelor obținute în urma testării ipotezelor de cercetare, care au evidențiat, prin metode statistice inferențiale, o serie de relații semnificative între caracteristicile migranților români și motivele, percepțiile sau efectele migrației forței de muncă în spațiul european. Aceste rezultate au permis formularea unor recomandări relevante pentru politicile publice europene în domeniul mobilității, ocupării și integrării profesionale. Analiza factorială a componentelor principale a completat aceste constatări, contribuind la diferențierea suplimentară a recomandărilor în funcție de nivelul de educație și regiunea de destinație.

Cea de-a doua ipoteză (I1) susține că perspectivele economice diferite asupra muncii (clasică, neoclasică, instituționalistă etc.) influențează fundamental modul în care este înțeleasă relația dintre muncă, libertate și intervenție economică în epoca contemporană. Această ipoteză a fost confirmată, în condițiile în care analiza teoretică detaliată a evidențiat că interpretările variate ale muncii conduc la poziții divergente privind rolul pieței și al statului în reglementarea ocupării forței de muncă.

A treia ipoteză (I2) propune ideea că factorii economici (diferențele salariale, oportunitățile de angajare) au o pondere mai mare decât factorii non-economiци (condițiile sociale, corupția) în determinarea migrației forței de muncă în Uniunea Europeană. Ipoteza a fost parțial confirmată: deși motivațiile economice sunt dominante, cercetarea teoretică și empirică a evidențiat că decizia de emigrare este influențată și de factori non-economiци, cum ar fi încrederea în instituții sau calitatea serviciilor publice.

A patra ipoteză (I3) susține că migrația Est–Vest contribuie semnificativ la dezechilibrele regionale ale pieței muncii europene, accentuând problemele de îmbătrânire demografică și deficitul de forță de muncă în țările de origine. Această ipoteză a fost parțial confirmată: deși efectele negative în plan demografic și ocupațional sunt vizibile, cercetarea a evidențiat și funcția de ajustare a migrației în redistribuirea forței de muncă la nivelul UE.

Cea de-a cincea ipoteză (I4) afirmă că emigranții români prezintă un profil socio-economic caracterizat prin vârsta tânără, un nivel mediu spre ridicat de educație și motivații economice, iar integrarea profesională este percepută ca dificilă, mai ales din cauza barierelor lingvistice și a recunoașterii calificărilor. Această ipoteză a fost parțial confirmată: profilul este în mare parte validat, însă percepția asupra integrării a fost în general pozitivă, mai ales în țările cu cerere ridicată de forță de muncă, unde calificările au fost recunoscute relativ ușor.

Lucrarea de față contribuie la aprofundarea înțelegerii pieței muncii europene în contextul migrației Est–Vest, prin îmbinarea unei analize teoretice riguroase cu o cercetare empirică originală. Explorarea multidimensională a migrației românești oferă atât o sistematizare conceptuală clară, cât și date relevante privind motivațiile, dificultățile și percepțiile emigranților. Fără a-și propune epuizarea subiectului, teza oferă o bază solidă pentru viitoare dezbateri academice și pentru conturarea unor recomandări generale în domeniul politicilor publice europene privind mobilitatea, ocuparea și integrarea profesională. În ansamblu, cercetarea reflectă complexitatea forței de muncă românești în context european și subliniază importanța unei înțelegeri continue și nuanțate a migrației în raport cu transformările economice, sociale și instituționale din Europa și România.

8.4. Limitele cercetării

Deși această cercetare aduce o contribuție relevantă la înțelegerea impactului economic, social și profesional al migrației asupra emigranților români, este important să fie menționate câteva limitări care pot influența gradul de extindere și aplicabilitate a rezultatelor. În primul rând, dimensiunea eșantionului (131 de chestionare completate valid) reflectă un grup semnificativ, dar nu suficient de larg pentru a permite generalizări riguroase la nivel național. Într-un context migratoriu complex și eterogen, un eșantion mai amplu ar fi putut aduce un plus de robustețe și diversitate analitică. Un alt aspect îl constituie concentrarea geografică a respondenților, majoritatea provenind din județul Neamț. Deși acest lucru oferă o perspectivă valoroasă asupra unei regiuni cu un profil migraționist activ, rezultatele nu surprind în mod egal particularitățile din alte județe sau regiuni urbane, unde dinamica pieței muncii și a migrației poate fi diferită.

Totodată, se poate presupune existența unui bias de selecție, întrucât participarea la cercetare a fost voluntară și facilitată prin canale online. Astfel, este posibil ca experiențele mai negative sau mai sensibile, precum cele legate de exploatare, excludere sau eșec profesional, să fie subreprezentate. În plus, fiind vorba despre date auto-raportate, răspunsurile pot fi influențate de factori subiectivi, de dorința de a oferi răspunsuri social acceptabile sau de dificultăți de rememorare exactă a unor aspecte precum veniturile sau condițiile contractuale. O altă limitare importantă este lipsa unei distincții clare între categoriile de emigranți în funcție de durata șederii în străinătate. Experiențele profesionale, nivelul de integrare și percepțiile pot varia semnificativ între cei plecați de curând și cei stabiliți de peste un deceniu. O cercetare longitudinală ar fi permis o înțelegere mai aprofundată a acestor diferențe. De asemenea, cercetarea a pus accentul pe dimensiunile economice și profesionale, fără a trata în profunzime dimensiunile emoționale și psihologice ale migrației, cum ar fi singurătatea, stresul cultural sau

efectele separării de familie, aspecte cu impact semnificativ asupra bunăstării și deciziilor migranților. Absența unei comparații directe cu non-emigranți limitează posibilitatea de a evalua avantajele și dezavantajele reale ale migrației în raport cu rămânerea în țară.

În pofida acestor limite, cercetarea oferă o bază solidă pentru înțelegerea unor trăsături relevante ale migrației românești contemporane și deschide perspective pentru cercetări viitoare, mai ample, comparative și axate pe dinamica temporală și complexitatea experiențelor individuale.

8.5. Direcții viitoare de cercetare

Pe baza limitărilor identificate și a rezultatelor obținute, prezenta cercetare deschide mai multe direcții de explorare viitoare care pot contribui la aprofundarea înțelegerii migrației românești. În primul rând, se impune extinderea eșantionului la nivel național, cu includerea unor regiuni diverse din punct de vedere socio-economic, pentru a permite comparații regionale relevante și o mai bună evaluare a influenței contextului local asupra deciziilor de emigrare și a integrării profesionale în străinătate.

O altă direcție importantă vizează realizarea unor studii longitudinale, care să urmărească evoluția migranților pe termen lung, în ceea ce privește statutul social, bunăstarea economică, integrarea culturală și legăturile cu comunitatea de origine. De asemenea, compararea experiențelor între emigranții recenți și cei stabiliți de mai mult timp ar putea evidenția provocările și resursele specifice fiecărei etape.

Un alt aspect valoros ar fi includerea unei componente comparative cu non-emigranții, pentru a înțelege mai bine în ce măsură migrația aduce avantaje reale în raport cu rămânerea în România, atât din perspectivă economică, cât și profesională sau socială.

Totodată, este necesară aprofundarea analizei privind lucrătorii români cu contracte pe perioadă determinată. O direcție de cercetare relevantă ar putea explora efectele pe care le-ar avea o eventuală flexibilizare a reglementărilor europene asupra stabilității acestor contracte. Compararea modelelor de reglementare din diferite state membre ar putea contribui la dezbateră privind echilibrul optim între protecția muncii și flexibilitatea pieței.

În ansamblu, viitoare cercetări ar putea aduce contribuții semnificative prin abordări comparative, multidimensionale și orientate spre o înțelegere mai profundă a motivațiilor, traiectoriilor și experiențelor migranților români. Extinderea analizei asupra factorilor culturali, psihologici și contractuali ar permite conturarea unor perspective mai nuanțate asupra fenomenului migrației, fără a reduce complexitatea acestuia la determinanți pur economici sau structurali.

9. BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ

Abraído-Lanza A.F., Dohrenwend B.P., Ng-Mak D.S. & Turner J.B. (1999). The Latino mortality paradox: a test of the "salmon bias" and healthy migrant hypothesis. *Am J Public Health*, 89(10), 1543-1548. 10.2105/ajph.89.10.1543. PMID: 10511837; PMCID: PMC1508801.

Abramitzky, R., Baseler, T. & Sin, I. (2022). Persecution and Migrant Self-Selection: Evidence from the Collapse of the Communist Bloc. *Motu Economic and Public Policy Research*, Motu Working Paper 22-07. https://motu-www.motu.org.nz/wpapers/22_07.pdf.

Acharya, V. V., Eisert, T., Eufinger, C., & Hirsch, C. (2018). Real effects of the sovereign debt crisis in europe: Evidence from syndicated loans. *The Review of Financial Studies*, 31(8), 2855–2896. <https://doi.org/10.1093/rfs/hhy045>.

Adsera, A. & Pytlikova, M. 2012. The role of language in shaping international migration. *CREAM Discussion Paper Series Nr. 1206*. Centre for Research and Analysis of Migration (CREAM).

Adsera, A. & Valvidia, M. (2023). Migrant family building: Recent evidence and implications. În *OECD, International Migration Outlook 2023*, OECD Publishing, <https://doi.org/10.1787/b0f40584-en>, pp. 111-143.

Adserà, A., & Pytliková, M. (2012). The role of language in shaping international migration. *The Economic Journal*, 125(586), F49–F81. <https://doi.org/10.1111/ecej.1223>.

Aghion, P., & Howitt, P. (1992). A Model of Growth Through Creative Destruction. *Econometrica*, 60(2), 323–351. <https://doi.org/10.2307/2951599>.

Alexe, I., Cazacu, A., Ulrich, L., Stănciugelu, Ș., Bojincă, M. & Mihăilă, V. (2011). *The Fourth Wave. The Brain Drain Along the Route Between Romania-The West*. Fundația Soros. <https://tinyurl.com/32aptnc>.

Allain, J., Crane, A., LeBaron, G., Behbahani, L. (2013, 18 noiembrie). Forced Labour's Business Models and Supply Chains. *Joseph Rowntree Foundation*. Forced labour's business models and supply chains | JRF.

Anghel, R. M., Botezat, A., Coșciug, A., Manafi, I. & Roman, M. (2016). International Migration, Return Migration, and their Effects: A Comprehensive Review on the Romanian Case, *IZA DP No. 10445*. <https://www.iza.org/publications/dp/10445/international-migration-return-migration-and-their-effects-a-comprehensive-review-on-the-romanian-case>.

Anker, R., Mehran, F., Chernyshev, I., Egger, P. and Ritter, J. (2002). Measuring decent work with statistical indicators, Nr. 2. https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---dgreports/---integration/documents/publication/wcms_079089.pdf.

Ariu, A., & Squicciarini, M. P. (2013). The balance of brains—corruption and migration: Corruption could be an important factor for emigration and immigration decisions by highly skilled professionals. *EMBO Reports*, 14(6), 502–504. <https://doi.org/10.1038/embor.2013.59>.

Augère-Granier, M. L. (2021). Migrant seasonal workers in the European agricultural sector. *European Parliament*. <https://www.europeansources.info/record/migrant-seasonal-workers-in-the-european-agricultural-sector/>.

Austen, S. (2003). *Culture and the Labour Market*. Cheltenham and Northamp.

Azarnert, L. V. & Yakubenko, S. (2021). Effects of Emigration on Gender Norms in Countries of Origin. *CESifo Working Paper Nr. 9450*. <https://www.cesifo.org/en/publications/2021/working-paper/effects-emigration-gender-norms-countries-origin>.

- Bakirci, K. (2009). Human trafficking and forced labour: A criticism of the International Labour Organisation. *Journal of Financial Crime*, 16(2), 160–165. <https://doi.org/10.1108/13590790910951830>.
- Bălan, M., & Olteanu, C. (2017). Brain drain in the globalization era: The case of Romania. *Annals - Economy Series*, 3, 26–35. https://econpapers.repec.org/article/cbujrlec/y_3a2017_3av_3a3_3ap_3a26-35.htm.
- Bancroft, F. (1959). *Slave Trading in the Old South*. University of South Carolina Press.
- Baptist, E. E. (2016). Toward a Political Economy of Slave Labor: Hands, Whipping- Machines, and Modern Power. In Beckert S., & Rockman S. (Eds.), *Slavery's Capitalism. A New History of American Economic Development*. University of Pennsylvania Press. pp. 31-61.
- Barker, D. K. (2005). Beyond Women and Economics: Rereading “Women’s Work.” *Signs: Journal of Women in Culture and Society*, 30(4), 2189–2209. <https://doi.org/10.1086/429261>.
- Batista, C., & Vicente, P. C. (2011). Do Migrants Improve Governance at Home? Evidence from a Voting Experiment. *The World Bank Economic Review*, 25(1), 77–104. <http://www.jstor.org/stable/23029729>.
- Battisti, M., Dustmann, C. & Schonberg, U. (1 februarie, 2023). *The effect of new technologies on workers, jobs, and skills*, Centre for Economic Policy Research (CEPR). <https://cepr.org/voxeu/columns/effect-new-technologies-workers-jobs-and-skills>.
- Baudassé, T., Bazillier, R., & Issifou, I. (2018). Migration and institutions: Exit and voice (From abroad)? *Journal of Economic Surveys*, 32(3), 727–766. <https://doi.org/10.1111/joes.12212>.
- Bazen, S. (1994). Minimum Wage Protection in Industrialized Countries: Recent Experience and Issues for the Future. *International Journal of Manpower*, 15(2/3), 62-73. <https://doi.org/10.1108/01437729410059341>.
- Becker, G. S. (1975). *Human Capital: A Theoretical and Empirical Analysis, with Special Reference to Education*. New York, National Bureau of Economic and Social Research.
- Becker, G. S. (1975). *Human Capital: A Theoretical and Empirical Analysis, with Special Reference to Education*. New York, National Bureau of Economic and Social Research.
- Beckert, S. (2014). *Empire of Cotton. A Global History*. Vintage Books.
- Beine, M., Docquier, F., & Rapoport, H. (2001). Brain drain and economic growth: Theory and evidence. *Journal of Development Economics*, 64(1), 275–289. [https://doi.org/10.1016/S0304-3878\(00\)00133-4](https://doi.org/10.1016/S0304-3878(00)00133-4).
- Belgiojoso, E. B., & Terzera, L. (2018). Family reunification – who, when, and how? Family trajectories among migrants in Italy. *Demographic Research*, 38, 737–772. <https://www.jstor.org/stable/26457062>.
- Belman, D., Wolfson, P., & Nawakitphaitoon, K. (2015). Who is affected by the minimum wage? *Industrial Relations: A Journal of Economy and Society*, 54(4), 582–621. <https://doi.org/10.1111/irel.12107>.
- Berlin, I. (1969). *Four essays on liberty*. Oxford, Oxford University Press.
- Betts, A., Sterck, O., Geervliet, R. & MacPherson, C. (2017). Talent displaced. The economic lives of Syrian refugees in Europe. *Deloitte*. <https://shorturl.at/aiGNV>.
- Bisin, A., Patacchini, E., Verdier, T., Zenou, Y., Ichino, A., & Wasmer, E. (2011). Ethnic identity and labour market outcomes of immigrants in Europe. *Economic Policy*, 26(65), 57–92. <https://www.jstor.org/stable/41262000>.

Bodnar, K. & Nerlich, C. (2022). The macroeconomic and fiscal impact of population ageing, European Central Bank, *Occasional Paper Series*. Nr. iunie 296. <https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/scpops/ecb.op296~aaf209ffe5.en.pdf>.

Boghean, C., & State, M. (2014). The impact of remittance flows on the labour market of Romania and the EU countries. *Annales Universitatis Apulensis Series Oeconomica*, 2(16), 38–44. <https://doi.org/10.29302/oeconomica.2014.16.2.3>.

Bohm-Bawerk, E. (1975). *Karl Marx and the Close of His System*. New York, Augustus Kelly.

Bohra-Mishra, P., & Massey, D. S. (2011). Individual Decisions to Migrate During Civil Conflict. *Demography*, 48(2), 401–424. [10.1007/s13524-011-0016-5](https://doi.org/10.1007/s13524-011-0016-5).

Boncea, I. (2014). Brain Drain in Romania: Factors Influencing Physicians' Emigration. *Journal of Community Positive Practices*, 14, 64–74. <https://www.jppc.ro/index.php/jppc/article/view/228>.

Borjas, G. J. (1996). Assimilation and changes in cohort quality revisited: What happened to immigrant earnings in the 1980s? *Journal of Labor Economics*, 13(2), 201–245. <https://doi.org/10.1086/298373>.

Borjas, J. (1999). The Economics Analysis of Immigration. În O. Ashenfelter & D. Card (Eds.), *Handbook of Labor Economics*, Vol. 3, Elsevier Science. pp. 1698–1757.

Botelho, V. & Neves, P. (2021). The impact of the COVID-19 crisis on the euro area labour market for men and women. *ECB Economic Bulletin*, Nr. 4/2021. https://www.ecb.europa.eu/pub/economic-bulletin/focus/2021/html/ecb.ebbox202104_04~686c89e9bb.en.html.

Branco, M. C. (2019). Economics for the right to work. *International Labour Review*, 158(1), 63–81. <https://doi.org/10.1111/ilr.12130>.

Branco, M.C. (2006). The Right to Work and the Political Economy of Human Rights. <https://www.semanticscholar.org/paper/The-Right-to-Work-and-the-Political-Economy-of-Branco/b020e8775bb92159462b6aee7efa20c9c6ac73f2>.

Brucker, H., Epstein, G. S., McCormick, B., Saint-Paul, G., Venturini, A. & Zimmermann, K. F. (2002). *Welfare State Provision. Immigration Policy and the Welfare System*. Oxford University Press.

Brunello, G. & Wruuck, P. (2019). Skill shortages and skill mismatch in Europe: A review of the literature. *EIB Working Paper 2019/05*. https://www.eib.org/attachments/efs/economics_working_paper_2019_05_en.pdf.

Burchell, B., Sehnbruch, K., Piasna, A., & Agloni, N. (2013). The quality of employment and decent work: Definitions, methodologies, and ongoing debates. *Cambridge Journal of Economics*, 38(2), 459–477. <https://doi.org/10.1093/cje/bet067>.

Butcher, K. F., & Piehl, A. M. (1998). Cross-city evidence on the relationship between immigration and crime. *Journal of Policy Analysis and Management*, 17(3), 457–493. [https://doi.org/10.1002/\(SICI\)1520-6688\(199822\)17:3<457::AID-PAM4>3.0.CO;2-F](https://doi.org/10.1002/(SICI)1520-6688(199822)17:3<457::AID-PAM4>3.0.CO;2-F).

Card, D. (2005). Is the new immigration really so bad? *The Economic Journal*, 115(507), F300–F323. <https://doi.org/10.1111/j.1468-0297.2005.01037.x>.

Carling, J. & Talleraas, C. (2016). Root causes and drivers of migration. Implications for humanitarian efforts and development cooperation. *PRIO Paper*. <https://www.prio.org/projects/1704>.

Carone, G., Costello, D., Diez Guardia, N., Mourre, G., Przywara, B. & Salomaki, A. (2005). The economic impact of ageing populations in the EU25 Member States, *Directorate-General for Economic and Financial Affairs*. https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=873872.

- Cartledge, P. (2002). "The political economy of Greek slavery". În P. Cartledge, E. E. Cohen și L. Foxhall (eds) *Money, Labour and Land: Approaches to the Economies of Ancient Greece*, Routledge, London, pp. 156–166.
- Chami, R., Ernst, E., Fullenkamp, C. & Oeking, A. (2018). Are remittances good for labor markets in LICs, MICs and fragile states? Evidence from cross-country data. *IMF Working Paper Nr. 18/102*. <https://shorturl.at/AKNS8>.
- Chiswick, B. R., & Miller, P. W. (2009). The international transferability of immigrants' human capital. *Economics of Education Review*, 28(2), 162–169. <https://doi.org/10.1016/j.econedurev.2008.07.002>.
- Clark, J. B. (1899). *The Distribution of Wealth. A Theory of Wages and Interest*. Macmillan.
- Clemens, M. (2014). Does Development Reduce Migration?. *Working Paper 359, Center for Global Development*. https://www.cgdev.org/sites/default/files/does-development-reduce-migration_final_0.pdf.
- Collins, H. (2015). Is there a Human Right to Work?. În V. Mantouvalou (ed.), *The Right to Work. Legal and Philosophical Perspectives*, Oxford, Hart Publishing. pp. 17–38.
- Comisia Europeană (2020a). Comisia Europeană, Direcția Generală Comunicare, *Piața unică*, Publications Office, 2020, <https://data.europa.eu/doi/10.2775/85862>.
- Comisia Europeană (2022). Brain drain – mitigating challenges associated with population decline. *Ref. Ares(2022)2289947*. https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/13394-Brain-drain-mitigating-challenges-associated-with-population-decline-communication-_en.
- Comisia Europeană (2023c). About EAFA. <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1554&langId=en>.
- Comisia Europeană. (2023a). The right to free movement and work in another EU country. https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/policies/justice-and-fundamental-rights/democracy-eu-citizenship-anti-corruption/free-movement-and-residence_en.
- Comisia Europeană. (2023b). Your Europe – Advice and Information Portal. https://europa.eu/youreurope/advice/index_en.htm.
- Commons, J. R. & Andrews J. B. (1916). *Principles of Labour Legislation*. New York și London, Harper & Brothers.
- Consiliul Europei, (16 mai, 2005). Convenția Consiliului Europei privind Lupta împotriva Traficului de Ființe Umane, Council of Europe Treaty Series - No. 197. <https://rm.coe.int/168008371d>.
- Cooke, F., Xu, J., & Bian, H. (2019). The prospect of decent work, decent industrial relations and decent social relations in China: towards a multi-level and multi-disciplinary approach. *The International Journal of Human Resource Management*, 30, 122 - 155. <https://doi.org/10.1080/09585192.2018.1521461>.
- Copp, D. (1992). The Right to and Adequate Standard of Living Justice, Autonomy and Basic Needs. În E. F. Paul, F. D. Miller și J. Paul (eds), *Economics Rights*. Cambridge, Cambridge University Press. pp. 231-261.
- Cortes, P. (2008). The Effect of Low-Skilled Immigration on U.S. Prices: Evidence from CPI Data. *Journal of Political Economy*, 116(3), 381–422. <https://doi.org/10.1086/589756>.
- Crane, A., LeBaron, G., Phung, K., Behbahani, L., & Allain, J. (2022). Confronting the business models of modern slavery. *Journal of Management Inquiry*, 31(3), 264–285. <https://doi.org/10.1177/1056492621994904>.
- Crisan, G.-A., Popescu, M. E., Militaru, E., & Cristescu, A. (2023). EU diversity in terms of digitalization on the labor market in the post-covid-19 context. *Economies*, 11(12), 293. <https://doi.org/10.3390/economies11120293>.

Cristian, E. R., Dănciulescu, A. I., & Dan, A. V. (2022). Romanian migration before and after the covid-19 pandemic. *Romanian Economic Business Review*, 17(1), 12–22. https://econpapers.repec.org/article/raujournal/v_3a17_3ay_3a2022_3ai_3a1_3ap_3a12-22.htm.

D’Emilio, A.L., Cordero, B., Bainvel, B., Skoog, C., Comini, C. D., Gough, J. Dias, M., Saab, R. & Kilbane, T. (2007). *The Impact of International Migration: Children Left Behind in Selected Countries of Latin America and the Caribbean*. Division of Policy and Planning, United Nations Children’s Fund (UNICEF).

Davies, J. (2018). From severe to routine labour exploitation: The case of migrant workers in the UK food industry. *Criminology & Criminal Justice*, 19(3), 294–310. <https://doi.org/10.1177/1748895818762264>.

De Giorgi, G. & Pellizzari, M. (2006). Welfare migration in Europe and the cost of a harmonized social assistance, *IZA Discussion Papers, No. 2094*, Institute for the Study of Labor (IZA).

de Haas, H. (2018). *Comparing Migration Theories*. International Migration Institute Working Paper Series.

de Soto, J. H. (2010). *Moneda, creditul bancar și ciclurile economice*. Institutul Ludwig von Mises România/ Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza” Iași.

Desai, M. A., Kapur, D., McHale, J., & Rogers, K. (2009). The fiscal impact of high-skilled emigration: Flows of Indians to the U.S. *Journal of Development Economics*, 88(1), 32–44. <https://doi.org/10.1016/j.jdeveco.2008.01.008>.

Di Napoli, A., Rossi, A., Alicandro, G., Ventura, M., Frova, L., & Petrelli, A. (2021). Salmon bias effect as hypothesis of the lower mortality rates among immigrants in Italy. *Scientific Reports*, 11(1), 8033. <https://doi.org/10.1038/s41598-021-87522-2>.

Diener, K. W. (2013). The Road to Discrimination: Implications of the Thought of F. A. Hayek for Equal Employment Law. *ALSB Journal of Employment and Labour Law*, 14, 30-50.

Dietz, B., & Kaczmarczyk, P. (2008). On the demand side of international labour mobility: The structure of the German labour market as a causal factor of seasonal Polish migration. În C. Bonifazi, M. Okólski, J. Schoorl, & P. Simon (Eds.), *International migration in Europe: New trends and new methods of analysis*, Amsterdam University Press. pp. 37–64.

Directiva 2006/54/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 5 iulie 2006 privind punerea în aplicare a principiului egalității de șanse și al egalității de tratament între bărbați și femei în materie de încadrare în muncă și de muncă. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX%3A32006L0054>.

Dobson, J. R. (2009). Labour mobility and migration within the EU following the 2004 Central and East European enlargement. *Employee Relations*, 31(2), 121–138. <https://doi.org/10.1108/01425450910925283>.

Erasmus-plus (2024). *About Erasmus+*. <https://erasmus-plus.ec.europa.eu/>.

ESDE (2023). *Structural drivers of labour shortages in the context of changing skills needs*. <https://op.europa.eu/webpub/empl/esde-2023/chapters/chapter-2-6.html>.

Eurofound, (2020). Labour market integration of migrants and refugees: Policies and practices in the EU. Luxembourg: Publications Office of the European Union. <https://www.eurofound.europa.eu/publications>.

European Solidarity Corps (2021). *European Solidarity Corps Volunteering teams in high priority areas*. <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/4670d920-1761-11ec-b4fe-01aa75ed71a1>.

Eurostat (2024a). *EU labour market - quarterly statistics*. https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=EU_labour_market_-_quarterly_statistics#Employment_rate_up_and_Labour_Market_Slack_down_in_the_EU.

- Eurostat (2024b). *Gender statistics*. https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Gender_statistics#Labour_market.
- Eurostat (2024c). *Glossary:Unemployment*. <https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Glossary:Unemployment>.
- Eurostat (2024d). *Minimum wage statistics*. https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Minimum_wage_statistics#General_overview.
- Eurostat (2024e). *Gender pay gap statistics*. https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Gender_pay_gap_statistics#cite_ref-1.
- Eurostat (2024f). *Population structure and ageing*. https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Population_structure_and_ageing#The_share_of_elderly_people_continues_to_increase.
- Fairlie, R. W., & Meyer, B. D. (2003). The Effect of Immigration on Native Self-Employment. *Journal of Labor Economics*, 21(3), 619–650. <https://doi.org/10.1086/374961>.
- Fargues, P. (2017). International Migration and Education - A Web of Mutual Causation. UNESCO, *Paper commissioned for the Global Education Monitoring Report 2019 Consultation on Migration*, ED/GEMR/MRT/2019/T1/1. https://es.unesco.org/gemreport/sites/gemreport/files/Fargues_International%20Migration%20and%20Education.pdf.
- Fasih, T. (2008). Linking Education Policy to Labor Market Outcomes, *The World Bank*. <http://siteresources.worldbank.org/EDUCATION/Resources/278200-1099079877269/547664>.
- Favell, A. (2008). The new face of east–west migration in europe. *Journal of Ethnic and Migration Studies*, 34(5), 701–716. <https://doi.org/10.1080/13691830802105947>.
- Fields, G.S. (2003). Decent work and development policies. *International Labour Review*, 142(2), 239–262. doi:10.1111/j.1564-913x.2003.tb00260.x.
- Finley, M. I. (1999). *The Ancient Economy*. University of California Press.
- Foged, M. & Peri, G. (2015). Immigrants' Effect on Native Workers: New Analysis on Longitudinal Data. *IZA Discussion Paper No. 8961*, <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.2589823>.
- Fogel, R. W., & Engerman S. L. (1974). *Time on Cross. The Economics of American Negro Slavery*. W.W. Norton & Company.
- Folbre, N. (1991). The unproductive housewife: Her evolution in nineteenth-century economic thought. *Signs: Journal of Women in Culture and Society*, 16(3), 463–484. <https://doi.org/10.1086/494679>.
- Fox, M. (2018). Migrants Don't Bring Disease. In Fact, They Help Fight It. *NBC*. Accesat la 16.02.2024.<https://www.nbcnews.com/storyline/immigration-border-crisis/migrants-don-t-bring-disease-fact-they-help-fight-it-n944146>.
- FRA (European Union Agency for Fundamental Rights), (2015). *Severe labour exploitation: workers moving within or into the European Union States' obligations and victims' rights*, Publications Office of the European Union.
- Frey, C. B., & Osborne, M. A. (2017). The future of employment: How susceptible are jobs to computerisation? *Technological Forecasting and Social Change*, 114, 254–280. <https://doi.org/10.1016/j.techfore.2016.08.019>.

- Friedman, M. (1982). *Capitalism and freedom*. London, The University of Chicago Press.
- Funkhouser, E. (1992). Mass Emigration, Remittances and Economic Adjustment: The Case of El Salvador in the 1980s. În G. Borjas and R. Freeman (Eds.), *Immigration and the WorkForce: Economic Consequences for the United States and Source Areas*, University of Chicago Press. pp. 135–175.
- Gallen, M. P. (2019). The Economics of the Gulag. *The Histories*, 4(1), 2-10.
- Ghain, D., (2003). Decent work: Concept and indicators, *International Labour Review*, 142(2), 114-145, <https://doi.org/10.1111/j.1564-913X.2003.tb00256.x>.
- Giavazzi, F., Schiantarelli, F. & Serafinelli, M. (2009). Culture, Policies and Labor Market Outcomes. *IZA Discussion Paper Nr. 4558*. <https://docs.iza.org/dp4558.pdf>.
- Gibson, J., & McKenzie, D. (2011). Eight questions about brain drain. *Journal of Economic Perspectives*, 25(3), 107–128. <https://doi.org/10.1257/jep.25.3.107>.
- Gintis, H., & Bowles, S. (1981). Structure and practice in the labor theory of value. *Review of Radical Political Economics*, 12(4), 1–26. <https://doi.org/10.1177/048661348101200401>.
- Goga, C. I. (2020). Is Romania in a Social and Economic Crisis Caused by Emigration? The New Policy of the Romanian State on Migration. *Sociology and Social Work Review*, 1, 31-37.
- Goschin, Z., (2015). Regional Emigration in Romania. Comparative Analysis of Short- and Long-Term Emigration, *The 3rd International Conference 'Economic Scientific Research -Theoretical, Empirical and Practical Approaches' – ESPERA 2015*.
- Grebeniyk, A., Aleshkovski, I., & Maksimova, A. (2021). The impact of labor migration on human capital development. *Migraciones internacionales*, 12, 0. <https://doi.org/10.33679/rmi.v1i1.2190>.
- Gregory, P. R. (2003). An Introduction of the Economics of Gulag. În P. R. Gregory și V. Lazarev (Eds.). *The Economics of Forced Labour. The Soviet Gulag* (pp. 17-40). Hoover Institution Press.
- Grosu, R. M. (2015). Best practices in the field of returnee entrepreneurship. *Amfiteatru Economic Journal*, 17(39), 799–814. <https://www.econstor.eu/handle/10419/168948>.
- Gsir, S. (2014). Social Interactions between Immigrants and Host Country Populations: A Country-of Origin Perspective, *INTERACT RR 2014/02*, Robert Schuman Centre for Advanced Studies, European University Institute.
- Gurak, D. and Caces, F. (1992) International Migration Systems: A Global Approach. În: M. Kritz, L. L. Lim, & H. Zlotnik (Eds.), *Migration Networks and the Shaping of Migration Systems*, Clarendon Press. pp. 150-176.
- Hayek, F. (1997). *Drumul către servitute*. București, Humanitas.
- Hayek, F. A. (1945). The Use of Knowledge in Society. *The American Economic Review*, 35(4), 519–530. <http://www.jstor.org/stable/1809376>.
- Hazlitt, H. (1995). *The Critics of Keynesian Economics*. New York, The Foundation for Economic Education.
- Hennessey, G. & Hagen-Zanker, J. (2020). The fiscal impact of immigration. A review of the evidence. *Swiss Agency for Development and Cooperation (SDC), Working paper 573*. <https://shorturl.at/acvGI>.
- Heyne, P. T., Boettke, P. J., & Prychitko, D. L. (2014). *The economic way of thinking* (Ediția 13). London, Pearson.

- Hine, W. C. (1975). American Slavery and Russian Serfdom: A Preliminary Comparison. *Phylon (1960-)*, 36(4), 378–384. <https://doi.org/10.2307/274636>.
- Hobbes, T. (2008). *Leviathan* (J. C. A. Gaskin, Ed.). Oxford, Oxford University Press.
- Horváth, I. & Anghel, R. G. (2005). Migration and Its Consequences for Romania, *Comparative Southeast European Studies, De Gruyter*, 57(4), 386-403.
- Horváth, I. & Anghel, R. G. (2005). Migration and Its Consequences for Romania, *Comparative Southeast European Studies, De Gruyter*, 57(4), 386-403.
- Huberman, M., & Lleuchuk, W. (2003). European economic integration and the labour compact, 1850-1913. *European Review of Economic History*, 7(1), 3–41. <http://www.jstor.org/stable/41377933>.
- Hudson, L. (2018). Syrian Refugees in Europe: Migration Dynamics and Political Challenges. *New England Journal of Public Policy*, 30(2), Article 9. University of Massachusetts Boston (umb.edu).
- Hunt, J., & Gauthier-Loiselle, M. (2010). How much does immigration boost innovation? *American Economic Journal: Macroeconomics*, 2(2), 31–56. <https://doi.org/10.1257/mac.2.2.31>.
- Iacob Bâra, R. (2018). Brain drain phenomenon in Romania: What comes in line after corruption? : a quantitative analysis of the determinant causes of Romanian skilled migration. *Romanian Journal of Communication and Public Relations*, 20(2), 53–78. <https://doi.org/10.21018/rjcp.2018.2.259>.
- ICAT (2017), *The Gender Dimensions of Human Trafficking*, The Inter-Agency Coordination Group against Trafficking in Persons Publication Catalogue, Issue Brief 4, <https://icat.un.org/sites/g/files/tmzbd1461/files/publications/icat-ib-04-v.1.pdf>.
- ILO (2023). *Decent work for sustainable development (DW4SD) Resource Platform, Employment-rich Economic Growth*. <https://www.ilo.org/global/topics/dw4sd/themes/employment-rich/lang--en/index.htm>.
- Iizkovitz, F., Dierx, A., Kovacs, V. & Sousa, N. (2007). Steps towards a deeper economic integration: the Internal Market in the 21st century. A contribution to the Single Market Review. *Directorate-General for Economic and Financial Affairs*. http://ec.europa.eu/economy_finance/index_en.htm.
- International Labour Organization (1957). *Abolition of Forced Labour Convention*, https://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=NORMLEXPUB:12100:0::NO::P12100_ILO_CODE:C105.
- International Labour Organization (2014). *Profits and Poverty: The Economics of Forced Labour*. <https://www.ilo.org/global/topics/forced-labour/publications/profits-of-forced-labour-2014/lang--en/index.htm>.
- International Labour Organization (OIM) (1930). *Forced Labour Convention*, https://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=1000:12100:0::NO::P12100_ILO_CODE:C029.
- International Labour Organization (OIM) (2005). *A global alliance against forced labour*. https://www.ilo.org/global/publications/world-of-work-magazine/articles/WCMS_081360/lang--en/index.htm.
- International Labour Organization (OIM) (2022), *Global Estimates of Modern Slavery*, https://www.ilo.org/global/topics/forced-labour/publications/WCMS_854733/lang--en/index.htm.
- Joly, D. (2000). Some structural effects of migration on receiving and sending countries. *International Migration*, 38(5), 25–40. <https://doi.org/10.1111/1468-2435.00126>.
- Kahn, J. R. (1994). Immigrant and native fertility during the 1980s: Adaptation and expectations for the future. *International Migration Review*, 28(3), 501–519. <https://doi.org/10.1177/019791839402800304>.

Katselidis, I. A. (2019). Institutions, Policy and the Labour Market: The Contribution of the Old Institutional Economics. *Economic Thought*, 8(2), 13-30.

Kaufman, B. E. (2010). Institutional economics and the minimum wage: Broadening the theoretical and policy debate. *Industrial and Labor Relations Review*, 63(3), 427–453. <https://www.jstor.org/stable/40649711>.

Keynes, J. M. (1936). *The General Theory of Employment, Interest and Money*. Cambridge, Cambridge University Press.

Khlevnyuk, O. (2003). The Economy of the OGPU, NKVD, and MVD of the USSR, 1930–1953. The Scale, Structure, and Trends of Development. În P. R. Gregory și V. Lazarev (Eds.). *The Economics of Forced Labour. The Soviet Gulag* (pp. 64-91). Hoover Institution Press.

Kirzner, Israel M. (1973). *Competition and Entrepreneurship*. University of Chicago Press.

Kolchin, P. (1987). *Unfree labor: American slavery and Russian serfdom*. Belknap Press of Harvard University Press.

Kosic, A., & Triandafyllidou, A. (2004). Albanian and Polish migration to Italy: The micro-processes of policy, implementation and immigrant survival strategies. *International Migration Review*, 38(4), 1413–1446. <https://doi.org/10.1111/j.1747-7379.2004.tb00242.x>.

Kosic, A., & Triandafyllidou, A. (2004). Albanian and Polish migration to Italy: The micro-processes of policy, implementation and immigrant survival strategies. *International Migration Review*, 38(4), 1413–1446. <https://doi.org/10.1111/j.1747-7379.2004.tb00242.x>.

Kurek, S., & Rachwał, T. (2011). Development of entrepreneurship in ageing populations of The European Union. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 19, 397–405. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2011.05.147>

Kureková, L. (2011). From job search to skill search: Political economy of labor migration in central and Eastern Europe. *Central European University*. http://www.etd.ceu.hu/2011/kurekova_lucia.pdf.

Lafleur, J. M. & Stanek, M. (2017). EU Migration and the Economic Crisis: Concepts and Issues. În J. M. Lafleur & M. Stanek (Eds.), *South-North Migration of EU Citizens in Times*.

Lawson, R. M. (2018). *Servants and Servitude in Colonial America*. Praeger.

Locke, J. (1993). *Two treatises of government*. Phoenix.

Mantouvalou, V. (2015) The Right to Non-Exploitative Work. În V. Mantouvalou (Ed.), *The Right to Work: Legal and Philosophical Perspectives*, Hart Publishing. pp. 1-19.

Marx, K. (1996). *Das Kapital*, (F. Engels, Ed.). Washington D.C., Regnery Publishing.

McEvoy, O. (28 februarie 2023). *Corruption perception index score of countries in the European Union 2022*. Statista. <https://www.statista.com/statistics/873736/corruption-perception-index-european-union/>.

McNabb, R. (1987). Labour market theories and education. In *Economics of Education*, Elsevier. <https://doi.org/10.1016/B978-0-08-033379-3.50031-0>. pp. 157-163.

Medford, E. G. (1993). ‘There were so many degrees in slavery ...’: Unfree labor in an antebellum mixed farming community. *Slavery & Abolition: A Journal of Slave and Post-Slave Studies*, 14(2), 35-47. 10.1080/01440399308575096.

Meillassoux, C. (1991). *The anthropology of slavery: The womb of iron and gold*. Athlone.

- Miller, J. C. (2007). Women as slaves and owners of slaves. Experiences from Africa, the Indian Ocean World, and the Early Atlantic. În G. Campbell, S. Miers, & J. C. Miller (Eds.), *Women and Slavery (Volume 1)*, (pp. 1-40). Ohio University Press.
- Munter, D., & Lindblom, L. (2015). Beyond coercion: Moral assessment in the labour market. *Journal of Business Ethics*, 142(1), 59–70. <https://doi.org/10.1007/s10551-015-2736-8>.
- Nancheva, N. (2015). The common European asylum system and the failure to protect: Bulgaria's Syrian refugee crisis. *Southeast European and Black Sea Studies*, 15(4), 439–455. <https://doi.org/10.1080/14683857.2015.1093372>.
- Națiunile Unite (2016). Raportul Migrației Internaționale 2015: Repere. *Departamentul Afaceri Economice și Sociale, Direcția Populație*. http://www.un.org/en/development/desa/population/migration/publications/migrationreport/docs/MigrationReport2015_Highlights.pdf.
- Naumann, E., & Hess, M. (2021). Population aging, immigration and the welfare state: The political demography in western europe. În A. Goerres & P. Vanhuysse (Eds.), *Global Political Demography*. Springer International Publishing. pp. 351–371. https://doi.org/10.1007/978-3-030-73065-9_14.
- Navajas-Romero, V., Diaz-Carrion, R. & Ariza-Montes, A. (2019). Decent work as determinant of work engagement on dependent self-employed. *Sustainability*, 11(9), 2512. doi:10.3390/su11092512.
- Neumark, D. & Wascher, W. (2007). Minimum wages and employment. A review of evidence from the new minimum wage research. *NBER Working Paper Series, Working Paper 12663*. https://www.nber.org/system/files/working_papers/w12663/w12663.pdf.
- Nica, E. (2015). Labor market determinants of migration flows in europe. *Sustainability*, 7(1), 634–647. <https://doi.org/10.3390/su7010634>.
- Nicola, S., Zickgraf, C., & Schmitz, S. (2021). The Romanian white-collar immigrants in Brussels: A transnational community under construction, 1, 1-24. <https://doi.org/10.4000/belgeo.46679>.
- Nozick, R. (1974). *Anarchy, state and utopia*. Oxford, Blackwell.
- OECD (2017). Integrating migration and development into labour market policies, Interrelations between Public Policies, Migration and Development, *OECD Publishing*. <https://doi.org/10.1787/9789264265615-5-en>.
- OECD (2024), *Labour force participation rate* (indicator). doi: 10.1787/8a801325-en. <https://data.oecd.org/emp/labour-force-participation-rate.htm>.
- Olmstead, A. L., & Rhode, P. W. (2018). Cotton, slavery, and the new history of capitalism. *Explorations in Economic History*, 67, 1-17, <https://doi.org/10.1016/j.eeh.2017.12.002>.
- Olsaretti, S. (1998). Freedom, force and choice: Against the rights-based definition of voluntariness. *Journal of Political Philosophy*, 6(1), 53–78. <https://doi.org/10.1111/1467-9760.00046>.
- Omar Mahmoud, T., Rapoport, H., Steinmayr, A. & Trebesch, C. (2014). The Effect of Labor Migration on the Diffusion of Democracy: Evidence from a Former Soviet Republic. *IZA DP Nr. 7980*. <https://docs.iza.org/dp7980.pdf>.
- Orrenius, P. M., & Zavodny, M. (2012). Economic effects of migration: Receiving states. În M. R. Rosenblum & D. J. Tichenor (Eds.), *Oxford Handbook of the Politics of International Migration*. Oxford University Press. <https://doi.org/10.1093/oxfordhb/9780195337228.013.0005>. pp. 105–130.

- Ortega, F., & Peri, G. (2014). Openness and income: The roles of trade and migration. *Journal of International Economics*, 92(2), 231–251. <https://doi.org/10.1016/j.jinteco.2013.11.008>.
- Palumbo, L., Corrado, A. (2020). *Are Agri-Food Workers Only Exploited in Southern Europe? Case Studies on Migrant Labour in Germany, the Netherlands, and Sweden*. Open Society Foundations.
- Peri, G., Koczan, Z., Pinat, M. & Rozhkov, D. (2021). The Impact of International Migration on Inclusive Growth: A Review. *International Monetary Fund*, Working Paper 21/88.
- Peter, F. (2004). Choice, consent, and the legitimacy of market transactions. *Economics and Philosophy*, 20(1), 1–18. <https://doi.org/10.1017/S0266267104001233>.
- Poprawe, M. (2015). On the relationship between corruption and migration: empirical evidence from a gravity model of migration. *Public Choice*, 163(3/4), 337–354. <http://www.jstor.org/stable/24507537>.
- Poutvaara, P. (2021). Population Aging and Migration. *IZA DP Nr. 14389*, <https://www.iza.org/publications/dp/14389/population-aging-and-migration>.
- Radu, B. M., Uzlau, C. & Balan, M. (2020). The Analysis Of Romanian Migrants' Remittances. *Annals - Economy Series, Constantin Brancusi University*, 5, 208-215. <https://shorturl.at/qwzZv>.
- Ramey Berry, D. (2016). “Broad is de Road dat Leads ter Death”: Human Capital and Enslaved Mortality. În S. Beckert și S. Rockman (Eds.), *Slavery’s Capitalism. A New History of American Economic Development*. University of Pennsylvania Press. pp. 146-162.
- Raz, J. (1987). *The Morality of Freedom*. Oxford, Oxford University Press.
- Razin, A. & E. Sand (2007). The Role of Immigration in Sustaining the Social Security System: A Political Economy Approach. *CEPR Discussion Paper No. 6302*. <https://www.cesifo.org/en/publications/2007/working-paper/role-immigration-sustaining-social-security-system-political>.
- Razin, A., & Wahba, J. (2014). Welfare magnet hypothesis, fiscal burden, and immigration skill selectivity. *The Scandinavian Journal of Economics*, 117(2), 369–402. <https://doi.org/10.1111/sjoe.12092>.
- Recomandarea Consiliului din 22 aprilie 2013 privind înființarea unei garanții pentru tineret*. 2013/C 120/01. [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013H0426\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013H0426(01)).
- Recomandarea Consiliului din 24 noiembrie 2020 privind educația și formarea profesională (EFP) pentru competitivitate durabilă, echitate socială și reziliență*. 2020/C 417/01. [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013H0426\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013H0426(01)).
- Roman, M. & Voicu, C. (2010). Câteva efecte socioeconomice ale migrației forței de muncă asupra țărilor de emigrație. Cazul României. *Economie teoretică și aplicată*, 7(548), 50-65. https://store.ectap.ro/articole/484_ro.pdf.
- Rosenthal, C. (2016). Slavery’s Scientific Management: Masters and Managers. În S. Beckert și S. Rockman (Eds.), *Slavery’s Capitalism. A New History of American Economic Development*. University of Pennsylvania Press. pp. 62-86.
- Rosenthal, C. (2018). *Accounting for Slavery. Masters and Management*. Harvard University Press.
- Rowan, J. R. (2000). The Moral Foundation of Employee Rights. *Journal of Business Ethics*, 24(4), 355–361. <https://doi.org/10.1023/A:1006286315756>.
- Rozhkov, D., Koczan, Z., & Pinat, M. (2021). The impact of international migration on inclusive growth: A review. *IMF Working Papers*, 2021(088), <https://doi.org/10.5089/9781513571966.001>.

Rusu, A. B. (2022). The Contribution of Migration on Population Ageing in Romania (1992-2021). Prezentat în *Anales del X Congreso ALAP*, Decembrie 6-9. <https://tinyurl.com/bd3zt97p>.

Sandu, D., Toth, G., & Tudor, E. (2018). The nexus of motivation–experience in the migration process of young Romanians. *Population, Space and Place*, 24(1), e2114. <https://doi.org/10.1002/psp.2114>.

Sau, R. (1979). Economics of Feudalism. Review of An Economic Theory of the Feudal System: Towards a Model of the Polish Economy, 1500-1800, by W. Kula & Lawrence Carner. *Economic and Political Weekly*, 14(18), 809–812. <http://www.jstor.org/stable/4367569>.

Say, J. B. (2001). *A treatise on political economy ; or the production, distribution and consumption of wealth*. Cu o introducere de M. Quddus și S. Rashid. London, Transaction Publisher.

Scotto, P. (2019). Thinking the future of work through the history of right to work claims. *Philosophy & Social Criticism*, 46(8), 942–960. <https://doi.org/10.1177/0191453719860220>.

Skrivankova, K. (2010). *Between decent work and forced labour: Examining the continuum of exploitation*, York: Joseph Rowntree Foundation.

Smith, A. 1776 (2008). *An inquiry into the nature and causes of the wealth of nations*. Oxford University Press.

Spooner D. & Waterman P. (2015). The Future and Praxis of Decent Work. *Global Labour Journal*, 6(2), 245-252. <https://doi.org/10.15173/glj.v6i2.2338>.

Stalker, P. (2002). Migration Trends and Migration Policy in Europe. *International Migration*, 40(5), 151-179. <https://doi.org/10.1111/1468-2435.00215>.

Standing, G. (2012). Why a basic income is necessary for a right to work. *Basic Income Studies*, 7(2). <https://doi.org/10.1515/bis-2013-0007>.

Statista Research Department (2024). Employment in Europe - Statistics & Facts. *Statista*. <https://www.statista.com/topics/4095/employment-in-europe/#topicOverview>.

Sussmuth, R. (2007). *Report of the High Level Advisory Group of Experts on the Social Integration of Ethnic Minorities and their Full Participation in the Labour Market*. EU information campaign "For Diversity. Against Discrimination".

Taylor, J. E. (2006). International Migration and Economic Development. *Department of Economics and Social Affairs United Nations Secretariat, UN/POP/MIG/SYMP/2006/09*. https://www.un.org/development/desa/pd/sites/www.un.org.development.desa.pd/files/unpd_om_200606_p09_taylor.pdf.

Topolski, J. (1974). The Manorial-Serf Economy in Central and Eastern Europe in the 16th and 17th Centuries. *Agricultural History*. 48(3), 341-352. <http://www.jstor.org/stable/3741853>.

Trading Economics (2024). *European Union Labor Force Participation Rate*. <https://tradingeconomics.com/european-union/labor-force-participation-rate>.

United Nations Special Rapporteur (2022, 14 iulie). A/77/163: contemporary forms of slavery in the informal economy - Report of the Special Rapporteur on contemporary forms of slavery, including its causes and consequences. *United Nations Human Rights Office of the High Commissioner*. <https://www.ohchr.org/en/documents/thematic-reports/a77163-contemporary-forms-slavery-informal-economy-report-special>.

UNODC (2020), *Global Report on Trafficking in Persons 2020* (United Nations publication, Sales No. E.20.IV.3), https://www.unodc.org/documents/data-and-analysis/tip/2021/GLOTiP_2020_15jan_web.pdf.

- Vacaflares, D. E. (2012). Remittances, monetary policy, and partial sterilization. *Southern Economic Journal*, 79(2), 367–387. <https://doi.org/10.4284/0038-4038-2011.147>.
- Van Mol C., & de Valk, H. (2016). Migration and Immigrants in Europe: A Historical and Demographic Perspective. In B. Garcés-Mascareñas & R. Penninx (Eds.), *Integration Processes and Policies in Europe Contents, Levels and Actors*, Springer Open. pp. 31-56.
- Vasile, V., Bunduchi, E., Stefan, D., & Comes, C.-A. (2023). Social effects of migration and of remittances from the perspective of the home country and of the host country. In V. Vasile, E. Bunduchi, D. Stefan, & C.-A. Comes, *International Labour Mobility*, Springer International Publishing. https://doi.org/10.1007/978-3-031-18683-7_7. pp. 139–159.
- Vasilescu, C. (2021). The impact of teleworking and digital work on workers and society. Annex VII - Case study on Romania. *Policy Department for Economic, Scientific and Quality of Life Policies*. [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2021/662904/IPOL_STU\(2021\)662904\(ANN05\)_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2021/662904/IPOL_STU(2021)662904(ANN05)_EN.pdf).
- Voitchovsky, S. (2014). Occupational downgrading and wages of new member states immigrants to Ireland. *International Migration Review*, 48(2), 500–537. <https://doi.org/10.1111/imre.12089>.
- Weinar, A., & Klekowski Von Koppenfels, A. (2020). *Highly-skilled migration: Between settlement and mobility: IMISCOE short reader*. Springer International Publishing. <https://doi.org/10.1007/978-3-030-42204-2>.
- Wennekers, S., & Thurik, R. (1999). Linking Entrepreneurship and Economic Growth. *Small Business Economics*, 13(1), 27–56. <https://doi.org/10.1023/A:1008063200484>.
- Wilkinson, F. (1995). Equality, efficiency and economic progress: The case for universally applied equitable standards for wages and conditions of work. In H.-J. Chang & P. Nolan (Eds.), *The Transformation of the Communist Economies* (pp. 203–229). Palgrave Macmillan. https://doi.org/10.1007/978-1-349-23916-0_8.
- Williams, E. (1944). *Slavery and Capitalism*. The University of North Carolina Press.
- Woodcock, J. (2018). Digital labour and workers' organisation. In M. Atzeni & I. Ness (Eds.), *Global Perspectives on Workers' and Labour Organizations*. Springer Singapore. pp. 157–173. https://doi.org/10.1007/978-981-10-7883-5_9.
- Yang, D. (2008). International Migration, Remittances and Household Investment: Evidence from Philippine Migrants' Exchange Rate Shocks. *The Economic Journal*, 118(528), 591–630. <http://www.jstor.org/stable/20108814>.
- Zaborney, John J. (2012). *Slaves for Hire: Renting Enslaved Laborers in Antebellum Virginia*. Louisiana State University Press.
- Zaiceva, A. & Zimmermann, K. F. (2014). Migration and the Demographic Shift. *IZA Discussion Paper No. 8743*. https://ideas.repec.org/h/eee/hapoch/v1_119.html.

ENGLISH VERSION:

**“ALEXANDRU IOAN CUZA” UNIVERSITY OF IAȘI
FACULTY OF ECONOMICS AND BUSINESS
ADMINISTRATION**

Doctoral School of Economics and Business Administration

PhD Field: Economics

**The European Labour Market in the Context of East-
West Migration**

(THESIS SUMMARY)

PhD Supervisor: Professor Laura MAXIM, PhD

PhD Candidate: Oana-Maria COZMA

Iași, 2025

CONTENTS

1. TABLE OF CONTENTS OF THE DOCTORAL THESIS	3
2. SELECTIVE LIST OF FIGURES	5
3. INTRODUCTION	5
4. ANALYSIS OF THE CONCEPT OF LABOUR	7
4.1. Economic perspectives on labour	7
4.2. The right to work – between freedom and intervention	9
4.3. Consent versus morality in the labour market	10
5. THE PHENOMENON OF LABOUR MIGRATION WITHIN THE EUROPEAN UNION	11
5.1. The evolution of labour migration in the European Union	11
5.2. Determinant factors of labour migration in the European Union	12
5.3. The impact of migration on host and origin European countries	13
6. THE EUROPEAN LABOUR MARKET AND EAST-WEST MIGRATION	14
6.1. Characteristics of the European labour Market	14
6.2. Evolutionary Analysis of the Main Indicators of the European Labour Market	15
6.3. Challenges and Opportunities for Young People in the EU Labour Market	16
6.4. Challenges and Perspectives of the European Labour Market	17
6.5. Romania and the European Labour Market in the Context of East-West Migration	18
7. EMPIRICAL RESEARCH – THE EUROPEAN LABOUR MARKET AND THE PARTICULARITIES OF ROMANIANS IN THE CONTEXT OF EAST-WEST MIGRATION	19
7.1. Purpose and objectives of the research	19
7.2. Research methodology	20
7.3. Summary of the empirical research.....	20
8. CONTRIBUTIONS, RECOMMENDATIONS, CONCLUSIONS, LIMITATIONS, AND FUTURE RESEARCH DIRECTIONS	22
8.1. Personal contributions	22
8.2. Recommendations on European policies in the field of labour and mobility.....	28
8.3. Conclusions of the PhD Thesis	29
8.4. Research Limitations	31
8.5. Future Research Directions	32
9. SELECTIVE REFERENCES	33

1. TABLE OF CONTENTS OF THE DOCTORAL THESIS

SUMMARY

ACKNOWLEDGMENTS

INTRODUCTION

Chapter 1. Analysis of the Concept of Labour

1.1. Economic Perspectives on Labour

1.1.1. The Classical School

1.1.2. The Neoclassical School

1.1.3. The Austrian School

1.1.4. Keynesian Economics

1.1.5. Institutional Economics

1.1.6. Marxist Economics

1.1.7. Feminist Economics

1.2. The Right to Work – Between Freedom and Intervention

1.2.1. Natural Rights, Negative Liberty, and Positive Liberty

1.2.2. The Right to Work – A Natural Right?

1.2.3. Approaches to the Right to Work

1.3. Consent versus Morality in the Labour Market

1.3.1. Libertarianism and the Notion of Consent

1.3.2. On Ethics and Morality in the Labour Market

1.3.3. An Institutional Perspective: Decent Work and the Quality of Working Conditions

Chapter 2. The Phenomenon of Labour Migration within the European Union

2.1. The Evolution of Labour Migration in the European Union

2.1.1. Establishment of the European Economic Community (1957)

2.1.2. The Fall of the Iron Curtain (1989)

2.1.3. Enlargement to Central and Eastern Europe (2004, 2007)

2.1.4. The Financial Crisis (2008)

2.1.5. The Syrian Refugee Crisis (2015)

2.2. Determinant Factors of Labour Migration in the European Union

2.2.1. “Push Factors” – Why People Leave a Certain Country

2.2.1.1. Economic Factors

2.2.1.2. Non-Economic Factors

2.2.2. “Pull Factors” – Why People Choose a Certain Destination Country

2.2.2.1. Economic Factors

2.2.2.2. Non-Economic Factors

2.3. The Impact of Migration on Host and Origin Countries

2.3.1. Effects of Migration on Host Countries

2.3.1.1. Economic Effects

2.3.1.2. Social and Demographic Effects

2.3.1.3. Brain Gain

2.3.2. Effects of Migration on Countries of Origin

2.3.2.1. Economic Effects

2.3.2.2. Social and Demographic Effects

2.3.2.3. Brain Drain

Chapter 3. The European Labour Market in the Context of East-West Migration

3.1. Particularities of the European Labour Market

3.1.1. European Union Policies on Labour Migration

3.2. Evolutionary Analysis of the Main European Labour Market Indicators

3.2.1. Employment Rate

3.2.2. Unemployment Rate

- 3.2.3. Labour Force Participation Rate
- 3.2.4. Minimum Wage Evolution
- 3.2.5. Gender Pay Gap
- 3.2.6. Determinant Factors Behind the Evolution of Labour Market Indicators
- 3.3. Challenges and Opportunities for Youth in the EU Labour Market**
- 3.3.1. The Education-Employability Relationship among Youth in the European Labour Market
- 3.3.2. Youth Labour Market Integration Programs
- 3.3.3. Youth Migration within the European Union
- 3.4. Challenges and Perspectives of the European Labour Market**
- 3.4.1. Demographic Changes
- 3.4.2. Digital Transformation and Remote Work
- 3.4.3. Structural Unemployment: Causes and Effects of Skills Mismatch
- 3.4.4. Non-EU Citizens and Ethnic Diversity
- 3.5. Romania and the European Labour Market in the Context of East-West Migration**
- 3.5.1. Dynamics and Characteristics of the Emigration Phenomenon in Romania
- 3.5.2. Profile of Romanian Emigrants
- 3.5.3. Determinant Factors of Romanian Emigration to the EU
- 3.5.4. Socio-Economic and Demographic Consequences of Emigration on Romania
- Chapter 4. The European Labour Market and the Specifics of Romanian Emigrants in the Context of East-West Migration**
- 4.1. Purpose and Objectives of the Research**
- 4.2. Research Methodology**
- 4.2.1. Type of Research and Methodological Approach
- 4.2.2. Research Instrument
- 4.2.3. Structure of the Questionnaire
- 4.2.4. Sampling, Data Collection, and Data Analysis
- 4.2.5. Research Limitations
- 4.3. Results, Contributions, Recommendations, Limitations, and Future Research Directions**
- 4.3.1. Descriptive Results**
- 4.3.1.1. Contextualizing the Descriptive Results within the Literature
- 4.3.2. Personal Contributions and Discussions**
- 4.3.2.1. Results of Statistical Analysis and Hypothesis Testing
- 4.3.2.1.1. Comparison of Inferential Statistical Results with the Literature and Highlighting Personal Contributions
- 4.3.2.2. Contributions Based on the Analysis of Descriptive Results from the Applied Questionnaire
- 4.3.2.3. Contributions Based on Discussions Regarding Factors Driving Romanian Emigrants to Work Abroad
- 4.3.3. Recommendations for European Policies in Labour and Mobility**
- 4.3.4. Research Limitations
- 4.3.5. Future Research Directions**
- CONCLUSIONS**
- BIBLIOGRAPHY**
- APPENDICES**
- List of Figures**
- List of Appendices**

2. SELECTIVE LIST OF FIGURES

Fig. 1 (page 24) – Original contributions regarding Romanian emigrants and the European labour market in the context of East–West migration (inferential statistical results and comparison with the specialized literature).

Fig. 2 (page 26) – Original contributions regarding Romanian emigrants and the European labour market in the context of East–West migration (descriptive statistical results and comparison with the specialized literature).

Fig. 3 (pages 29–30) – Summary of recommendations for European policies in the field of labour and mobility.

3. INTRODUCTION

This doctoral thesis analyses the European labour market in the context of East-West migration, with a particular focus on labour mobility from Romania, a phenomenon that plays a crucial role in the socio-economic dynamics of the European Union. The free movement of persons, established in the Treaty of Rome and strengthened within the framework of the European Single Market, has shaped the evolution of the European labour market by facilitating the efficient allocation of human resources and directly influencing regional balances.

In recent decades, Romania has become one of the main suppliers of labour within the EU, with predominantly east-to-west migration flows influenced by economic, social, and educational factors. Thus, this thesis contributes to the analysis of labour migration within the European Union, with an emphasis on East-West flows and on the experiences of Romanian emigrants, set within the broader process of economic integration and the functioning of the single labour market.

The general purpose of this research is to investigate the European labour market in the context of East-West migration, with a special focus on Romania. The specific objectives pursued are to analyse the concept of labour within the main economic theories, to identify the determinant factors of migration within the EU, to analyse the current characteristics of the European labour market and Romania's role within this framework, and to conduct empirical research through a questionnaire addressed to Romanian citizens who are currently working or have previously worked in EU member states, with the goal of understanding their motivations, professional integration challenges, and perceptions, in order to formulate general recommendations relevant for European policies on labour and mobility.

In line with the general purpose and specific objectives, the thesis proposes the following hypotheses: East-West migration provides a useful framework for recommendations

concerning European labour and mobility policies; economic concepts influence the understanding of labour and its relationship with freedom; economic factors carry more weight than social factors in determining migration; East-West migration exacerbates imbalances within the European labour market; Romanian emigrants face significant challenges in professional integration in host countries, particularly due to language barriers and issues related to the recognition of qualifications.

The research methodology combines qualitative and quantitative analysis in a coherent and rigorous approach. The theoretical dimension is supported by content analysis and a critical review of the relevant literature, using academic sources, official statistics, and international reports. The empirical component involves analysing data collected through a questionnaire addressed to Romanian citizens who are currently working or have worked within the European Union. The statistical processing of data includes descriptive indicators (frequencies, means, correlations), ANOVA tests to identify significant differences between groups, as well as Principal Component Analysis (PCA) to determine the main dimensions underlying migration decisions. In addition to descriptive statistical indicators, the following tests were applied to validate the hypotheses of the empirical research: ANOVA test, Principal Component Analysis (PCA), Chi-Square Test (Goodness of Fit), Spearman Correlation Coefficient, t-Test for a sample, Simple Linear Regression, Exploratory Factor Analysis (EFA), Kruskal-Wallis Test, and Cronbach's Alpha Coefficient. An abductive reasoning approach is used to interpret the results, formulating plausible explanations for the patterns observed. This methodological triangulation enhances the validity and relevance of the results.

As reflected by the research methodology, this thesis approaches the phenomenon of East-West labour migration through an integrated lens, combining theoretical analysis with empirical research. On the theoretical level, the thesis explores the evolution of the concept of labour (Chapter 1) and examines the dynamics of migration within the EU and the transformations of the European labour market in the context of East-West migration. Chapter 2 analyses the historical evolution of labour migration in the EU, from the establishment of the European Economic Community to recent crises, and investigates the factors driving migration and its impact on both origin and host countries. Chapter 3 focuses on the particularities of the European labour market, including the evolution of economic indicators, challenges related to youth employment, demographic and technological changes, as well as Romania's role as a major supplier of labour in the European space. Together, these chapters provide the necessary context for interpreting the empirical research presented in the final part of the thesis.

On the empirical level, the research is based on an original quantitative study, using a detailed questionnaire applied to Romanian citizens who have worked or are currently working in EU member states and the United Kingdom. The study investigates migration motivations, professional experiences, challenges related to integration, the match between qualifications and jobs obtained, and intentions regarding returning to Romania. The collected data allows for the development of a socio-economic profile of Romanian emigrants and sheds light on the main dynamics of Romanian labour migration within the European labour market.

The relevance of this study lies in the current significance and scale of Romanian labour migration within the European Union, which has direct implications for the professional trajectories of migrant workers and for understanding the mechanisms of professional integration in host countries. This thesis makes a significant contribution by focusing on the concrete experiences of Romanian workers who have migrated for professional purposes to EU member states. It analyses their economic motivations, the challenges they face in labour market integration, the relationship between their level of qualification and the jobs they obtain, and their intentions regarding returning to Romania. The structure of the thesis follows a logical progression from general to specific: a comprehensive theoretical analysis of the concept of labour, followed by the empirical investigation of Romanian labour migration within the European labour market. This connection between theoretical foundations and applied analysis provides a coherent and interdisciplinary understanding of the phenomenon, highlighting both the conceptual framework and the real-life experiences of migrant workers. Through this approach, the thesis not only offers a solid foundation for academic reflection but also serves as a starting point for formulating empirically grounded recommendations that can inform European policies related to labour mobility, employment, and professional integration.

4. ANALYSIS OF THE CONCEPT OF LABOUR

4.1. Economic perspectives on labour

This section analyses the evolution of the conceptualization of labour within the main schools of economic thought, highlighting their defining features and major differences. Classical economics laid the foundation for the labour theory of value, viewing labour as the fundamental source of economic value. Adam Smith was the first to formulate this theory, emphasizing the role of the division of labour, wages as the “price of labour,” and the dynamics of supply and demand in determining employment (Smith, 1776). David Ricardo extended the labour theory of value by adding the distinction between the natural price and the market price of labour, depending on workers’ subsistence conditions (Balan, 2010). John Stuart Mill added

considerations regarding the impact of demographics, technology, and the limited role of state intervention (Mill, 1848), while Jean-Baptiste Say introduced the idea that not all labour is equal, emphasizing the quality of labour and the role of the entrepreneur in efficiently coordinating resources (Say, 2001; Heyne et al., 2014). Neoclassical economics brought a more formalized approach, based on marginal utility and the maximization of economic behavior. Wages and employment levels are determined by the marginal productivity of labour, and the equilibrium of the labour market results from the interaction of supply and demand within a competitive framework (Clark, 1899; McNabb, 1987). The concept of human capital (Becker, 1975) was introduced to explain differences in productivity and remuneration. The Austrian School rejects the objective labour theory of value and insists on the subjectivity of value, seeing labour as an individual choice within an entrepreneurial context. The labour market operates through voluntary exchanges and decentralized decisions (Mises, 1949; Hayek, 1945), shifting the focus from equilibrium to dynamic, individual coordination processes (Kirzner, 1973). Keynesian economics is distinguished by its attention to involuntary unemployment and its advocacy for active state intervention during periods of recession. Keynes argued that low aggregate demand can lead to the underutilization of the labour force and that wages are rigid in the short term (Keynes, 1936). Criticisms of this school focus on the potential negative effects of government policies on public debt and market distortions (Hazlitt, 1995; de Soto, 2009).

Institutional economics emphasizes the role of formal and informal institutions in the functioning of the labour market, considering that the employer-employee relationship is shaped by legal, social, and political norms (Katselidis, 2019; Kaufman, 2010). Workers are not seen merely as economic inputs but as individuals with social and political needs (Commons & Andrews, 1916). Marxist economics places labour at the centre of production and value theory. Marx argues that the value of goods is determined by the labour necessary for their production, and exploitation occurs when workers are paid less than the value they create (Marx, 1996). The theory of surplus value is key to the critique of capitalism, although it has been strongly contested for its theoretical foundations and practical consequences (Bohm-Bawerk, 1975; Bowles & Gintis, 1981). Feminist economics proposes a re-evaluation of labour from a gender perspective, highlighting unpaid work, wage inequalities, and the importance of care work (Barker, 2005; Folbre, 1991). This approach challenges the assumptions of orthodox economics and seeks to include the social and gender dimension in economic analysis.

This analysis shows how the conceptualization of labour reflects the epistemological premises, normative values, and analytical objectives specific to each school of thought, demonstrating that labour is not only a factor of production but also a theoretical construct shaped by the historical, ideological, and methodological context in which it is analysed.

4.2. The right to work – between freedom and intervention

This section explores the theoretical foundations of the right to work, through the lens of natural rights, the concepts of negative and positive liberty, and through a historical, legal, and economic analysis of the evolution of this right. Starting with theories of natural rights, John Locke formulates the inalienable rights to life, liberty, and property within a pre-political state of nature, in contrast to Thomas Hobbes' more pessimistic perspective (Locke, 1993; Hobbes, 2008). These ideas influenced modern conceptualizations of freedom, culminating with Isaiah Berlin's distinction between negative liberty – the absence of external constraints – and positive liberty – the capacity to fulfil one's potential (Berlin, 1969). In the debate on whether the right to work is a natural right, two major perspectives emerge. From a liberal perspective, thinkers such as Friedrich Hayek argue that this right is not natural but derived, and that the free market should regulate the allocation of labour without government intervention, as any regulation is a potential violation of individual freedom (Hayek, 1997; Diener, 2013). In contrast, the normative view, expressed in UN documents (E/C.12/GC/18, 2006), considers that the right to work is essential for human dignity and implies an active responsibility of the state to guarantee it. From a historical and normative perspective, the right to work first appeared as an idea formulated by Charles Fourier (Scotto, 2019), and today it is enshrined in documents such as the Universal Declaration of Human Rights (UDHR, 1948) and the Charter of Fundamental Rights of the European Union (2012). It is recognized as a hybrid right: negative, in the sense of protection against discrimination, and positive, as a state obligation to ensure decent working conditions (Collins, 2015; Mantouvalou, 2015).

Economically, current debates focus on regulations associated with this right – such as minimum wage or working conditions. Some economists argue that these increase welfare and efficiency (Bazen, 1994; Branco, 2019), while others warn that they can generate adverse effects, such as unemployment (Belman et al., 2015; Heyne et al., 2014). Broader critiques also question the feasibility of this concept in a global capitalist economy, where unemployment is often seen as a market-balancing mechanism (Branco, 2006) or as a restriction on individual freedom in the case of guaranteed employment (Standing, 2012). Exploring the concept of the right to work shows that it is far from univocal and lies at the intersection of political philosophy, international law, and economics, reflecting the ongoing tension between the

normative ideals of dignity and inclusion and the structural constraints of contemporary market-based economies.

4.3. Consent versus morality in the labour market

This section examines the ethical foundations of labour relations, focusing on libertarian ideas about consent, the moral foundations of the right to work, and the institutional notion of decent work. From a libertarian perspective, labour markets are morally justified if interactions within them are voluntary, informed, and free of coercion. Adhering to the neoclassical theory of rational choice, libertarians argue that workers freely consent to contractual terms, and coercion only occurs if the alternative offered is worse than the previous one (Nozick, 1974; Friedman, 1982). Thus, consent alone is sufficient to morally validate any contractual relationship, without the need for additional ethical evaluation (Munter & Lindblom, 2015).

In contrast, several critics, such as Olsaretti (1998) and Peter (2004), argue that mere formal consent is not sufficient to morally justify an employment contract. Genuine consent requires the existence of multiple acceptable options, and a choice made in the absence of these cannot be considered fully voluntary in the moral sense. These perspectives highlight the tension between formal autonomy and the structural constraints of the labour market. The right to work is also analysed through its moral foundation, derived from the recognition of the intrinsic value of the person and of labour's contribution to achieving individual goals (Rowan, 2000). This foundation implies ethical extensions such as the right to a fair wage, safety, privacy, and fair treatment at work (Raz, 1987; Copp, 1992).

At the institutional level, the notion of "decent work," promoted by the International Labour Organization (ILO), seeks to integrate social, economic, and legal standards to ensure fair working conditions globally. Decent work includes dimensions such as job security, fair treatment, adequate income, and social dialogue (Anker et al., 2002; Ghai, 2003). The literature is divided: some researchers emphasize the positive contribution of decent work to promoting social justice and inclusion (Fields, 2003; Navajas-Romero et al., 2019), while others criticize its lack of conceptual clarity and the difficulty of operationalizing the proposed indicators (Burchell et al., 2013; Spooner & Waterman, 2015). Moreover, some economic critiques draw attention to the risk that imposing universal labour standards may create rigidities in the market and hinder employment, especially in emerging economies (Wilkinson, 1995; Neumark & Wascher, 2007). In the context of globalization and cultural diversity, applying these principles requires local adaptations and sensitivity to regional conditions (Cooke et al., 2019).

This exploration of labour market ethics highlights the complexity of the relationship between consent, morality, and regulation, while suggesting that, despite the influence of material and

institutional conditions on individual choices, a normative framework centred on informed and voluntary consent, as proposed by the libertarian approach, remains a coherent and legitimate solution for validating labour relations in a free economy.

5. THE PHENOMENON OF LABOUR MIGRATION WITHIN THE EUROPEAN UNION

5.1. The evolution of labour migration in the European Union

This section provides a historical overview of the evolution of labour migration in the European Union, analyzing five defining moments. Beginning with the formation of the European Economic Community in 1957, migration was driven by the demand for labour in Northwestern European countries, where local workers increasingly refused manual and poorly paid jobs, leading to the recruitment of workers from Southern Europe and North African states (Van Mol and de Valk, 2016; Dietz and Kaczmarczyk, 2008). This first stage was later influenced by the oil crisis of 1973, which led to a reduction in migration and the transformation of temporary workers into permanent residents (Stalker, 2002). The second key moment was the fall of the Iron Curtain (1989), which opened borders for millions of potential migrants from Central and Eastern Europe. These countries, previously subjected to strict mobility control regimes, became major suppliers of labour for Western Europe (Abramitzky et al., 2022; Kasic and Triandafyllidou, 2004). The third milestone was the enlargement of the European Union in 2004 and 2007, which granted Eastern European citizens the right to free movement, significantly influencing intra-European migration patterns. Although accession treaties allowed for transitional periods restricting access to labour markets, gradual liberalization increased East-West mobility, driven primarily by economic factors (Favell, 2008; Dobson, 2009). The global financial crisis of 2008 marked the fourth major moment, causing a general slowdown of migration flows and encouraging the implementation of more restrictive immigration and integration policies. However, migration did not decrease uniformly, and in some cases intensified due to rising unemployment in Southern EU countries, turning former destination countries into countries of emigration (Lafleur and Stanek, 2017; de Haas, 2018).

The final stage analyzed is the Syrian refugee crisis (2015), which tested EU solidarity and triggered unequal responses among member states. Syrian refugees, often highly educated, faced difficulties integrating into the labour market due to language barriers, mismatches between skills and available jobs, and divergent national asylum policies (Betts et al., 2017;

Hudson, 2018). Germany and Sweden adopted open policies, while other states, such as Hungary, applied restrictive measures (Hudson, 2018; Nancheva, 2015).

In conclusion, the evolution of labour migration in the European Union reflects the complex interaction between economic, political, and geopolitical factors, marking the transition from regulated migration in an industrial context to extensive mobility within the single market and the management of challenges related to refugees and economic crises. These transformations have shaped not only EU labour and mobility policies but also the socio-economic structure of the continent.

5.2. Determinant factors of labour migration in the European Union

This section analyses the determinant factors of labour migration in the European Union through the lens of the functionalist paradigm, using the push and pull model. Push factors reflect the reasons why individuals leave their country of origin, while pull factors capture the attractive elements of destination countries. On the push side, the main economic determinants include low levels of economic development, wage disparities, lack of employment opportunities, and poor labour market conditions (Taylor, 2006; Clemens, 2014; Sandu et al., 2018). The section also highlights that migration tends to increase during the early stages of a country's economic development, a phenomenon explained by the migration transition model (Carling & Talleraas, 2016). Important non-economic factors include political instability and corruption (Poprawe, 2015; Ariu & Squicciarini, 2013), as well as limited access to education, healthcare, and social unrest (Fargues, 2017; Bohra-Mishra & Massey, 2011). Romania's situation, characterized by high levels of corruption and a lack of career opportunities, is used as an illustrative case study of these dynamics (Nicola et al., 2021; McEvoy, 2023). Pull factors mainly include increased labour demand, more attractive wages, better working conditions, and economic prospects in destination countries (OECD, 2017; Peri et al., 2021). These are complemented by economic and political stability, high GDP levels, and social protection systems, although the link between welfare state generosity and migration remains controversial (De Giorgi & Pellizzari, 2006).

Among non-economic factors are migrant networks, linguistic and cultural proximity, and family reunification processes, all of which contribute to lowering migration costs and facilitating integration (Gurak & Fe Caces, 1992; Adserà & Pytlikova, 2012; Belgiojoso & Terzera, 2018). The section emphasizes that migration within the EU is deeply influenced by East-West structural differences and policies that enable freedom of movement, with economic, cultural, and political factors combining into an interdependent system that shapes labour mobility at the European level. The analysis of determinant factors of labour migration

highlights the multidimensional nature of the phenomenon, where economic determinants intersect with social, cultural, and political factors. The application of the push and pull model provides a robust analytical framework for understanding migrant motivations while underlining the need for coherent public policies capable of responding to the diverse socio-economic realities of member states.

These findings confirm that migration is not only an economic process but also a deeply social and political one, with major implications for the cohesion and functioning of the European single market.

5.3. The impact of migration on host and origin European countries

This section analyzes the impact of migration on host and origin European countries, highlighting economic, social, demographic effects, and implications for the labour market.

In host countries, migration influences labour markets, wages, economic growth, and taxation. Although standard economic theory argues that immigration reduces wages and employment among natives (Borjas et al., 1996), numerous studies show modest or nonexistent negative effects (Card, 2005; Brucker et al., 2002), with the impact varying depending on skill complementarity (Fairlie & Meyer, 2003; Foged & Peri, 2015). Migrants contribute to lowering prices in certain industries (Cortes, 2008) but also to increasing demand (Borjas, 1999), while evidence regarding price effects remains inconclusive (Orrenius & Zavodny, 2012). Migration stimulates GDP per capita, productivity, and innovation, being associated with higher patenting rates (Ortega & Peri, 2014; Hunt & Gauthier-Lauselle, 2010) and entrepreneurship (Aghion & Howitt, 1992). From a fiscal perspective, migrants can initially represent a burden but contribute to public revenues in the long term (Razin & Wahba, 2014; Hennessey & Hagen-Zanker, 2020).

Socially and demographically, immigration shapes cultural diversity, age structures, and social cohesion (Joly, 2000; Gsir, 2014; Vasile et al., 2023). Young migrants can influence social policies (Razin & Sand, 2007), while immigration can have mixed effects on education and healthcare systems (Zaiceva & Zimmermann, 2014; Fox, 2018). Effects on crime rates are inconclusive, although public perceptions remain largely negative (Butcher & Piehl, 1998; Koczan et al., 2021). Demographically, immigration influences fertility (Kahn, 1994; Adsera & Pytlikova, 2012) and mortality (Abraido-Lanza et al., 1999), though statistical distortions can occur (Di Napoli et al., 2021). Regarding highly skilled migration (“brain gain”), it benefits host countries through innovation, filling skill shortages, and entrepreneurship (Weinar & von Koppenfels, 2020; OECD/European Commission, 2023), having a significant impact on the European labour market (Goga, 2020).

In countries of origin, migration has complex economic effects: it reduces pressure on the labour market (Funkhouser, 1992) but can also lead to the loss of human capital. The fiscal impact depends on the characteristics of migrants (Desai et al., 2009). Remittances have mixed effects: they stimulate consumption and investment but may reduce labour incentives and cause “Dutch disease” phenomena (Chami et al., 2018; Vacaflares, 2012). Socially, migration affects family dynamics, institutions, and diaspora networks. Children left behind may benefit from financial support (Yang, 2008) but suffer due to family separation (D’Emilio et al., 2007). Returning migrants can stimulate demands for political accountability and institutional reform (Baudassé et al., 2016; Batista & Vicente, 2011). Demographically, migration accelerates population aging in countries of origin (Poutvaara, 2021) and influences fertility and gender balance (Adsera & Valdivia, 2023; Azarnert & Yakubenko, 2021). Brain drain negatively affects origin countries through the loss of human capital (Grebeniyk et al., 2021) and institutional potential (Omar Mahmoud et al., 2014). However, skilled migration can generate indirect positive effects through remittances, circular migration, and educational incentives (Beine et al., 2001; Gibson & McKenzie, 2011). In Eastern Europe, brain drain particularly impacts the medical and IT sectors, creating major challenges for regional development (Boncea, 2015; European Commission, 2022).

Migration within the European Union produces multiple and interconnected effects, deeply influencing the economic, social, and demographic dynamics of both destination and origin countries. The benefits and costs of this phenomenon vary according to national contexts and the characteristics of migrants, reflecting its structural complexity. Overall, migration proves to be a key shaping force of the labour market and contemporary European society.

6. THE EUROPEAN LABOUR MARKET AND EAST-WEST MIGRATION

6.1. Characteristics of the European labour Market

This section analyses the complexity and dynamics of the European labour market, highlighting its main characteristics and recent trends. The labour market of the European Union is defined by great sectoral, occupational, and legislative diversity, shaped in recent decades by globalization processes and European economic integration. The creation of the European Economic Community, followed by the transition to the European Union, led to the restructuring of industries, the emergence of new sectors, especially in services and technology, and transformations in the structure of the labour force (Huberman & Lewchuk, 2003). An essential pillar of the functioning of the European labour market is the single market, whose

main objective is the elimination of barriers to the movement of goods, services, capital, and people (European Commission, 2020a). This freedom of movement has a direct impact on labour mobility and contributes to the efficient distribution of skills across the EU, reducing regional imbalances and mismatches between labour demand and supply (Ilzkovitz et al., 2007; European Commission, 2023a).

Recent data indicate a relatively resilient European labour market. In 2023, the EU unemployment rate fell below 6%, and the job vacancy rate increased to almost 3%, signaling a tight labour market despite the general economic slowdown (European Commission, 2023b). Employment growth was concentrated particularly in the construction sector and IT services, while other areas such as arts and manufacturing experienced stagnant or slow developments. Most member states recorded a positive employment trend, with the exception of Romania, Lithuania, and Slovakia, where decreases were reported (European Commission, 2023b). An emerging structural phenomenon is the consolidation of remote work. Initially driven by the COVID-19 pandemic, this practice later stabilized in several member states, with an average of 11% of employees working regularly from home. However, disparities remain significant: in Ireland and Finland, about 25% of employees work remotely, while in Bulgaria and Romania the proportion is below 2% (Eurofound, 2022; Statista Research Department, 2024). This trend brings new challenges and opportunities for both public policies and organizations, which must adapt to new work models, balancing flexibility with the need to protect workers. It can be stated that the European labour market is characterized by a fragile balance between stability and transformation, while the dynamics of mobility, digitalization, and remote work constantly redefine its functioning parameters.

6.2. Evolutionary Analysis of the Main Indicators of the European Labour Market

This section dynamically analyses the evolution of the main labour market indicators in the European Union between 2009–2023, highlighting trajectories of recovery, resilience, and post-crisis structural reform. The employment rate followed a steadily upward trend, increasing from 66.9% in 2009 to 75.5% in 2023 for the 20–64 age group, with a temporary setback in 2020 due to the COVID-19 pandemic (Eurostat, 2024a). At the same time, the gender gap in employment has been decreasing, reaching a difference of only 10.8 percentage points in 2022, and in the last semesters of 2023, an even faster increase in female employment was observed (Eurostat, 2024b). The unemployment rate reflected the impact of the 2008 economic crisis and the pandemic, peaking at 10.7% during 2012–2013 and subsequently falling steadily to 5.6% in 2023 – the lowest level in the past 14 years (Eurostat, 2024c). These variations are

correlated with the effects of the debt crisis and austerity measures (Acharya et al., 2018), and later with the post-pandemic recovery (Botelho & Neves, 2021).

The labour force participation rate gradually increased, reaching a historic high of 75.2% in 2023, a sign of growing involvement of the working-age population (OECD, 2024; Trading Economics, 2024). The minimum wage recorded significant increases in most member states, with notable variations between groups of countries. In 2024, Luxembourg registered the highest minimum wage (€2571), while Bulgaria had the lowest (€477), reflecting structural economic and political differences (Eurostat, 2024d). Romania recorded one of the highest annual growth rates of the minimum wage between 2014 and 2024, at 13.3% per year. The gender pay gap remains a barrier to equity, with an EU average of 12.7% in 2022, although there are member states with gaps below 5%, such as Luxembourg, Romania, and Italy (Eurostat, 2024e). The European Union addressed this issue through a coherent set of directives aimed at pay equality and wage transparency (Directive 2006/54/EC; Directive 2019/1158). Finally, the analysis identifies the main factors driving these developments: economic growth, which positively influences employment and investment in human capital (ILO, 2023; Wenekers & Thurik, 1999); education, which reduces unemployment rates and increases job quality (OECD, 2021; Fasih, 2008); technological changes, which drive professional retraining and productivity growth (Frey & Osborne, 2017; Battisti et al., 2023); and cultural norms, which shape labour market behaviors, although they are rarely integrated into neoclassical approaches (Austen, 2003; Giavazzi et al., 2009).

6.3. Challenges and Opportunities for Young People in the EU Labour Market

This subchapter analyses the relationship between young people, education, employability, and migration in the context of the European labour market, highlighting the challenges and policies specific to this demographic segment. The education-employability relationship shows a gradual decrease in the youth unemployment rate for those aged 15–29 between 2009–2022, from 16.3% to 11.3%, with a peak in 2013 at 20.1% (Eurostat, 2023a). However, a large proportion of young people remain outside the labour force, being enrolled in full-time education. In 2022, 72% of European young people in formal education did not participate in work activities, although there are significant differences between member states. The Netherlands, Denmark, and Finland have the highest employment rates among young people in formal education, in contrast to Romania, Slovakia, and Hungary, where over 90% of these young people are outside the labour market (Eurostat, 2023b).

Youth employment insertion programs play an essential role in facilitating the transition from education to work, addressing challenges such as lack of experience and skill mismatches.

Among the most important initiatives are the Youth Guarantee (2013/C 120/01), which provides support for young people aged 15–29 within four months of leaving education, and the Recommendation on Vocational Education and Training for Sustainable Competitiveness (2020/C 417/01). Complementary initiatives include the European Alliance for Apprenticeships, the Network of Public Employment Services (PES), as well as Erasmus+, the European Solidarity Corps, and Erasmus for Young Entrepreneurs, which contribute to skill development, mobility, and social inclusion (European Commission, 2023c; Erasmus-plus, 2024; European Solidarity Corps, 2021).

Youth migration in the EU is analysed as a complex phenomenon influenced by push and pull factors, reflecting both mobility opportunities and risks of professional disengagement. Young migrants from Central and Eastern Europe, although highly educated, often end up in low-skilled occupations (Kureková, 2011; Voitchovsky, 2014). In 2022, nearly half of EU immigrants were under 31, and young non-nationals (especially from outside the EU) had lower labour market integration: their unemployment rate was 15.7%, compared to 11% for nationals, and 48.2% were at risk of poverty or social exclusion (Eurostat, 2024c). The data highlight the need for coordinated policies to facilitate the educational and professional integration of young migrants.

6.4. Challenges and Perspectives of the European Labour Market

This subchapter analyses four major directions influencing the evolution of the EU labour market: demographic changes, digital transformations and remote work, structural unemployment generated by skill mismatches, and the integration of non-EU citizens. Population aging is one of the most significant structural challenges. The share of people over 65 years old in the EU has constantly increased, from 18.3% in 2013 to 21.3% in 2023 (Eurostat, 2024f). This trend is driven by increased life expectancy and declining fertility rates (Kurek & Rachwal, 2011; Naumann & Hess, 2021). Against the backdrop of a declining working-age population, pressures are intensifying on pension and healthcare systems, as well as difficulties in meeting labour demand in key sectors (Carone et al., 2005; Bodnár & Nerlich, 2022). Digital transformation and remote work are reshaping the structure of employment. Digitalization, automation, and online platforms are changing work patterns, offering flexibility but also uncertainty and risks of precariousness (Woodcock, 2018; Crisan et al., 2023). At the same time, remote work was accelerated by the COVID-19 pandemic and has produced both benefits related to efficiency and work-life balance, and disadvantages regarding mental health, isolation, or lack of social protection (Vasilescu, 2021).

Structural unemployment and skill mismatches remain a persistent problem in the EU. The phenomenon has vertical forms (overqualification) and horizontal forms (field of study mismatch) and especially affects migrants due to the limited transferability of human capital (Chiswick & Miller, 2009; Brunello & Wruuck, 2019). The effects include wage losses, reduced job satisfaction, increased employee mobility, and decreased productivity.

Ethnic diversity and the integration of non-EU citizens have become increasingly relevant. In 2022, 5.1 million immigrants from non-EU countries entered the EU, and their employment rate was 61.9%, significantly below the EU citizens' average (European Commission, 2024b). Non-EU immigrants are overrepresented in occupations with labour shortages (ESDE, 2023) but face discrimination, contractual instability, wage disparities, and a high risk of social exclusion (Borjas, 1996; Bisin et al., 2011). Their effective integration requires comprehensive policies on non-discrimination, recognition of qualifications, and civic participation (Sussmuth, 2007).

6.5. Romania and the European Labour Market in the Context of East-West Migration

This section analyzes the phenomenon of migration from Romania to other EU member states, focusing on the historical dynamics, migrant profile, determinant factors, and socio-economic and demographic consequences for the country. Between 2000–2015, Romania recorded one of the highest emigration rates in the world, surpassed only by Syria (United Nations, 2016). From ethnic migration during the communist period to full liberalization post-1989 and EU integration in 2007, the migration profile has evolved significantly (Anghel et al., 2016; Horvath & Anghel, 2005). A recent development was the change in migration flows caused by the COVID-19 pandemic, when hundreds of thousands of Romanians temporarily returned to the country (Cristian et al., 2022).

The profile of Romanian emigrants includes a concentration in countries such as Italy, Spain, Germany, and the United Kingdom, with a high proportion of people of working age and significant participation in the labour markets of destination countries (OECD, 2019). Women are slightly more numerous than men among emigrants, and their education level is generally lower compared to the average of other migrants from OECD countries. However, the segment with higher education is growing, indicating a relevant economic and social “brain drain” (Eurostat, 2019; Bălan & Olteanu, 2017).

The determination of emigration is analyzed through the push and pull model, highlighting factors such as low incomes, unemployment, lack of career opportunities, corruption, political instability, quality of education, and aspirations for a better life (Roman & Voicu, 2010; Nica, 2015; Goschin, 2015; Iacob Bâra, 2018). The motivations identified in the case of Romania are

consistent with those of other Central and Eastern European countries, which experience migration to the West in search of a more stable and prosperous life (Triandafyllidou & Gropas, 2014). Among the main effects on Romania are remittances, which have alleviated poverty and supported household consumption (Horvath & Anghel, 2009; Radu et al., 2020), but have also had negative effects on the labour market and the domestic economy (Boghean & State, 2014). Brain drain severely affects critical sectors such as healthcare, and the loss of highly skilled human capital implies significant costs for the state (Alexe et al., 2011). Other consequences include return migration with modest entrepreneurial potential (Grosu, 2015), the negative impact on children left behind by emigrant parents (Roman & Ileanu, 2010), and accelerated demographic aging in Romania (Rusu, 2022). Overall, this chapter highlights the complexity and scale of contemporary Romanian migration within the EU, as well as the need for integrated policies that address both the structural causes of emigration and its multiple effects on Romanian society.

7. EMPIRICAL RESEARCH – THE EUROPEAN LABOUR MARKET AND THE PARTICULARITIES OF ROMANIANS IN THE CONTEXT OF EAST-WEST MIGRATION

7.1. Purpose and objectives of the research

PURPOSE: The analysis of Romanian labour migration within the context of the European labour market, with a focus on determining factors, migrants' profiles, economic and social impact, the role of education in professional integration, and aspects of working conditions.

OBJECTIVES:

- O1 – Identifying the determining factors of Romanian labour migration in the context of East-West migration within the EU;
- O2 – Identifying the socio-demographic and professional profile of Romanian migrants working in the European area;
- O3 – Analysing the impact of migration on the individual well-being of Romanian migrants;
- O4 – Analysing the impact of labour migration on the socio-economic development of Romania as a country of origin;
- O5 – Examining the role of education and qualifications of Romanian migrants in accessing the European labour market;
- O6 – Identifying and analysing ethical aspects related to the working conditions of Romanian migrants in the context of the European labour market.

RESEARCH HYPOTHESES:

- H1 – Romanian labour migration is predominantly driven by economic factors;

H2 – The professional activity of Romanian migrants in the European Union generates a positive impact on Romania as a country of origin;

H3 – Access to the European labour market contributes to increasing the well-being of Romanian migrants through higher earnings;

H4 – Migration to the EU leads to an improvement in the social status of Romanian migrants;

H5 – The education level and professional qualifications of Romanian migrants facilitate their access to the European labour market;

H6 – The working conditions of Romanian migrants, in most cases, comply with European labour rights legislation.

7.2. Research methodology

The research methodology combines qualitative and quantitative approaches, reflecting the mixed nature of the investigated issue. The first four chapters are constructed within the socio-constructivist paradigm, through content analysis and literature review, while the applied chapter is anchored in the empirical-pragmatic paradigm, based on the application of a standardized questionnaire addressed to Romanian migrants in the European Union and the United Kingdom.

The main data collection instrument was created through Google Forms and promoted via social networks, emails directed to diaspora organizations, and informal distribution through personal networks. The structure of the questionnaire included four sections: introduction and informed consent, socio-demographic variables and migration context, thematically organized Likert-scale items, and acknowledgments addressed to respondents.

The sampling method was non-probabilistic, of the "snowball sampling" type, adapted to a hard-to-reach population. Between July 27, 2024, and February 10, 2025, a total of 141 questionnaires were collected, of which 131 were valid.

Methodological triangulation combined qualitative analysis (secondary sources, diverse theoretical frameworks) with quantitative analysis (descriptive and inferential statistics), using classical indicators and tests such as ANOVA, PCA, Chi-Square, Spearman, linear regression, EFA, Kruskal-Wallis, and Cronbach's Alpha. This integrated strategy allowed the subject to be addressed in a rigorous and comprehensive manner, leveraging both theoretical perspectives on labour and migration and the empirical experiences of Romanians who worked abroad.

7.3. Summary of the empirical research

The results of the quantitative research, based on the questionnaire applied to a sample of 131 Romanian respondents who emigrated to EU member states and the United Kingdom, confirm the predominantly economic nature of Romanian labour migration. The results of the

descriptive analysis show that most respondents are young (51.9% between 18–35 years old), educated (over 50% have undergraduate or master's degrees), originate from rural areas (55%) and from the North-East and South-East macro-regions. The majority currently live in urban centers in destination countries, work in a wide range of fields (construction, healthcare, industry, transport, IT, education), and are employed through formal work contracts, in a proportion of over 75%. Social networks played an important role in the migration process: almost 87% of respondents had relatives or acquaintances already established abroad, and 49% stated that these connections influenced their decision to leave. The evaluation of the six hypotheses formulated in the research through inferential statistical analysis indicates the following:

Hypothesis 1: Romanian labour migration is predominantly driven by economic factors.

The hypothesis is partially confirmed. Although economic factors are important, political motivations were most frequently perceived as dominant (37.2%), followed by economic ones (24.4%). The Chi-Square test indicated a significantly different distribution from a random one ($p < 0.001$), and Spearman correlations showed interdependence between economic and political motivations. The results suggest that migration is influenced by a complex and interconnected set of factors.

Hypothesis 2: The professional activity of Romanian migrants in the EU generates a positive impact on Romania as a country of origin.

The hypothesis is not statistically confirmed at the general level ($t = -0.480$, $p = 0.632$), with the mean perception of the impact being close to a neutral value. However, a regression analysis showed that the impact is mainly perceived in the economic dimension (investments, household support), suggesting a partial validation of the hypothesis in terms of content.

Hypothesis 3: Access to the European labour market contributes to increasing the well-being of Romanian migrants through higher earnings.

The hypothesis is confirmed. Factor analysis highlighted a dominant economic dimension of well-being (38.9% of the variance). Linear regression showed a significant relationship between the perception of wage growth and economic well-being ($\beta = 0.526$, $p < 0.001$), with $R^2 = 0.277$. The economic, social, and symbolic dimensions of well-being are correlated, supporting a multidimensional view of migration's impact.

Hypothesis 4: Migration to the EU leads to an improvement in the social status of Romanian migrants.

The hypothesis is statistically confirmed through the Chi-Square test ($p < 0.001$), although descriptive results show a predominantly neutral (75.2%) or moderately positive (16.5%) perception.

The educational level does not significantly influence this perception (Kruskal-Wallis, $p = 0.490$), suggesting a shared experience of symbolic improvement in social status among migrants.

Hypothesis 5: The education level and professional qualifications of Romanian migrants facilitate their access to the European labour market. The hypothesis is confirmed. Spearman correlation ($\rho = 0.235$, $p = 0.007$) and linear regression ($B = 0.243$, $p = 0.009$, $R^2 = 0.052$) indicate a positive association between the education level and the perception of the role of education in professional integration.

Hypothesis 6: The working conditions of Romanian migrants, in most cases, comply with European labour rights legislation. The hypothesis is confirmed. The mean score for perceived working conditions is significantly higher than the neutral value ($t = 13.76$, $p < 0.001$). Internal correlations and factor analysis validated the coherence of the construct, highlighting the formal compliance with labour rights and the existence of contractual and autonomy-related dimensions.

The inferential analysis of the six hypotheses formulated within the research highlights the complexity and multidimensionality of Romanian labour migration. The hypotheses regarding the role of education, higher wages, and compliance with labour rights are statistically confirmed, emphasizing that migration generally provides real opportunities for professional integration, increased well-being, and improved working conditions. In contrast, the hypotheses related to the positive impact on Romania and the exclusively economic motivation of migrants are only partially confirmed, suggesting that migration is determined by a complex set of economic, political, and symbolic factors, and that the benefits for the country of origin are not perceived uniformly. Overall, the results support the idea of functional migration, but one that is conditioned by structural factors and varied individual perceptions.

8. CONTRIBUTIONS, RECOMMENDATIONS, CONCLUSIONS, LIMITATIONS, AND FUTURE RESEARCH DIRECTIONS

8.1. Personal contributions

The personal contributions of this research are reflected in multiple empirical and analytical dimensions, bringing an innovative perspective on Romanian labour migration within the European Union. The study proposes a rigorous approach based on the analysis of an original dataset obtained through a standardized questionnaire and offers a series of conclusions that complement or correct the existing literature. Based on inferential statistical analysis and

comparison with the specialized literature, the personal contributions (Fig. 1) can be summarized as follows:

Regarding migration motivations, the study makes a key contribution by highlighting the predominance of political and socio-political motivations, in contrast to the classical hypothesis of the supremacy of economic motivations. The results shed light on the complex interdependence between economic and socio-political factors, outlining a holistic view of emigration decisions.

Concerning the impact of migration on Romania, the research proposes a validated composite scale for measuring migrants' perceptions of the effects of their departure on the country of origin. One of the most relevant findings is the identification of a notable gap between perceived individual economic contributions and the overall assessment of collective utility. This suggests a more complex relationship than previously assumed between migration and the socio-economic development of Romania. Regarding migrants' well-being, the study clarifies its three-dimensional structure (economic, social, and cultural) and highlights a significant correlation between economic well-being and social integration in the destination country, demonstrating the interdependence of these two dimensions of migrants' lives. The analysis of migrants' social status was deepened through the construction of a composite variable combining both material and symbolic aspects of professional status. The empirical data suggest that migration is not predominantly perceived as a vector of social upward mobility, but rather as a means of stabilization and social balance. Furthermore, the lack of significant differences between educational categories regarding status perception indicates a possible trend toward symbolic equalization among migrants.

The research also pays special attention to the role of education, documenting respondents' subjective perceptions of the value of education in integration into the European labour market. As a result, a relevant perceptual indicator was validated, allowing for a more nuanced evaluation of the effectiveness of human capital in migration contexts. With respect to working conditions, the study captures migrants' direct perceptions of the compliance with labour rights in destination countries, using a statistically validated instrument. In contrast to the dominant literature, which primarily emphasizes the structural vulnerability of migrants, this research brings value to the subjective perspective, focusing on how labour rights and working conditions are perceived by those who experience them. Moreover, factor analysis allowed the definition of key domains of decent work, with both theoretical and practical relevance for European public policies.

Original Contributions Regarding Romanian Migrants and the European labour Market in the Context of East-West Migration (inferential statistical results and comparison with specialized literature)

Migration Motivations	Impact on Romania	Migrants' Well-being	Social Status	Role of Education	Working Conditions
<ul style="list-style-type: none"> • Highlighting the predominance of political motivations among respondents, in contrast with the traditional hypothesis of economic primacy; • Emphasizing the interdependence between economic and socio-political motivations. 	<ul style="list-style-type: none"> • Building a validated composite scale for the perception of the impact on the country of origin; • Identifying the gap between individual economic contributions and the general perception of collective utility. 	<ul style="list-style-type: none"> • Clarifying the three-dimensional structure of perceived well-being: economic, social, cultural; • Highlighting the correlation between economic well-being and social integration. 	<ul style="list-style-type: none"> • Building a composite variable combining material and symbolic aspects of professional status; • Interpreting migration as primarily generating social stabilization rather than upward mobility; • Lack of significant differences between educational groups – symbolic equalization. 	<ul style="list-style-type: none"> • Documenting subjective perceptions of the value of education in accessing the European labour market; • Validating a relevant perceptual indicator for measuring the effectiveness of human capital. 	<ul style="list-style-type: none"> • Capturing migrants' direct perception of compliance with labour rights, through a statistically validated instrument; • Contrasting the dominant literature emphasizing migrants' structural vulnerability by highlighting the value of subjective perception; • Defining key domains of decent work based on factor analysis.

Fig. 1

Source: own processing in Microsoft PowerPoint

To complement the inferential analysis presented earlier, the research was also extended through a detailed descriptive statistical analysis, which provides a contextualized picture of the social, professional, and motivational profile of Romanian migrants. These contributions (Fig. 2), based on frequencies, distributions, and quantitative-type correlations, not only confirm certain existing trends in the specialized literature but also bring new elements relevant both for the scientific understanding of the phenomenon and for the foundation of public policies. A first significant aspect concerns the family status of Romanian migrants, a dimension often overlooked in the literature. The results highlight a predominance of married individuals among those who migrate, suggesting an important link between family stability and migration intentions. Thus, migration motivation may include elements such as family reunification, ensuring a stable life for the family, or even the desire to return, conditioned by family factors. At the same time, the research highlights the diversification of destination countries, with a shift of migration flows beyond Italy and Spain, traditionally considered destination countries, towards other states such as the Netherlands, Germany, the Nordic countries, or Poland. This diversification reflects the adaptability of Romanian migrants to new economic conditions and professional opportunities, as well as the impact of European policies regarding labour mobility.

Another important result concerns the evolution of activity sectors among Romanian migrants. While traditional literature emphasizes the dominance of agriculture and construction, this research shows a more balanced distribution, with a significant increase in employment in transport, healthcare, services, and even the IT sector. This trend suggests not only a diversification of the professional profile but also a possible increase in the average qualification level of the Romanian workforce abroad.

Language skills of migrants appear as another essential factor for labour market integration. The study provides quantitative data demonstrating not only the variety of language proficiency levels at the time of migration but also the capacity of Romanians to adapt linguistically in destination countries. This dimension, rarely quantified in previous research, offers valuable information for language and professional integration policies. Regarding the intention to return, the data suggest a pronounced trend towards settling in destination countries, but also a diversification of migration trajectories. A considerable percentage of respondents' express uncertainty about returning, signalling a transition from circular migration to a more flexible form of mobility, based on opportunities and personal and professional integration conditions. The research contributions also extend to migration motivations, by highlighting factors often ignored in classical economic approaches. The lack of work recognition, imbalance between professional and personal life, workplace stress, and the aspiration towards a more attractive lifestyle are identified as important motives alongside financial considerations. This nuanced perspective brings a paradigm shift, treating migration not only as a reaction to constraints but also as a positive choice oriented towards personal fulfilment.

From an occupational perspective, the study details the typology of work contracts among migrants, showing that although fixed-term contracts are common, they do not always imply precarity. A relevant proportion of respondents' report compliance with contractual rights, and the difficulties encountered are often overlapping, indicating a multidimensional rather than unidimensional precarity. A distinct aspect concerns the methods of accessing jobs, where there is a transition from dependence on informal networks to more formal methods, such as direct applications and interviews. This finding partially contradicts dominant literature and suggests a gradual professionalization of access to the European labour market. Furthermore, a field almost non-existent in previous research but systematically addressed here is performance evaluation at the workplace. The study shows that most Romanian workers are evaluated according to regulations, yet there are still segments where the process is non-existent or lacks transparency. These data are relevant for understanding the level of institutional integration of

migrants and for identifying discriminatory or deficient practices in human resource management.

Original Contributions Regarding Romanian Migrants and the European Labour Market in the Context of East-West Migration (descriptive statistical results and comparison with specialized literature)

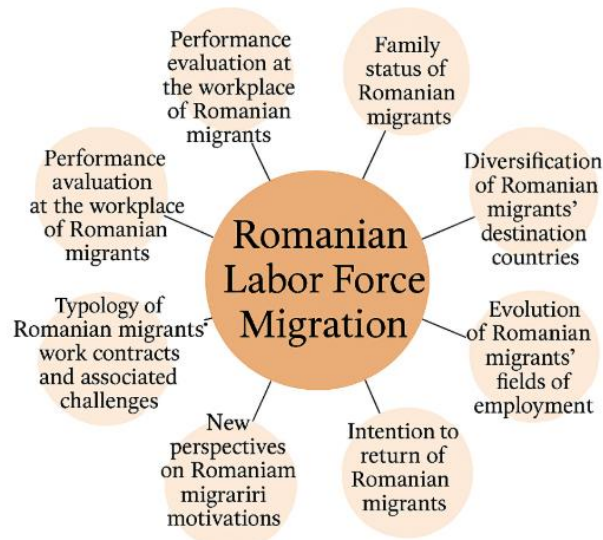

Fig. 2

Source: own processing in Microsoft PowerPoint

In addition to contributions based on descriptive and inferential analysis, the research brings added depth through the application of a Principal Component Analysis (PCA) and ANOVA tests. These methods allowed for a more refined understanding of the latent dimensions that structure the decision to migrate and how these vary depending on the level of education and destination region. The application of factor analysis led to the identification of five coherent categories of motivations:

- ✓ Economic factors and professional opportunities,
- ✓ Social and working conditions,
- ✓ Job security,
- ✓ Political and social perspectives on the future,
- ✓ Family reunification and the desire for a balanced lifestyle.

This statistically validated structure provided a robust framework for exploring differences between groups and generated a series of original contributions. Regarding education level, the results obtained through ANOVA indicate significant differences in perceptions of low wages and job insecurity. Individuals with lower education levels feel these problems much more acutely than those with higher education, which may confirm their structural vulnerability in the labour market. Conversely, other economic factors, such as the difficulty of finding a well-paid job or the lack of career opportunities, are perceived relatively uniformly across all educational categories, suggesting a more generalized diagnosis of problems in Romania's

labour market. A particular contribution emerges from the finding that social factors and working conditions, such as lack of recognition, job-related stress, or discrimination, are not significantly influenced by education level. This shared perception, statistically reflected, suggests that certain deficiencies in Romania's work environment are felt across all groups, regardless of education level. This is in contrast to traditional literature, which emphasizes the migration of skilled personnel (brain drain) due to a lack of professional recognition.

Similarly, the analysis did not identify significant differences between educational groups regarding family reunification motivation or the aspiration for a more balanced lifestyle, suggesting that these motivations have a generalized character. However, trends indicate that individuals with lower education levels are more motivated by family reunification, while those with higher education levels value lifestyle and work-life balance more highly. Although these differences are statistically insignificant, they provide a nuanced picture of migration motivations. Regarding differences based on destination region, the ANOVA analysis highlighted several notable contributions. Among these, it is worth noting that job insecurity is perceived as a stronger push factor among those who migrated to Southern Europe compared to those in Northern or Central Europe. This result reflects the more unstable characteristics of the Southern European labour market and represents a finding rarely explored in specialized literature. Moreover, work-life balance is perceived more favourably in Central Europe, compared to Southern or Western Europe. This suggests that geographical differences in work quality and organizational culture influence Romanians' migration experiences. On the other hand, other factors, such as workplace appreciation, stress, or discrimination, show no significant variation between destination regions, emphasizing the structural nature of these problems in pre-migration perceptions. Similarly, political and social motivations, such as corruption, access to education, or healthcare services, do not differ significantly between regions, suggesting a generalized perception of deficiencies in Romania, without influencing the specific choice of destination country.

In conclusion, the factor analysis and ANOVA tests applied in this research provide an integrated and empirically grounded perspective on how education and destination context influence Romanians' migration perceptions and motivations. These results not only complement the descriptive findings but also add additional interpretive dimensions, contributing to a deeper understanding of the East-West migration phenomenon in Europe.

8.2. Recommendations on European policies in the field of labour and mobility.

The subchapter dedicated to recommendations summarizes, in tabular form, the directions of action proposed for improving European policies in the field of labour and mobility, formulated on the basis of empirical results obtained through hypothesis testing and factor analysis:

Summary Recommendations on European labour and mobility policies

Summary of Recommendations on European Policies in the Field of Labour and Mobility	Related to Hypothesis / Factor Analysis
Strengthening the labour market in Romania through active economic policies to reduce migratory pressure caused by the lack of internal professional prospects.	Hypothesis 1 of the empirical research
Introduction of economic retention measures for the workforce, especially among young and skilled individuals.	
A more efficient approach to labour mobility.	
Integration of indicators regarding governance quality, political stability, and trust in institutions into the econometric models used to analyze labour mobility.	
Development of European centers for information and career guidance (possibly within the EURES network).	
Development of financial instruments dedicated to the diaspora.	Hypothesis 2 of the empirical research
Creation of a stable and attractive economic framework for reinvestment of capital accumulated abroad.	
Promotion of circular mobility with added economic value.	
Formal recognition of remittances as a strategic macroeconomic resource.	
Creation of European and national instruments for wage transparency and access to relevant economic information.	Hypothesis 3 of the empirical research
Financial counselling services tailored to migrant workers.	
Promotion of continuous training and professional development programs in a transnational context.	
Encouraging the accumulation of transferable financial resources and usable economic capital at a transnational level.	
Promotion of support schemes for post-migration professional advancement.	Hypothesis 4 of the empirical research
Introduction of incentives for employment in sectors with high social status potential.	
Support for vertical mobility through access to transnational career counselling services.	

Strengthening the mechanisms for automatic recognition of diplomas and professional certificates in the EU.	Hypothesis 5 of the empirical research
Encouraging the creation of transnational educational consortia between vocational and university institutions in Romania and EU member states.	
Development of active lifelong learning policies.	
Strengthening institutional cooperation between labour authorities in Romania and destination countries.	Hypothesis 6 of the empirical research
Development of early warning economic mechanisms to identify high-risk areas for non-compliance with workers' rights.	
Increased digitalization of information regarding the rights of mobile workers.	
Improving the attractiveness of wage offers.	Principal component factor analysis (five dimensions that influence migration and differences between education level and destination country)
Strengthening measures to secure jobs.	
Stability of labour relations and more predictable employment conditions for low-skilled workers.	
Better-targeted public investments in education.	
Development programs for educational infrastructure and improvement of the quality of pre-university education in disadvantaged regions.	
Improving vocational training quality in Southern European countries.	
Conditioning EU funds on compliance with minimum labour standards to ensure job stability.	
Flexible and balanced work organization models.	
Support for implementing predictable and flexible work schedules.	
Investment in accessible childcare services (e.g., nurseries, after-school programs) for mobile workers.	

Fig. 3

Source: own processing in Microsoft Word

8.3. Conclusions of the PhD Thesis

The present work analysed Romanian labour migration in the context of the European labour market, combining a comprehensive theoretical approach (Chapters 1–3) with an original quantitative research component (Chapter 4). The theoretical part laid the foundation for the concept of labour from multiple economic, legal, and ethical perspectives and outlined the dynamics of East–West migration within the European Union, along with the structural challenges of the European labour market. The empirical research provided a comprehensive view of Romanian labour migration within the EU, focusing on motivations, socio-

demographic profiles, professional integration, and perceived impact. Based on a rigorous quantitative methodology, which included the analysis of a questionnaire applied to a sample of Romanian migrants active in the European labour market, the thesis formulates a series of conclusions relevant both to the specialized literature and to the reflection on European policies in the field of labour, mobility, and professional integration.

Five hypotheses were formulated within the research, corresponding to the main directions of theoretical and empirical analysis. These hypotheses were fully or partially confirmed, contributing to the conceptual and practical validation of the scientific endeavor.

The first hypothesis of the research (I0) starts from the premise that the results of the theoretical and empirical analysis of East–West migration can contribute to shaping general recommendations relevant to European public policies in the field of mobility, employment, and professional integration.

The general research hypothesis (H0) is confirmed by the results obtained from testing the research hypotheses, which highlighted, through inferential statistical methods, a series of significant relationships between the characteristics of Romanian migrants and the reasons, perceptions, or effects of labour migration in the European area. These results enabled the formulation of relevant recommendations for European public policies in mobility, employment, and professional integration. The principal component factor analysis complemented these findings, contributing to the further differentiation of recommendations based on education level and destination region.

The second hypothesis (H1) argues that different economic perspectives on labour (classical, neoclassical, institutionalist, etc.) fundamentally influence how the relationship between labour, freedom, and economic intervention is understood in the contemporary era.

This hypothesis was confirmed, as the detailed theoretical analysis showed that varied interpretations of labour lead to divergent positions regarding the role of the market and the state in regulating employment.

The third hypothesis (H2) proposes the idea that economic factors (wage differences, employment opportunities) have a greater weight than non-economic factors (social conditions, corruption) in determining labour migration within the European Union. The hypothesis was partially confirmed: although economic motivations are dominant, both theoretical and empirical research highlighted that the decision to emigrate is also influenced by non-economic factors, such as trust in institutions or the quality of public services.

The fourth hypothesis (H3) states that East–West migration significantly contributes to regional imbalances in the European labour market, exacerbating issues of demographic aging

and labour shortages in the countries of origin. This hypothesis was partially confirmed: although the negative demographic and employment effects are visible, the research also highlighted the adjustment function of migration in redistributing labour at the EU level.

The fifth hypothesis (I4) asserts that Romanian migrants have a socio-economic profile characterized by young age, a medium to high level of education, and economic motivations, while professional integration is perceived as difficult, mainly due to language barriers and the recognition of qualifications. This hypothesis was partially confirmed: the profile is largely validated, but perceptions of integration were generally positive, especially in countries with high labour demand, where qualifications were relatively easily recognized.

This work contributes to a deeper understanding of the European labour market in the context of East–West migration by combining a rigorous theoretical analysis with original empirical research. The multidimensional exploration of Romanian migration provides both a clear conceptual systematization and relevant data regarding the motivations, challenges, and perceptions of migrants. Without claiming to exhaust the subject, the thesis offers a solid foundation for future academic debates and for shaping general recommendations on European public policies regarding mobility, employment, and professional integration. Overall, the research reflects the complexity of Romanian labour migration in the European context and emphasizes the importance of a continuous and nuanced understanding of migration in relation to economic, social, and institutional transformations in Europe and Romania.

8.4. Research Limitations

Although this research brings a relevant contribution to understanding the economic, social, and professional impact of migration on Romanian migrants, it is important to mention some limitations that may influence the extent and applicability of the results. Firstly, the sample size (131 valid completed questionnaires) represents a significant group but is not large enough to allow for rigorous generalizations at the national level. In a complex and heterogeneous migration context, a larger sample would have added robustness and analytical diversity. Another aspect concerns the geographical concentration of respondents, most of whom came from Neamț County. While this provides a valuable perspective on a region with an active migration profile, the results do not equally capture the particularities of other counties or urban regions where the labour market and migration dynamics may differ. Additionally, a selection bias may be assumed since participation in the research was voluntary and facilitated through online channels. Thus, it is possible that more negative or sensitive experiences, such as those related to exploitation, exclusion, or professional failure, are underrepresented. Moreover, as the data are self-reported, responses may be influenced by subjective factors, the desire to

provide socially acceptable answers, or difficulties in accurately recalling aspects such as income or contractual conditions. Another important limitation is the lack of a clear distinction between categories of migrants based on the duration of their stay abroad. Professional experiences, integration levels, and perceptions can vary significantly between those who have recently left and those who have been settled for over a decade. A longitudinal study would have allowed for a deeper understanding of these differences. Additionally, the research focused primarily on the economic and professional dimensions, without deeply addressing the emotional and psychological dimensions of migration, such as loneliness, cultural stress, or the effects of family separation — aspects that have a significant impact on well-being and migration decisions. The absence of a direct comparison with non-migrants limits the ability to evaluate the real advantages and disadvantages of migration compared to staying in the country. Despite these limitations, the research provides a solid foundation for understanding relevant characteristics of contemporary Romanian migration and opens perspectives for future, larger, comparative research focused on the temporal dynamics and complexity of individual experiences.

8.5. Future Research Directions

Based on the identified limitations and the results obtained, this research opens several future exploration directions that can contribute to a deeper understanding of Romanian migration. Firstly, there is a need to expand the sample to a national level, including diverse socio-economic regions, to allow for relevant regional comparisons and a better assessment of the influence of local contexts on migration decisions and professional integration abroad. Another important direction is the realization of longitudinal studies to track the long-term evolution of migrants in terms of social status, economic well-being, cultural integration, and connections with their communities of origin. Comparing experiences between recent migrants and those settled for longer periods could highlight the specific challenges and resources of each stage. Another valuable aspect would be to include a comparative component with non-migrants, to better understand to what extent migration brings real advantages compared to remaining in Romania, both from an economic, professional, and social perspective. Furthermore, it is necessary to deepen the analysis of Romanian workers with fixed-term contracts.

A relevant research direction could explore the effects that a potential flexibilization of European regulations might have on the stability of these contracts. Comparing regulatory models in different member states could contribute to the debate on the optimal balance between labour protection and labour market flexibility. Overall, future research could make significant contributions through comparative, multidimensional approaches aimed at a deeper

understanding of the motivations, trajectories, and experiences of Romanian migrants. Extending the analysis to cultural, psychological, and contractual factors would allow for a more nuanced perspective on the migration phenomenon, without reducing its complexity to purely economic or structural determinants.

9. SELECTIVE REFERENCES

Abraído-Lanza A.F., Dohrenwend B.P., Ng-Mak D.S. & Turner J.B. (1999). The Latino mortality paradox: a test of the "salmon bias" and healthy migrant hypothesis. *Am J Public Health*, 89(10), 1543-1548. 10.2105/ajph.89.10.1543. PMID: 10511837; PMCID: PMC1508801.

Abramitzky, R., Baseler, T. & Sin, I. (2022). Persecution and Migrant Self-Selection: Evidence from the Collapse of the Communist Bloc. *Motu Economic and Public Policy Research*, Motu Working Paper 22-07. https://motu-www.motu.org.nz/wpapers/22_07.pdf.

Acharya, V. V., Eisert, T., Eufinger, C., & Hirsch, C. (2018). Real effects of the sovereign debt crisis in europe: Evidence from syndicated loans. *The Review of Financial Studies*, 31(8), 2855–2896. <https://doi.org/10.1093/rfs/hhy045>.

Adsera, A. & Pytlikova, M. 2012. The role of language in shaping international migration. *CREAM Discussion Paper Series Nr. 1206*. Centre for Research and Analysis of Migration (CREAM).

Adsera, A. & Valvidia, M. (2023). Migrant family building: Recent evidence and implications. În *OECD, International Migration Outlook 2023*, OECD Publishing, <https://doi.org/10.1787/b0f40584-en>, pp. 111-143.

Adserà, A., & Pytliková, M. (2012). The role of language in shaping international migration. *The Economic Journal*, 125(586), F49–F81. <https://doi.org/10.1111/eoj.1223>.

Aghion, P., & Howitt, P. (1992). A Model of Growth Through Creative Destruction. *Econometrica*, 60(2), 323–351. <https://doi.org/10.2307/2951599>.

Alexe, I., Cazacu, A., Ulrich, L., Stănciugelu, Ș., Bojincă, M. & Mihăilă, V. (2011). *The Fourth Wave. The Brain Drain Along the Route Between Romania-The West*. Fundația Soros. <https://tinyurl.com/32aptch>.

Allain, J., Crane, A., LeBaron, G., Behbahani, L. (2013, 18 noiembrie). Forced Labour's Business Models and Supply Chains. *Joseph Rowntree Foundation*. Forced labour's business models and supply chains | JRF.

Anghel, R. M., Botezat, A., Coșciug, A., Manafi, I. & Roman, M. (2016). International Migration, Return Migration, and their Effects: A Comprehensive Review on the Romanian Case, *IZA DP No. 10445*. <https://www.iza.org/publications/dp/10445/international-migration-return-migration-and-their-effects-a-comprehensive-review-on-the-romanian-case>.

Anker, R., Mehran, F., Chernyshev, I., Egger, P. and Ritter, J. (2002). Measuring decent work with statistical indicators, Nr. 2. https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---dgreports/---integration/documents/publication/wcms_079089.pdf.

Ariu, A., & Squicciarini, M. P. (2013). The balance of brains—corruption and migration: Corruption could be an important factor for emigration and immigration decisions by highly skilled professionals. *EMBO Reports*, 14(6), 502–504. <https://doi.org/10.1038/embor.2013.59>.

Augère-Granier, M. L. (2021). Migrant seasonal workers in the European agricultural sector. *European Parliament*. <https://www.europeansources.info/record/migrant-seasonal-workers-in-the-european-agricultural-sector/>.

- Austen, S. (2003). *Culture and the Labour Market*. Cheltenham and Northamp.
- Azarnert, L. V. & Yakubenko, S. (2021). Effects of Emigration on Gender Norms in Countries of Origin. *CESifo Working Paper Nr. 9450*. <https://www.cesifo.org/en/publications/2021/working-paper/effects-emigration-gender-norms-countries-origin>.
- Bakirci, K. (2009). Human trafficking and forced labour: A criticism of the International Labour Organisation. *Journal of Financial Crime*, 16(2), 160–165. <https://doi.org/10.1108/13590790910951830>.
- Bălan, M., & Olteanu, C. (2017). Brain drain in the globalization era: The case of Romania. *Annals - Economy Series*, 3, 26–35. https://econpapers.repec.org/article/cbujrnllec/y_3a2017_3av_3a3_3ap_3a26-35.htm.
- Bancroft, F. (1959). *Slave Trading in the Old South*. University of South Carolina Press.
- Baptist, E. E. (2016). Toward a Political Economy of Slave Labor: Hands, Whipping- Machines, and Modern Power. In Beckert S., & Rockman S. (Eds.), *Slavery's Capitalism. A New History of American Economic Development*. University of Pennsylvania Press. pp. 31-61.
- Barker, D. K. (2005). Beyond Women and Economics: Rereading “Women’s Work.” *Signs: Journal of Women in Culture and Society*, 30(4), 2189–2209. <https://doi.org/10.1086/429261>.
- Batista, C., & Vicente, P. C. (2011). Do Migrants Improve Governance at Home? Evidence from a Voting Experiment. *The World Bank Economic Review*, 25(1), 77–104. <http://www.jstor.org/stable/23029729>.
- Battisti, M., Dustmann, C. & Schonberg, U. (1 februarie, 2023). *The effect of new technologies on workers, jobs, and skills*, Centre for Economic Policy Research (CEPR). <https://cepr.org/voxeu/columns/effect-new-technologies-workers-jobs-and-skills>.
- Baudassé, T., Bazillier, R., & Issifou, I. (2018). Migration and institutions: Exit and voice (From abroad)? *Journal of Economic Surveys*, 32(3), 727–766. <https://doi.org/10.1111/joes.12212>.
- Bazen, S. (1994). Minimum Wage Protection in Industrialized Countries: Recent Experience and Issues for the Future. *International Journal of Manpower*, 15(2/3), 62-73. <https://doi.org/10.1108/01437729410059341>.
- Becker, G. S. (1975). *Human Capital: A Theoretical and Empirical Analysis, with Special Reference to Education*. New York, National Bureau of Economic and Social Research.
- Becker, G. S. (1975). *Human Capital: A Theoretical and Empirical Analysis, with Special Reference to Education*. New York, National Bureau of Economic and Social Research.
- Beckert, S. (2014). *Empire of Cotton. A Global History*. Vintage Books.
- Beine, M., Docquier, F., & Rapoport, H. (2001). Brain drain and economic growth: Theory and evidence. *Journal of Development Economics*, 64(1), 275–289. [https://doi.org/10.1016/S0304-3878\(00\)00133-4](https://doi.org/10.1016/S0304-3878(00)00133-4).
- Belgiojoso, E. B., & Terzera, L. (2018). Family reunification – who, when, and how? Family trajectories among migrants in Italy. *Demographic Research*, 38, 737–772. <https://www.jstor.org/stable/26457062>.
- Belman, D., Wolfson, P., & Nawakitphaitoon, K. (2015). Who is affected by the minimum wage? *Industrial Relations: A Journal of Economy and Society*, 54(4), 582–621. <https://doi.org/10.1111/irel.12107>.
- Berlin, I. (1969). *Four essays on liberty*. Oxford, Oxford University Press.
- Betts, A., Sterck, O., Geervliet, R. & MacPherson, C. (2017). Talent displaced. The economic lives of Syrian refugees in Europe. *Deloitte*. <https://shorturl.at/aiGNV>.

Bisin, A., Patacchini, E., Verdier, T., Zenou, Y., Ichino, A., & Wasmer, E. (2011). Ethnic identity and labour market outcomes of immigrants in Europe. *Economic Policy*, 26(65), 57–92. <https://www.jstor.org/stable/41262000>.

Bodnar, K. & Nerlich, C. (2022). The macroeconomic and fiscal impact of population ageing, European Central Bank, *Occasional Paper Series*. Nr. iunie 296. <https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/scpops/ecb.op296~aaf209ffe5.en.pdf>.

Boghean, C., & State, M. (2014). The impact of remittance flows on the labour market of Romania and the EU countries. *Annales Universitatis Apulensis Series Oeconomica*, 2(16), 38–44. <https://doi.org/10.29302/oeconomica.2014.16.2.3>.

Bohm-Bawerk, E. (1975). *Karl Marx and the Close of His System*. New York, Augustus Kelly.

Bohra-Mishra, P., & Massey, D. S. (2011). Individual Decisions to Migrate During Civil Conflict. *Demography*, 48(2), 401–424. [10.1007/s13524-011-0016-5](https://doi.org/10.1007/s13524-011-0016-5).

Boncea, I. (2014). Brain Drain in Romania: Factors Influencing Physicians' Emigration. *Journal of Community Positive Practices*, 14, 64–74. <https://www.jppc.ro/index.php/jppc/article/view/228>.

Borjas, G. J. (1996). Assimilation and changes in cohort quality revisited: What happened to immigrant earnings in the 1980s? *Journal of Labor Economics*, 13(2), 201–245. <https://doi.org/10.1086/298373>.

Borjas, J. (1999). The Economics Analysis of Immigration. În O. Ashenfelter & D. Card (Eds.), *Handbook of Labor Economics*, Vol. 3, Elsevier Science. pp. 1698–1757.

Botelho, V. & Neves, P. (2021). The impact of the COVID-19 crisis on the euro area labour market for men and women. *ECB Economic Bulletin*, Nr. 4/2021. https://www.ecb.europa.eu/pub/economic-bulletin/focus/2021/html/ecb.ebbox202104_04~686c89e9bb.en.html.

Branco, M. C. (2019). Economics for the right to work. *International Labour Review*, 158(1), 63–81. <https://doi.org/10.1111/ilr.12130>.

Branco, M.C. (2006). The Right to Work and the Political Economy of Human Rights. <https://www.semanticscholar.org/paper/The-Right-to-Work-and-the-Political-Economy-of-Branco/b020e8775bb92159462b6aee7efa20c9c6ac73f2>.

Brucker, H., Epstein, G. S., McCormick, B., Saint-Paul, G., Venturini, A. & Zimmermann, K. F. (2002). *Welfare State Provision. Immigration Policy and the Welfare System*. Oxford University Press.

Brunello, G. & Wruuck, P. (2019). Skill shortages and skill mismatch in Europe: A review of the literature. *EIB Working Paper 2019/05*. https://www.eib.org/attachments/efs/economics_working_paper_2019_05_en.pdf.

Burchell, B., Sehnbruch, K., Piasna, A., & Agloni, N. (2013). The quality of employment and decent work: Definitions, methodologies, and ongoing debates. *Cambridge Journal of Economics*, 38(2), 459–477. <https://doi.org/10.1093/cje/bet067>.

Butcher, K. F., & Piehl, A. M. (1998). Cross-city evidence on the relationship between immigration and crime. *Journal of Policy Analysis and Management*, 17(3), 457–493. [https://doi.org/10.1002/\(SICI\)1520-6688\(199822\)17:3<457::AID-PAM4>3.0.CO;2-F](https://doi.org/10.1002/(SICI)1520-6688(199822)17:3<457::AID-PAM4>3.0.CO;2-F).

Card, D. (2005). Is the new immigration really so bad? *The Economic Journal*, 115(507), F300–F323. <https://doi.org/10.1111/j.1468-0297.2005.01037.x>.

Carling, J. & Talleraas, C. (2016). Root causes and drivers of migration. Implications for humanitarian efforts and development cooperation. *PRIO Paper*. <https://www.prio.org/projects/1704>.

Carone, G., Costello, D., Diez Guardia, N., Mourre, G., Przywara, B. & Salomaki, A. (2005). The economic impact of ageing populations in the EU25 Member States, *Directorate-General for Economic and Financial Affairs*. https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=873872.

Cartledge, P. (2002). "The political economy of Greek slavery". În P. Cartledge, E. E. Cohen și L. Foxhall (eds) *Money, Labour and Land: Approaches to the Economies of Ancient Greece*, Routledge, London, pp. 156–166.

Chami, R., Ernst, E., Fullenkamp, C. & Oeking, A. (2018). Are remittances good for labor markets in LICs, MICs and fragile states? Evidence from cross-country data. *IMF Working Paper Nr. 18/102*. <https://shorturl.at/AKNS8>.

Chiswick, B. R., & Miller, P. W. (2009). The international transferability of immigrants' human capital. *Economics of Education Review*, 28(2), 162–169. <https://doi.org/10.1016/j.econedurev.2008.07.002>.

Clark, J. B. (1899). *The Distribution of Wealth. A Theory of Wages and Interest*. Macmillan.

Clemens, M. (2014). Does Development Reduce Migration?. *Working Paper 359, Center for Global Development*. https://www.cgdev.org/sites/default/files/does-development-reduce-migration_final_0.pdf.

Collins, H. (2015). Is there a Human Right to Work?. În V. Mantouvalou (ed.), *The Right to Work. Legal and Philosophical Perspectives*, Oxford, Hart Publishing. pp. 17–38.

Comisia Europeană (2020a). Comisia Europeană, Direcția Generală Comunicare, *Piața unică*, Publications Office, 2020, <https://data.europa.eu/doi/10.2775/85862>.

Comisia Europeană (2022). Brain drain – mitigating challenges associated with population decline. *Ref. Ares(2022)2289947*. https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/13394-Brain-drain-mitigating-challenges-associated-with-population-decline-communication-_en.

Comisia Europeană (2023c). About EAfA. <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1554&langId=en>.

Comisia Europeană. (2023a). The right to free movement and work in another EU country. https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/policies/justice-and-fundamental-rights/democracy-eu-citizenship-anti-corruption/free-movement-and-residence_en.

Comisia Europeană. (2023b). Your Europe – Advice and Information Portal. https://europa.eu/youreurope/advice/index_en.htm.

Commons, J. R. & Andrews J. B. (1916). *Principles of Labour Legislation*. New York și London, Harper & Brothers.

Consiliul European, (16 mai, 2005). Convenția Consiliului European privind Lupta împotriva Traficului de Ființe Umane, Council of Europe Treaty Series - No. 197. <https://rm.coe.int/168008371d>.

Cooke, F., Xu, J., & Bian, H. (2019). The prospect of decent work, decent industrial relations and decent social relations in China: towards a multi-level and multi-disciplinary approach. *The International Journal of Human Resource Management*, 30, 122 - 155. <https://doi.org/10.1080/09585192.2018.1521461>.

Copp, D. (1992). The Right to and Adequate Standard of Living Justice, Autonomy and Basic Needs. În E. F. Paul, F. D. Miller și J. Paul (eds), *Economics Rights*. Cambridge, Cambridge University Press. pp. 231-261.

Cortes, P. (2008). The Effect of Low-Skilled Immigration on U.S. Prices: Evidence from CPI Data. *Journal of Political Economy*, 116(3), 381–422. <https://doi.org/10.1086/589756>.

Crane, A., LeBaron, G., Phung, K., Behbahani, L., & Allain, J. (2022). Confronting the business models of modern slavery. *Journal of Management Inquiry*, 31(3), 264–285. <https://doi.org/10.1177/1056492621994904>.

- Crisan, G.-A., Popescu, M. E., Militaru, E., & Cristescu, A. (2023). EU diversity in terms of digitalization on the labor market in the post-covid-19 context. *Economies*, 11(12), 293. <https://doi.org/10.3390/economies11120293>.
- Cristian, E. R., Dănciulescu, A. I., & Dan, A. V. (2022). Romanian migration before and after the covid-19 pandemic. *Romanian Economic Business Review*, 17(1), 12–22. https://econpapers.repec.org/article/raujournal/v_3a17_3ay_3a2022_3ai_3a1_3ap_3a12-22.htm.
- D’Emilio, A.L., Cordero, B., Bainvel, B., Skoog, C., Comini, C. D., Gough, J. Dias, M., Saab, R. & Kilbane, T. (2007). *The Impact of International Migration: Children Left Behind in Selected Countries of Latin America and the Caribbean*. Division of Policy and Planning, United Nations Children’s Fund (UNICEF).
- Davies, J. (2018). From severe to routine labour exploitation: The case of migrant workers in the UK food industry. *Criminology & Criminal Justice*, 19(3), 294–310. <https://doi.org/10.1177/1748895818762264>.
- De Giorgi, G. & Pellizzari, M. (2006). Welfare migration in Europe and the cost of a harmonized social assistance, *IZA Discussion Papers, No. 2094*, Institute for the Study of Labor (IZA).
- de Haas, H. (2018). *Comparing Migration Theories*. International Migration Institute Working Paper Series.
- de Soto, J. H. (2010). *Moneda, creditul bancar și ciclurile economice*. Institutul Ludwig von Mises România/ Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza” Iași.
- Desai, M. A., Kapur, D., McHale, J., & Rogers, K. (2009). The fiscal impact of high-skilled emigration: Flows of Indians to the U.S. *Journal of Development Economics*, 88(1), 32–44. <https://doi.org/10.1016/j.jdevco.2008.01.008>.
- Di Napoli, A., Rossi, A., Alicandro, G., Ventura, M., Frova, L., & Petrelli, A. (2021). Salmon bias effect as hypothesis of the lower mortality rates among immigrants in Italy. *Scientific Reports*, 11(1), 8033. <https://doi.org/10.1038/s41598-021-87522-2>.
- Diener, K. W. (2013). The Road to Discrimination: Implications of the Thought of F. A. Hayek for Equal Employment Law. *ALSB Journal of Employment and Labour Law*, 14, 30-50.
- Dietz, B., & Kaczmarczyk, P. (2008). On the demand side of international labour mobility: The structure of the German labour market as a causal factor of seasonal Polish migration. În C. Bonifazi, M. Okólski, J. Schoorl, & P. Simon (Eds.), *International migration in Europe: New trends and new methods of analysis*, Amsterdam University Press. pp. 37–64.
- Directiva 2006/54/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 5 iulie 2006 privind punerea în aplicare a principiului egalității de șanse și al egalității de tratament între bărbați și femei în materie de încadrare în muncă și de muncă*. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX%3A32006L0054>.
- Dobson, J. R. (2009). Labour mobility and migration within the EU following the 2004 Central and East European enlargement. *Employee Relations*, 31(2), 121–138. <https://doi.org/10.1108/01425450910925283>.
- Erasmus-plus (2024). *About Erasmus+*. <https://erasmus-plus.ec.europa.eu/>.
- ESDE (2023). *Structural drivers of labour shortages in the context of changing skills needs*. <https://op.europa.eu/webpub/empl/esde-2023/chapters/chapter-2-6.html>.
- Eurofound, (2020). Labour market integration of migrants and refugees: Policies and practices in the EU. Luxembourg: Publications Office of the European Union. <https://www.eurofound.europa.eu/publications>.
- European Solidarity Corps (2021). *European Solidarity Corps Volunteering teams in high priority areas*. <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/4670d920-1761-11ec-b4fe-01aa75ed71a1>.

Eurostat (2024a). *EU labour market - quarterly statistics*. https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=EU_labour_market_-_quarterly_statistics#Employment_rate_up_and_Labour_Market_Slack_down_in_the_EU.

Eurostat (2024b). *Gender statistics*. https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Gender_statistics#Labour_market.

Eurostat (2024c). *Glossary:Unemployment*. <https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Glossary:Unemployment>.

Eurostat (2024d). *Minimum wage statistics*. https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Minimum_wage_statistics#General_overview.

Eurostat (2024e). *Gender pay gap statistics*. https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Gender_pay_gap_statistics#cite_ref-1.

Eurostat (2024f). *Population structure and ageing*. https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Population_structure_and_ageing#The_share_of_elderly_people_continues_to_increase.

Fairlie, R. W., & Meyer, B. D. (2003). The Effect of Immigration on Native Self-Employment. *Journal of Labor Economics*, 21(3), 619–650. <https://doi.org/10.1086/374961>.

Fargues, P. (2017). International Migration and Education - A Web of Mutual Causation. UNESCO, *Paper commissioned for the Global Education Monitoring Report 2019 Consultation on Migration*, ED/GEMR/MRT/2019/T1/1. https://es.unesco.org/gemreport/sites/gemreport/files/Fargues_International%20Migration%20and%20Education.pdf.

Fasih, T. (2008). Linking Education Policy to Labor Market Outcomes, *The World Bank*. <http://siteresources.worldbank.org/EDUCATION/Resources/278200-1099079877269/547664>.

Favell, A. (2008). The new face of east–west migration in europe. *Journal of Ethnic and Migration Studies*, 34(5), 701–716. <https://doi.org/10.1080/13691830802105947>.

Fields, G.S. (2003). Decent work and development policies. *International Labour Review*, 142(2), 239–262. doi:10.1111/j.1564-913x.2003.tb00260.x.

Finley, M. I. (1999). *The Ancient Economy*. University of California Press.

Foged, M. & Peri, G. (2015). Immigrants' Effect on Native Workers: New Analysis on Longitudinal Data. *IZA Discussion Paper No. 8961*, <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.2589823>.

Fogel, R. W., & Engerman S. L. (1974). *Time on Cross. The Economics of American Negro Slavery*. W.W. Norton & Company.

Folbre, N. (1991). The unproductive housewife: Her evolution in nineteenth-century economic thought. *Signs: Journal of Women in Culture and Society*, 16(3), 463–484. <https://doi.org/10.1086/494679>.

Fox, M. (2018). Migrants Don't Bring Disease. In Fact, They Help Fight It. *NBC*. Accesat la 16.02.2024.<https://www.nbcnews.com/storyline/immigration-border-crisis/migrants-don-t-bring-disease-fact-they-help-fight-it-n944146>.

FRA (European Union Agency for Fundamental Rights), (2015). *Severe labour exploitation: workers moving within or into the European Union States' obligations and victims' rights*, Publications Office of the European Union.

- Frey, C. B., & Osborne, M. A. (2017). The future of employment: How susceptible are jobs to computerisation? *Technological Forecasting and Social Change*, 114, 254–280. <https://doi.org/10.1016/j.techfore.2016.08.019>.
- Friedman, M. (1982). *Capitalism and freedom*. London, The University of Chicago Press.
- Funkhouser, E. (1992). Mass Emigration, Remittances and Economic Adjustment: The Case of El Salvador in the 1980s. In G. Borjas and R. Freeman (Eds.), *Immigration and the WorkForce: Economic Consequences for the United States and Source Areas*, University of Chicago Press. pp. 135–175.
- Gallen, M. P. (2019). The Economics of the Gulag. *The Histories*, 4(1), 2-10.
- Ghain, D., (2003). Decent work: Concept and indicators, *International Labour Review*, 142(2), 114-145, <https://doi.org/10.1111/j.1564-913X.2003.tb00256.x>.
- Giavazzi, F., Schiantarelli, F. & Serafinelli, M. (2009). Culture, Policies and Labor Market Outcomes. *IZA Discussion Paper Nr. 4558*. <https://docs.iza.org/dp4558.pdf>.
- Gibson, J., & McKenzie, D. (2011). Eight questions about brain drain. *Journal of Economic Perspectives*, 25(3), 107–128. <https://doi.org/10.1257/jep.25.3.107>.
- Gintis, H., & Bowles, S. (1981). Structure and practice in the labor theory of value. *Review of Radical Political Economics*, 12(4), 1–26. <https://doi.org/10.1177/048661348101200401>.
- Goga, C. I. (2020). Is Romania in a Social and Economic Crisis Caused by Emigration? The New Policy of the Romanian State on Migration. *Sociology and Social Work Review*, 1, 31-37.
- Goschin, Z., (2015). Regional Emigration in Romania. Comparative Analysis of Short- and Long-Term Emigration, *The 3rd International Conference 'Economic Scientific Research -Theoretical, Empirical and Practical Approaches' – ESPERA 2015*.
- Grebeniyk, A., Aleshkovski, I., & Maksimova, A. (2021). The impact of labor migration on human capital development. *Migraciones internacionales*, 12, 0. <https://doi.org/10.33679/rmi.v1i1.2190>.
- Gregory, P. R. (2003). An Introduction of the Economics of Gulag. In P. R. Gregory și V. Lazarev (Eds.). *The Economics of Forced Labour. The Soviet Gulag* (pp. 17-40). Hoover Institution Press.
- Grosu, R. M. (2015). Best practices in the field of returnee entrepreneurship. *Amfiteatru Economic Journal*, 17(39), 799–814. <https://www.econstor.eu/handle/10419/168948>.
- Gsir, S. (2014). Social Interactions between Immigrants and Host Country Populations: A Country-of Origin Perspective, *INTERACT RR 2014/02*, Robert Schuman Centre for Advanced Studies, European University Institute.
- Gurak, D. and Caces, F. (1992) International Migration Systems: A Global Approach. În: M. Kritz, L. L. Lim, & H. Zlotnik (Eds.), *Migration Networks and the Shaping of Migration Systems*, Clarendon Press. pp. 150-176.
- Hayek, F. (1997). *Drumul către servitute*. București, Humanitas.
- Hayek, F. A. (1945). The Use of Knowledge in Society. *The American Economic Review*, 35(4), 519–530. <http://www.jstor.org/stable/1809376>.
- Hazlitt, H. (1995). *The Critics of Keynesian Economics*. New York, The Foundation for Economic Education.
- Hennessey, G. & Hagen-Zanker, J. (2020). The fiscal impact of immigration. A review of the evidence. *Swiss Agency for Development and Cooperation (SDC), Working paper 573*. <https://shorturl.at/acvGI>.

- Heyne, P. T., Boettke, P. J., & Prychitko, D. L. (2014). *The economic way of thinking* (Ediția 13). London, Pearson.
- Hine, W. C. (1975). American Slavery and Russian Serfdom: A Preliminary Comparison. *Phylon* (1960-), 36(4), 378–384. <https://doi.org/10.2307/274636>.
- Hobbes, T. (2008). *Leviathan* (J. C. A. Gaskin, Ed.). Oxford, Oxford University Press.
- Horváth, I. & Anghel, R. G. (2005). Migration and Its Consequences for Romania, *Comparative Southeast European Studies, De Gruyter*, 57(4), 386-403.
- Horváth, I. & Anghel, R. G. (2005). Migration and Its Consequences for Romania, *Comparative Southeast European Studies, De Gruyter*, 57(4), 386-403.
- Huberman, M., & Lleuchuk, W. (2003). European economic integration and the labour compact, 1850-1913. *European Review of Economic History*, 7(1), 3–41. <http://www.jstor.org/stable/41377933>.
- Hudson, L. (2018). Syrian Refugees in Europe: Migration Dynamics and Political Challenges. *New England Journal of Public Policy*, 30(2), Article 9. University of Massachusetts Boston (umb.edu).
- Hunt, J., & Gauthier-Loiselle, M. (2010). How much does immigration boost innovation? *American Economic Journal: Macroeconomics*, 2(2), 31–56. <https://doi.org/10.1257/mac.2.2.31>.
- Jacob Bâra, R. (2018). Brain drain phenomenon in Romania: What comes in line after corruption? : a quantitative analysis of the determinant causes of Romanian skilled migration. *Romanian Journal of Communication and Public Relations*, 20(2), 53–78. <https://doi.org/10.21018/rjcp.2018.2.259>.
- ICAT (2017), *The Gender Dimensions of Human Trafficking*, The Inter-Agency Coordination Group against Trafficking in Persons Publication Catalogue, Issue Brief 4, <https://icat.un.org/sites/g/files/tmzbd1461/files/publications/icat-ib-04-v.1.pdf>.
- ILO (2023). *Decent work for sustainable development (DW4SD) Resource Platform, Employment-rich Economic Growth*. <https://www.ilo.org/global/topics/dw4sd/themes/employment-rich/lang--en/index.htm>.
- Ilzkovitz, F., Dierx, A., Kovacs, V. & Sousa, N. (2007). Steps towards a deeper economic integration: the Internal Market in the 21st century. A contribution to the Single Market Review. *Directorate-General for Economic and Financial Affairs*. http://ec.europa.eu/economy_finance/index_en.htm.
- International Labour Organization (1957). *Abolition of Forced Labour Convention*, https://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=NORMLEXPUB:12100:0::NO::P12100_ILO_CODE:C105.
- International Labour Organization (2014). *Profits and Poverty: The Economics of Forced Labour*. <https://www.ilo.org/global/topics/forced-labour/publications/profits-of-forced-labour-2014/lang--en/index.htm>.
- International Labour Organization (OIM) (1930). *Forced Labour Convention*, https://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=1000:12100:0::NO::P12100_ILO_CODE:C029.
- International Labour Organization (OIM) (2005). *A global alliance against forced labour*. https://www.ilo.org/global/publications/world-of-work-magazine/articles/WCMS_081360/lang--en/index.htm.
- International Labour Organization (OIM) (2022), *Global Estimates of Modern Slavery*, https://www.ilo.org/global/topics/forced-labour/publications/WCMS_854733/lang--en/index.htm.
- Joly, D. (2000). Some structural effects of migration on receiving and sending countries. *International Migration*, 38(5), 25–40. <https://doi.org/10.1111/1468-2435.00126>.

- Kahn, J. R. (1994). Immigrant and native fertility during the 1980s: Adaptation and expectations for the future. *International Migration Review*, 28(3), 501–519. <https://doi.org/10.1177/019791839402800304>.
- Katselidis, I. A. (2019). Institutions, Policy and the Labour Market: The Contribution of the Old Institutional Economics. *Economic Thought*, 8(2), 13-30.
- Kaufman, B. E. (2010). Institutional economics and the minimum wage: Broadening the theoretical and policy debate. *Industrial and Labor Relations Review*, 63(3), 427–453. <https://www.jstor.org/stable/40649711>.
- Keynes, J. M. (1936). *The General Theory of Employment, Interest and Money*. Cambridge, Cambridge University Press.
- Khlevnyuk, O. (2003). The Economy of the OGPU, NKVD, and MVD of the USSR, 1930–1953. The Scale, Structure, and Trends of Development. În P. R. Gregory și V. Lazarev (Eds.). *The Economics of Forced Labour. The Soviet Gulag* (pp. 64-91). Hoover Institution Press.
- Kirzner, Israel M. (1973). *Competition and Entrepreneurship*. University of Chicago Press.
- Kolchin, P. (1987). *Unfree labor: American slavery and Russian serfdom*. Belknap Press of Harvard University Press.
- Kosic, A., & Triandafyllidou, A. (2004). Albanian and Polish migration to Italy: The micro-processes of policy, implementation and immigrant survival strategies. *International Migration Review*, 38(4), 1413–1446. <https://doi.org/10.1111/j.1747-7379.2004.tb00242.x>.
- Kosic, A., & Triandafyllidou, A. (2004). Albanian and Polish migration to Italy: The micro-processes of policy, implementation and immigrant survival strategies. *International Migration Review*, 38(4), 1413–1446. <https://doi.org/10.1111/j.1747-7379.2004.tb00242.x>.
- Kurek, S., & Rachwał, T. (2011). Development of entrepreneurship in ageing populations of The European Union. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 19, 397–405. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2011.05.147>
- Kureková, L. (2011). From job search to skill search: Political economy of labor migration in central and Eastern Europe. *Central European University*. http://www.etd.ceu.hu/2011/kurekova_lucia.pdf.
- Lafleur, J. M. & Stanek, M. (2017). EU Migration and the Economic Crisis: Concepts and Issues. În J. M. Lafleur & M. Stanek (Eds.), *South-North Migration of EU Citizens in Times*.
- Lawson, R. M. (2018). *Servants and Servitude in Colonial America*. Praeger.
- Locke, J. (1993). *Two treatises of government*. Phoenix.
- Mantouvalou, V. (2015) The Right to Non-Exploitative Work. În V. Mantouvalou (Ed.), *The Right to Work: Legal and Philosophical Perspectives*, Hart Publishing. pp. 1-19.
- Marx, K. (1996). *Das Kapital*, (F. Engels, Ed.). Washington D.C., Regnery Publishing.
- McEvoy, O. (28 februarie 2023). *Corruption perception index score of countries in the European Union 2022*. Statista. <https://www.statista.com/statistics/873736/corruption-perception-index-european-union/>.
- McNabb, R. (1987). Labour market theories and education. In *Economics of Education*, Elsevier. <https://doi.org/10.1016/B978-0-08-033379-3.50031-0>. pp. 157-163.
- Medford, E. G. (1993). ‘There were so many degrees in slavery ...’: Unfree labor in an antebellum mixed farming community. *Slavery & Abolition: A Journal of Slave and Post-Slave Studies*, 14(2), 35-47. 10.1080/01440399308575096.

- Meillassoux, C. (1991). *The anthropology of slavery: The womb of iron and gold*. Athlone.
- Miller, J. C. (2007). Women as slaves and owners of slaves. Experiences from Africa, the Indian Ocean World, and the Early Atlantic. În G. Campbell, S. Miers, & J. C. Miller (Eds.), *Women and Slavery (Volume 1)*, (pp. 1-40). Ohio University Press.
- Munter, D., & Lindblom, L. (2015). Beyond coercion: Moral assessment in the labour market. *Journal of Business Ethics*, 142(1), 59–70. <https://doi.org/10.1007/s10551-015-2736-8>.
- Nancheva, N. (2015). The common European asylum system and the failure to protect: Bulgaria's Syrian refugee crisis. *Southeast European and Black Sea Studies*, 15(4), 439–455. <https://doi.org/10.1080/14683857.2015.1093372>.
- Națiunile Unite (2016). Raportul Migrației Internaționale 2015: Repere. *Departamentul Afaceri Economice și Sociale, Direcția Populație*. http://www.un.org/en/development/desa/population/migration/publications/migrationreport/docs/MigrationReport2015_Highlights.pdf.
- Naumann, E., & Hess, M. (2021). Population aging, immigration and the welfare state: The political demography in western europe. În A. Goerres & P. Vanhuyse (Eds.), *Global Political Demography*. Springer International Publishing. pp. 351–371. https://doi.org/10.1007/978-3-030-73065-9_14.
- Navajas-Romero, V., Diaz-Carrion, R. & Ariza-Montes, A. (2019). Decent work as determinant of work engagement on dependent self-employed. *Sustainability*, 11(9), 2512. doi:10.3390/su11092512.
- Neumark, D. & Wascher, W. (2007). Minimum wages and employment. A review of evidence from the new minimum wage research. *NBER Working Paper Series, Working Paper 12663*. https://www.nber.org/system/files/working_papers/w12663/w12663.pdf.
- Nica, E. (2015). Labor market determinants of migration flows in europe. *Sustainability*, 7(1), 634–647. <https://doi.org/10.3390/su7010634>.
- Nicola, S., Zickgraf, C., & Schmitz, S. (2021). The Romanian white-collar immigrants in Brussels: A transnational community under construction, 1, 1-24. <https://doi.org/10.4000/belgeo.46679>.
- Nozick, R. (1974). *Anarchy, state and utopia*. Oxford, Blackwell.
- OECD (2017). Integrating migration and development into labour market policies, Interrelations between Public Policies, Migration and Development, *OECD Publishing*. <https://doi.org/10.1787/9789264265615-5-en>.
- OECD (2024), *Labour force participation rate* (indicator). doi: 10.1787/8a801325-en. <https://data.oecd.org/emp/labour-force-participation-rate.htm>.
- Olmstead, A. L., & Rhode, P. W. (2018). Cotton, slavery, and the new history of capitalism. *Explorations in Economic History*, 67, 1-17, <https://doi.org/10.1016/j.eeh.2017.12.002>.
- Olsaretti, S. (1998). Freedom, force and choice: Against the rights-based definition of voluntariness. *Journal of Political Philosophy*, 6(1), 53–78. <https://doi.org/10.1111/1467-9760.00046>.
- Omar Mahmoud, T., Rapoport, H., Steinmayr, A. & Trebesch, C. (2014). The Effect of Labor Migration on the Diffusion of Democracy: Evidence from a Former Soviet Republic. *IZA DP Nr. 7980*. <https://docs.iza.org/dp7980.pdf>.
- Orrenius, P. M., & Zavodny, M. (2012). Economic effects of migration: Receiving states. În M. R. Rosenblum & D. J. Tichenor (Eds.), *Oxford Handbook of the Politics of International Migration*. Oxford University Press. <https://doi.org/10.1093/oxfordhb/9780195337228.013.0005>. pp. 105–130.

Ortega, F., & Peri, G. (2014). Openness and income: The roles of trade and migration. *Journal of International Economics*, 92(2), 231–251. <https://doi.org/10.1016/j.jinteco.2013.11.008>.

Palumbo, L., Corrado, A. (2020). *Are Agri-Food Workers Only Exploited in Southern Europe? Case Studies on Migrant Labour in Germany, the Netherlands, and Sweden*. Open Society Foundations.

Peri, G., Koczan, Z., Pinat, M. & Rozhkov, D. (2021). The Impact of International Migration on Inclusive Growth: A Review. *International Monetary Fund*, Working Paper 21/88.

Peter, F. (2004). Choice, consent, and the legitimacy of market transactions. *Economics and Philosophy*, 20(1), 1–18. <https://doi.org/10.1017/S0266267104001233>.

Poprawe, M. (2015). On the relationship between corruption and migration: empirical evidence from a gravity model of migration. *Public Choice*, 163(3/4), 337–354. <http://www.jstor.org/stable/24507537>.

Poutvaara, P. (2021). Population Aging and Migration. *IZA DP Nr. 14389*, <https://www.iza.org/publications/dp/14389/population-aging-and-migration>.

Radu, B. M., Uzlau, C. & Balan, M. (2020). The Analysis Of Romanian Migrants' Remittances. *Annals - Economy Series, Constantin Brancusi University*, 5, 208-215. <https://shorturl.at/qwzZv>.

Ramey Berry, D. (2016). “Broad is de Road dat Leads ter Death”: Human Capital and Enslaved Mortality. În S. Beckert și S. Rockman (Eds.), *Slavery’s Capitalism. A New History of American Economic Development*. University of Pennsylvania Press. pp. 146-162.

Raz, J. (1987). *The Morality of Freedom*. Oxford, Oxford University Press.

Razin, A. & E. Sand (2007). The Role of Immigration in Sustaining the Social Security System: A Political Economy Approach. *CEPR Discussion Paper No. 6302*. <https://www.cesifo.org/en/publications/2007/working-paper/role-immigration-sustaining-social-security-system-political>.

Razin, A., & Wahba, J. (2014). Welfare magnet hypothesis, fiscal burden, and immigration skill selectivity. *The Scandinavian Journal of Economics*, 117(2), 369–402. <https://doi.org/10.1111/sjoe.12092>.

Recomandarea Consiliului din 22 aprilie 2013 privind înființarea unei garanții pentru tineret. 2013/C 120/01. [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013H0426\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013H0426(01)).

Recomandarea Consiliului din 24 noiembrie 2020 privind educația și formarea profesională (EFP) pentru competitivitate durabilă, echitate socială și reziliență. 2020/C 417/01. [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013H0426\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013H0426(01)).

Roman, M. & Voicu, C. (2010). Câteva efecte socioeconomice ale migrației forței de muncă asupra țărilor de emigrație. Cazul României. *Economie teoretică și aplicată*, 7(548), 50-65. https://store.ectap.ro/articole/484_ro.pdf.

Rosenthal, C. (2016). Slavery’s Scientific Management: Masters and Managers. În S. Beckert și S. Rockman (Eds.), *Slavery’s Capitalism. A New History of American Economic Development*. University of Pennsylvania Press. pp. 62-86.

Rosenthal, C. (2018). *Accounting for Slavery. Masters and Management*. Harvard University Press.

Rowan, J. R. (2000). The Moral Foundation of Employee Rights. *Journal of Business Ethics*, 24(4), 355–361. <https://doi.org/10.1023/A:1006286315756>.

Rozhkov, D., Koczan, Z., & Pinat, M. (2021). The impact of international migration on inclusive growth: A review. *IMF Working Papers*, 2021(088), <https://doi.org/10.5089/9781513571966.001>.

Rusu, A. B. (2022). The Contribution of Migration on Population Ageing in Romania (1992-2021). Prezentat în *Anales del X Congreso ALAP*, Decembrie 6-9. <https://tinyurl.com/bd3zt97p>.

Sandu, D., Toth, G., & Tudor, E. (2018). The nexus of motivation–experience in the migration process of young Romanians. *Population, Space and Place*, 24(1), e2114. <https://doi.org/10.1002/psp.2114>.

Sau, R. (1979). Economics of Feudalism. Review of An Economic Theory of the Feudal System: Towards a Model of the Polish Economy, 1500-1800, by W. Kula & Lawrence Carner. *Economic and Political Weekly*, 14(18), 809–812. <http://www.jstor.org/stable/4367569>.

Say, J. B. (2001). *A treatise on political economy ; or the production, distribution and consumption of wealth*. Cu o introducere de M. Quddus și S. Rashid. London, Transaction Publisher.

Scotto, P. (2019). Thinking the future of work through the history of right to work claims. *Philosophy & Social Criticism*, 46(8), 942–960. <https://doi.org/10.1177/0191453719860220>.

Skrivankova, K. (2010). *Between decent work and forced labour: Examining the continuum of exploitation*, York: Joseph Rowntree Foundation.

Smith, A. 1776 (2008). *An inquiry into the nature and causes of the wealth of nations*. Oxford University Press.

Spooner D. & Waterman P. (2015). The Future and Praxis of Decent Work. *Global Labour Journal*, 6(2), 245-252. <https://doi.org/10.15173/glj.v6i2.2338>.

Stalker, P. (2002). Migration Trends and Migration Policy in Europe. *International Migration*, 40(5), 151-179. <https://doi.org/10.1111/1468-2435.00215>.

Standing, G. (2012). Why a basic income is necessary for a right to work. *Basic Income Studies*, 7(2). <https://doi.org/10.1515/bis-2013-0007>.

Statista Research Department (2024). Employment in Europe - Statistics & Facts. *Statista*. <https://www.statista.com/topics/4095/employment-in-europe/#topicOverview>.

Sussmuth, R. (2007). *Report of the High Level Advisory Group of Experts on the Social Integration of Ethnic Minorities and their Full Participation in the Labour Market*. EU information campaign "For Diversity. Against Discrimination".

Taylor, J. E. (2006). International Migration and Economic Development. *Department of Economics and Social Affairs United Nations Secretariat*, UN/POP/MIG/SYMP/2006/09. https://www.un.org/development/desa/pd/sites/www.un.org.development.desa.pd/files/unpd_om_200606_p09_taylor.pdf.

Topolski, J. (1974). The Manorial-Serf Economy in Central and Eastern Europe in the 16th and 17th Centuries. *Agricultural History*. 48(3), 341-352. <http://www.jstor.org/stable/3741853>.

Trading Economics (2024). *European Union Labor Force Participation Rate*. <https://tradingeconomics.com/european-union/labor-force-participation-rate>.

United Nations Special Rapporteur (2022, 14 iulie). A/77/163: contemporary forms of slavery in the informal economy - Report of the Special Rapporteur on contemporary forms of slavery, including its causes and consequences. *United Nations Human Rights Office of the High Commissioner*. <https://www.ohchr.org/en/documents/thematic-reports/a77163-contemporary-forms-slavery-informal-economy-report-special>.

UNODC (2020), *Global Report on Trafficking in Persons 2020* (United Nations publication, Sales No. E.20.IV.3), https://www.unodc.org/documents/data-and-analysis/tip/2021/GLOTiP_2020_15jan_web.pdf.

- Vacaflorés, D. E. (2012). Remittances, monetary policy, and partial sterilization. *Southern Economic Journal*, 79(2), 367–387. <https://doi.org/10.4284/0038-4038-2011.147>.
- Van Mol C., & de Valk, H. (2016). Migration and Immigrants in Europe: A Historical and Demographic Perspective. In B. Garcés-Mascareñas & R. Penninx (Eds.), *Integration Processes and Policies in Europe Contents, Levels and Actors*, Springer Open. pp. 31-56.
- Vasile, V., Bunduchi, E., Stefan, D., & Comes, C.-A. (2023). Social effects of migration and of remittances from the perspective of the home country and of the host country. In V. Vasile, E. Bunduchi, D. Stefan, & C.-A. Comes, *International Labour Mobility*, Springer International Publishing. https://doi.org/10.1007/978-3-031-18683-7_7. pp. 139–159.
- Vasilescu, C. (2021). The impact of teleworking and digital work on workers and society. Annex VII - Case study on Romania. *Policy Department for Economic, Scientific and Quality of Life Policies*. [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2021/662904/IPOL_STU\(2021\)662904\(ANN05\)_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2021/662904/IPOL_STU(2021)662904(ANN05)_EN.pdf).
- Voitchovsky, S. (2014). Occupational downgrading and wages of new member states immigrants to Ireland. *International Migration Review*, 48(2), 500–537. <https://doi.org/10.1111/imre.12089>.
- Weinar, A., & Klekowski Von Koppenfels, A. (2020). *Highly-skilled migration: Between settlement and mobility: IMISCOE short reader*. Springer International Publishing. <https://doi.org/10.1007/978-3-030-42204-2>.
- Wennekers, S., & Thurik, R. (1999). Linking Entrepreneurship and Economic Growth. *Small Business Economics*, 13(1), 27–56. <https://doi.org/10.1023/A:1008063200484>.
- Wilkinson, F. (1995). Equality, efficiency and economic progress: The case for universally applied equitable standards for wages and conditions of work. In H.-J. Chang & P. Nolan (Eds.), *The Transformation of the Communist Economies* (pp. 203–229). Palgrave Macmillan. https://doi.org/10.1007/978-1-349-23916-0_8.
- Williams, E. (1944). *Slavery and Capitalism*. The University of North Carolina Press.
- Woodcock, J. (2018). Digital labour and workers' organisation. In M. Atzeni & I. Ness (Eds.), *Global Perspectives on Workers' and Labour Organizations*. Springer Singapore. pp. 157–173. https://doi.org/10.1007/978-981-10-7883-5_9.
- Yang, D. (2008). International Migration, Remittances and Household Investment: Evidence from Philippine Migrants' Exchange Rate Shocks. *The Economic Journal*, 118(528), 591–630. <http://www.jstor.org/stable/20108814>.
- Zaborney, John J. (2012). *Slaves for Hire: Renting Enslaved Laborers in Antebellum Virginia*. Louisiana State University Press.
- Zaiceva, A. & Zimmermann, K. F. (2014). Migration and the Demographic Shift. *IZA Discussion Paper No. 8743*. https://ideas.repec.org/h/eee/hapoch/v1_119.html.